

**Skonsolidowany Finansowy
Raport Roczny
Grupy Kapitałowej
Banku Millennium S.A.
za okres 12 miesięcy
zakończony 31 grudnia 2024 r.**

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	8 823 127	8 435 773	2 049 888	1 862 860
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 058 319	1 037 135	245 881	229 029
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	875 024	1 312 487	203 295	289 835
Wynik finansowy po opodatkowaniu	719 209	575 717	167 095	127 135
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	876 737	1 400 489	203 693	309 268
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 411 879	14 395 773	2 883 667	3 178 998
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(19 179 868)	(12 187 857)	(4 456 082)	(2 691 427)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	2 433 392	2 060 342	565 353	454 982
Przepływy pieniężne netto, razem	(4 334 597)	4 268 258	(1 007 062)	942 553
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w PLN / EUR)	0,59	0,47	0,14	0,10
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,59	0,47	0,14	0,10
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Aktywa razem	139 151 532	125 520 004	32 565 301	28 868 446
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	316 824	563 512	74 146	129 603
Zobowiązania wobec klientów	117 257 213	107 246 427	27 441 426	24 665 692
Kapitał własny	7 771 634	6 894 895	1 818 777	1 585 762
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	283 903	279 006
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN / EUR)	6,41	5,68	1,50	1,31
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN / EUR)	6,41	5,68	1,50	1,31
Współczynnik wypłacalności	17,24%	18,06%	17,24%	18,06%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w PLN / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,2730	4,3480
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,3042	4,5284

Wybrane kwartalne dane finansowe

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 31.12.2024	1.10.2024 - 31.12.2024*	1.01.2023 - 31.12.2023	1.10.2023 - 31.12.2023*
Wynik z tytułu odsetek	5 529 944	1 505 045	5 253 489	1 283 778
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	8 823 127	2 335 332	8 435 773	2 119 668
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:	8 721 740	2 314 355	8 326 843	2 085 837
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	7 370 740	1 958 801	7 446 886	1 854 565
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(112 709)	44 597	(9 228)	(9 228)
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 351 000	355 554	879 957	231 272
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	101 387	20 977	108 930	33 831
Koszty z tytułu odsetek	(3 293 183)	(830 287)	(3 182 284)	(835 890)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	776 698	187 943	782 385	190 475
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 058 319	259 077	1 037 135	256 754
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(281 621)	(71 134)	(254 750)	(66 279)
Przychody z tytułu dywidend	3 626	87	3 431	153
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	(1 982)	(849)	538 922	(859)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(7 206)	(2 439)	48 420	50 736
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	19 134	9 263	12 359	761
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	1 544	1 343	1 160	(357)
Wynik z pozycji wymiany	(178 868)	(59 626)	(75 968)	(29 013)
Pozostałe przychody operacyjne	374 196	98 238	458 982	143 208
Pozostałe koszty operacyjne	(520 325)	(146 252)	(301 614)	(72 882)
Koszty administracyjne	(2 026 444)	(537 051)	(1 781 439)	(476 336)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(271 082)	7 105	(262 475)	(58 591)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(4 274)	79	(84)	(31)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(2 179 070)	(522 680)	(3 065 380)	(701 580)
Wynik z tytułu modyfikacji	(182 257)	(70 833)	(88 184)	(20 323)
Amortyzacja	(226 191)	(59 190)	(211 517)	(52 833)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(232 419)	(98 907)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	875 024	311 276	1 312 487	256 306
Podatek dochodowy	(155 815)	(138 763)	(736 770)	(141 207)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	719 209	172 513	575 717	115 099
W tym przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	719 209	172 513	575 717	115 099
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,59	0,14	0,47	0,09

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2024 - 31.12.2024	1.10.2024 - 31.12.2024*	1.01.2023 - 31.12.2023	1.10.2023 - 31.12.2023*
Wynik finansowy po opodatkowaniu	719 209	172 513	575 717	115 099
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	184 704	(66 589)	1 024 886	171 284
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	155 271	(70 298)	673 019	93 091
Rachunkowość zabezpieczeń	29 433	3 709	351 867	78 193
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	9 775	9 775	(6 649)	(6 565)
Zyski (straty) aktuarialne	1 928	1 928	(11 071)	(10 987)
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	7 847	7 847	4 422	4 422
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	194 479	(56 814)	1 018 237	164 719
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 094)	12 652	(194 728)	(32 544)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(1 857)	(1 857)	1 263	1 247
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	157 528	(46 019)	824 772	133 422
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	876 737	126 494	1 400 489	248 521
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	876 737	126 494	1 400 489	248 521
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

* dane kwartalne nie podlegały badaniu przez niezależnego biegłego rewidenta

ROCZNE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 12 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2024 R.

Spis Treści

1.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT	7
2.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	8
3.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	9
4.	SPRAWOZDANIE ZE ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH	11
5.	SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	12
6.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	14
7.	POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	16
7.1.	OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ	16
7.2.	STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2024 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY	17
7.3.	PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	19
8.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM.....	46
8.1.	ZARZĄDZANIE RYZYKIEM	46
8.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM	50
8.3.	RYZYO KREDYTOWE	58
8.4.	RYZYO RYNKOWE I RYZYO STOPY PROCENTOWEJ	79
8.5.	RYZYO PŁYNNOŚCI	86
8.6.	RYZYO OPERACYJNE.....	90
8.7.	RYZYO NEGATYWNEGO WPŁYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE	91
9.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	92
10.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	96
10.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO	96
10.2.	TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK.....	97
10.3.	INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM	97
11.	WARTOŚĆ GODZIWA	99
12.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE	104
12.1.	SPRAWY SĄDOWE I ISTOTNE POSTĘPOWANIA	104
12.2.	POZYCJE POZABILANSOWE.....	110
13.	RYZYO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH.....	112
14.	NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	122
1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE	122
2.	KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY	122
3.	PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPLAT I PROWIZJI	123
4.	PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	123
5.	WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY.....	124
6.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU	125
7.	WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY.....	125
8.	WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ.....	125
9.	POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE.....	126
10.	POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE.....	126
11.	KOSZTY ADMINISTRACYJNE	127
12.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH	127
13.	KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	127
14.	KOSZTY REZERW NA RYZYO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	128
15.	AMORTYZACJA	129
16.	PODATEK DOCHODOWY.....	129
17.	ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ.....	132
18.	KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM.....	132
19.	AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	133

20. AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	136
21. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY	136
22. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	137
23. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	145
24. INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	148
25. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	153
26. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	153
27. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	156
28. AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	159
29. INNE AKTYWA	162
30. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA	162
31. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	163
32. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH	163
33. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	164
34. TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	165
35. WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	165
36. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	167
37. REZERWY	167
38. INNE ZOBOWIĄZANIA	168
39. KAPITAŁ WŁASNY	170
40. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI	173
15. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE	175
15.1. DYWIDENDA ZA ROK 2023	175
15.2. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	175
15.3. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	177
15.4. KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH	177
15.5. DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	178
15.6. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ	178
15.7. PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI	178
15.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI	180

1. Skonsolidowane Sprawozdanie z Zysków i Strat

<i>w tysiącach zł</i>	<i>Nota</i>	<i>1.01.2024 - 31.12.2024</i>	<i>1.01.2023 - 31.12.2023</i>
Wynik z tytułu odsetek		5 529 944	5 253 489
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	8 823 127	8 435 773
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:		8 721 740	8 326 843
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:		7 370 740	7 446 886
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych		(112 709)	(9 228)
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		1 351 000	879 957
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		101 387	108 930
Koszty z tytułu odsetek	2	(3 293 183)	(3 182 284)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		776 698	782 385
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	1 058 319	1 037 135
Koszty z tytułu opłat i prowizji	3	(281 621)	(254 750)
Przychody z tytułu dywidend	4	3 626	3 431
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	(1 982)	538 922
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	(7 206)	48 420
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	19 134	12 359
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	8	1 544	1 160
Wynik z pozycji wymiany, w tym:		(178 868)	(75 968)
- koszty uгод z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(403 405)	(273 791)
Pozostałe przychody operacyjne	9	374 196	458 982
Pozostałe koszty operacyjne	10	(520 325)	(301 614)
Koszty administracyjne	11	(2 026 444)	(1 781 439)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	12	(271 082)	(262 475)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	13	(4 274)	(84)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(2 179 070)	(3 065 380)
Wynik z tytułu modyfikacji, w tym:		(182 257)	(88 184)
- koszty uгод z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	14	(146 599)	(52 227)
Amortyzacja	15	(226 191)	(211 517)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0
Podatek bankowy		(232 419)	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		875 024	1 312 487
Podatek dochodowy	16	(155 815)	(736 770)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		719 209	575 717
W tym przypadający na:			
Właścicieli jednostki dominującej		719 209	575 717
Udziały niekontrolujące		0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	17	0,59	0,47

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-183 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

2. Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023
Wynik finansowy po opodatkowaniu	719 209	575 717
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	184 704	1 024 886
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	155 271	673 019
Rachunkowość zabezpieczeń	29 433	351 867
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	9 775	(6 649)
Zyski (straty) aktuarialne	1 928	(11 071)
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	7 847	4 422
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	194 479	1 018 237
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 094)	(194 728)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(1 857)	1 263
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	157 528	824 772
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	876 737	1 400 489
W tym przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	876 737	1 400 489
Udziały niekontrolujące	0	0

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-183 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

3. Skonsolidowane Sprawozdanie z Sytuacji Finansowej

AKTYWA

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2024	31.12.2023
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	5 178 984	5 094 984
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	811 324	608 924
Instrumenty pochodne		255 845	498 249
Instrumenty kapitałowe		115	121
Instrumenty dłużne		555 364	110 554
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20	118 399	147 623
Instrumenty kapitałowe		66 609	66 609
Instrumenty dłużne		51 790	81 014
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21	29 255 449	22 096 200
Instrumenty kapitałowe		36 712	28 793
Instrumenty dłużne		29 218 737	22 067 407
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	74 981 215	73 643 060
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 825	19 349
Wyceniane według amortyzowanego kosztu		74 979 390	73 623 711
Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23	25 010 220	20 706 585
Instrumenty dłużne		24 381 485	18 749 907
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		434 517	793 436
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		194 218	1 163 242
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24	112 365	74 213
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	25	44 012	52 509
Rzeczowe aktywa trwałe	26	588 741	565 630
Wartości niematerialne	27	557 309	481 631
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		713 777	486 803
Bieżące należności podatkowe		343	1 810
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	28	713 434	484 993
Pozostałe aktywa	29	1 765 188	1 544 328
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	30	14 549	17 514
Aktywa razem		139 151 532	125 520 004

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	31.12.2024	31.12.2023
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31	417 073	579 553
Instrumenty pochodne		226 304	576 833
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		190 769	2 720
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		125 455 365	112 692 833
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	316 824	563 512
Zobowiązania wobec klientów	33	117 257 213	107 246 427
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	34	194 223	0
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	6 124 775	3 317 849
Zobowiązania podporządkowane	36	1 562 330	1 565 045
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24	107 439	193 664
Rezerwy	37	2 900 586	1 445 472
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		2 847 003	1 403 105
Udzielone zobowiązania i gwarancje		53 583	42 367
Zobowiązania podatkowe		223 767	461 457
Bieżące zobowiązania podatkowe		220 659	461 217
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego		3 108	240
Inne zobowiązania	38	2 275 668	3 252 130
Zobowiązania razem		131 379 898	118 625 109
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	39	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody	39	(59 984)	(217 512)
Zyski zatrzymane, w tym:	39	5 471 020	4 751 809
- wynik finansowy za okres bieżący		719 209	575 717
- pozostałe		4 751 811	4 176 092
Kapitał własny razem		7 771 634	6 894 895
Zobowiązania i kapitał własny razem		139 151 532	125 520 004
		31.12.2024	31.12.2023
Wartość księgowa		7 771 634	6 894 895
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		6,41	5,68

Noty objaśniające przedstawione na stronach 14-183 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

4. Sprawozdanie ze Zmiany Stanu Skonsolidowanych Kapitałów Własnych

w tysiącach zł	Razem skonsolidowa ny kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2024 - 31.12.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 894 895	1 213 117	(21)	1 147 502	(217 512)	792 276	3 959 533
Całkowite dochody za rok 2024 (netto)	876 737	0	0	0	157 528	719 209	0
wynik finansowy za okres bieżący	719 209	0	0	0	0	719 209	0
inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	157 528	0	0	0	157 528	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	2	0	0	0	0	(557 590)	557 592
Kapitał własny na koniec okresu	7 771 634	1 213 117	(21)	1 147 502	(59 984)	953 895	4 517 125

w tysiącach zł	Razem skonsolidowa ny kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2023 - 31.12.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 494 406	1 213 117	(21)	1 147 502	(1 042 284)	(824 873)	5 000 965
Całkowite dochody za rok 2023 (netto)	1 400 489	0	0	0	824 772	575 717	0
wynik finansowy za okres bieżący	575 717	0	0	0	0	575 717	0
inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	824 772	0	0	0	824 772	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 041 432	(1 041 432)
Kapitał własny na koniec okresu	6 894 895	1 213 117	(21)	1 147 502	(217 512)	792 276	3 959 533

Szczegółowe zmiany stanu poszczególnych pozycji kapitałów własnych zostały zaprezentowane w nocie (39).

5. Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Środków Pieniężnych

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023
Zysk (strata) po opodatkowaniu	719 209	575 717
Korekty razem:	11 692 670	13 820 056
Odsetki otrzymane	8 403 056	7 920 157
Odsetki zapłacone	(2 761 412)	(2 775 090)
Amortyzacja	226 191	211 517
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(3 626)	(3 431)
Rezerwy	1 455 115	429 302
Wynik na sprzedaży i likwidacji aktywów	(21 685)	(659 934)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(265 138)	142 273
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	7 341	228 676
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 335 779)	(3 588 055)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	924 661	(1 226 207)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(248 705)	(166 389)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(231 194)	(31 544)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	12 719 191	11 940 652
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	231 736	(35 178)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	273 901	814 042
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(245 215)	756 524
Podatek dochodowy zapłacony	(256 400)	(207 088)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(1 278 212)	(60 642)
Pozostałe pozycje	98 844	130 471
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	12 411 879	14 395 773

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023
Wpływy z działalności inwestycyjnej	562 020 923	477 677 349
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	35 067	27 724
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	599 912
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	561 982 230	477 046 282
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 626	3 431
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(581 200 791)	(489 865 206)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(249 115)	(187 888)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(580 951 676)	(489 677 318)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(19 179 868)	(12 187 857)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2024 - 31.12.2024	1.01.2023 - 31.12.2023
Wpływy z działalności finansowej	2 931 700	2 316 276
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	2 931 700	2 316 276
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(498 308)	(255 934)
Splata kredytów długoterminowych	0	(105 000)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(498 308)	(150 934)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	2 433 392	2 060 342

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C) (4 334 597) 4 268 258

- w tym z tytułu różnic kursowych (343) (21 705)

E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO 18 499 347 14 231 089

F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E) 14 164 750 18 499 347

Dodatkowe informacje do rachunku przepływów środków pieniężnych zamieszczone są w punkcie 5) rozdziału 15. „Informacje uzupełniające”.

Informacje z zakresu zobowiązań klasyfikowanych do działalności finansowej zostały zaprezentowane w punktach 32), 35), 36) rozdziału 14. „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

OPIS POLITYKI RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

6. Informacje ogólne o Emitencie

Bank Millennium S.A. (Bank) jest uniwersalnym bankiem, którego miejscem działalności jest Polska, oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Polska), XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, z siedzibą w Warszawie, ul. Stanisława Żaryna 2A, 02-593 Warszawa, Polska.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 6 700 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi, działalność portali internetowych oraz działalność ubezpieczeniowa.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Olga Grygier-Siddons - Członkini Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członkini Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędryś - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Beata Stelmach - Członkini Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 22 stycznia 2025 Pani Beata Stelmach, Członkini Rady Nadzorczej Banku, w związku z powołaniem na stanowisko Prezesa Zarządu innego podmiotu, złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Członkini Rady Nadzorczej Banku ze skutkiem na dzień 31 stycznia 2025 r.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- António Ferreira Pinto Júnior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues S.A. - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 31.12.2024 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM CONSULTING S.A.	usługi doradztwa	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
EUROPA MILLENNIUM FINANCIAL SERVICES Sp. z o.o.*	działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Wrocław	20	20	metoda praw własności
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji**	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności

* W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. (obecnie Europa Millennium Financial Services) z Banku odpowiednio na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabyło 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabyło 8% udziałów Spółki co zostało szerzej opisane pod notą 5 „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy” w Rozdziale 14 „Noty do skonsolidowanych danych finansowych”.

** Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. z uwagi na nieistotność tej jednostki z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tym podmiocie

7. Polityka rachunkowości

7.1. OŚWIADCZENIE O ZGODNOŚCI Z MIĘDZYNARODOWYMI STANDARDAMI SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało przygotowane zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską, a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 120) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych. Przedmiotowe sprawozdanie finansowe wypełnia obowiązki informacyjne określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757)

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 24 lutego 2025 r.

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom („Ustawa”), która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2022 koszt w wysokości 1 324,2 miliona zł brutto (1 072,6 mln zł netto), przy czym z tej kwoty 1 291,6 mln zł dotyczyło Banku, natomiast 32,6 mln zł dotyczyło Millennium Bank Hipoteczny S.A.

W związku z kosztami, które wynikają ze wskazanej wyżej Ustawy, racjonalnym było założenie, że Bank zaraportuje negatywny wynik netto za III kw. 2022 r. i w rezultacie współczynniki kapitałowe Banku mogą znaleźć się poniżej obecnych minimalnych wymogów ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Z uwagi na fakt, iż wystąpienie niebezpieczeństwa naruszenia odpowiednich współczynników kapitałowych stanowi przesłankę wskazaną w art. 142 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439, t.j. z dnia 28 grudnia 2021 r., z późn. zm.), w dniu 15 lipca 2022 Zarząd Banku podjął decyzję o uruchomieniu Planu Naprawy, zawiadamiając o tym KNF oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Dodatkowo, Bank przekazał również do KNF Plan Ochrony Kapitału, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku i poinformowała o tym fakcie Bank w dniu 14 listopada 2022 roku.

W maju 2024 roku Zarząd Banku stwierdził, że cele Planu Ochrony Kapitału zostały osiągnięte i podjął decyzję o zakończeniu jego realizacji. Następnie w czerwcu 2024 roku Zarząd podjął decyzję o wyjściu ze stanu realizacji Planu Naprawy i zakończeniu jego realizacji.

Osiągnięte zostały wszystkie kluczowe założenia obydwu planów, między innymi wszystkie zdefiniowane wskaźniki osiągnęły bezpieczne poziomy, a rentowność oraz wyniki finansowe Banku i Grupy uległy wyraźnej poprawie. W obszarze zarządzania kapitałowego, współczynniki kapitałowe zostały przywrócone do poziomów przekraczających minimalne wymogi regulacyjne a Bank oraz Grupa spełniają wymogi MREL, w tym wymogi dotyczące połączonego bufora. Zarząd Banku nie identyfikuje także przyszłych okoliczności, które przemawiałyby za dalszą realizacją planów.

Na 31 grudnia 2024 r. współczynnik Tier 1 wyniósł 546 pb (Bank) i 497 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 574 pb (Bank) i 503 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje nadwyżkę w porównaniu do minimalnych poziomów wymaganych (po włączeniu Wymogu połączonego bufora) na 31.12.2024 r. (nadwyżka MRELTrea wynosiła 7,28 p.p., a MRELtem 2,8 p.p.). Zakładając brak nadzwyczajnych czynników, Grupa planuje utrzymywać oba współczynniki MREL powyżej minimalnych wymaganych poziomów z bezpieczną nadwyżką.

Poprawę rentowności Banku i Grupy udało się zrealizować pomimo rozpoznania jednorazowych kosztów (ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zmniejszenie przychodów odsetkowych) związanych z tak zwanymi wakacjami kredytowymi które w ostatecznym rozliczeniu obciążyły wynik finansowy Banku za rok 2024 kwotą 106,8 miliona złotych (odpowiednio dla Grupy koszty te wyniosły 112,7 miliona złotych). Korekta ta wynikała z podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłużyła możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej o dodatkowe cztery miesiące w roku 2024 (wakacje kredytowe).

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową, a w szczególności Bank jest świadomy ryzyk związanych z dalszymi niekorzystnymi zmianami w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych które mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko, poza rezerwami które zostały rozpoznane na dzień bilansowy i których wysokość wynika z dotychczasowych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy w kolejnych latach oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na wysokim poziomie w IV kwartale 2024 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 371% na koniec grudnia 2024, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na niskim poziomie 64%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje i bony emitowane przez Polski rząd, inne kraje Unii Europejskiej, Unię Europejską, wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 39%.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza zdolność Banku do spełnienia wskaźników wypłacalności kapitałowej oraz wymogów MREL w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

W roku 2024 Grupa nie dokonała zmian zasad rachunkowości ani sposobu prezentacji danych finansowych.

7.2. STANDARDY I INTERPRETACJE PRZYJĘTE W ROKU 2024 ORAZ NIEOBOWIĄZUJĄCE NA DZIEŃ BILANSOWY

STANDARDY ZASTOSOWANE PO RAZ PIERWSZY W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM GRUPY ZA ROK 2024

Następujące zmiany do istniejących standardów wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE zostały po raz pierwsze zastosowane w sprawozdaniu finansowym Grupy za 2024 rok:

Standard	Tytuł
Zmiany do MSR 1	Klasyfikacja zobowiązań jako krótkoterminowe lub długoterminowe oraz zobowiązania długoterminowe powiązane z warunkami
Zmiany do MSR 7 i MSSF 7	Mechanizmy finansowania dostawców
Zmiany do MSSF 16	Zobowiązanie z tytułu leasingu w ramach sprzedaży i leasingu zwrotnego

Wyżej wymienione zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za 2024 rok.

INFORMACJE CO DO STANDARDÓW, JAKIE ZOSTAŁY JUŻ WYDANE PRZEZ RMSR I ZATWIERDZONE PRZEZ UE, ALE JESZCZE NIE WESZŁY W ŻYCIE

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie:

Standard	Tytuł	Data wejścia w życie
Zmiany do MSR 21	Brak wymienialności	1 styczeń 2025 r.

Według szacunków Grupy, wyżej wymieniona zmiana do istniejącego standardu nie miałaby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałaby zastosowana przez Grupę.

NOWE STANDARDY ORAZ ZMIANY DO ISTNIEJĄCYCH STANDARDÓW WYDANE PRZEZ RMSR, ALE JESZCZE NIEZATWIERDZONE DO STOSOWANIA W UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych nowych standardów oraz zmian do standardów, które nie zostały jeszcze zatwierdzone do stosowania w UE:

Standard	Tytuł	Status zatwierdzenia w UE
Zmiany do MSSF 9 i MSSF 7	Zmiany do klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2026 r.)	w trakcie procesu zatwierdzania
Zmiany do MSSF 9 i MSSF 7	Kontrakty oparte o energię elektryczną zależną od czynników naturalnych (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2026 r.)	w trakcie procesu zatwierdzania
Zmiany do MSSF 1, MSSF 7, MSSF 9, MSSF 10 i MSR 7	Coroczne poprawki do standardów rachunkowości MSSF - wydanie 11 (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2026 r.)	w trakcie procesu zatwierdzania
MSSF 18	Prezentacja i ujawnienia w sprawozdaniach finansowych (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2027 r.)	w trakcie procesu zatwierdzania
MSSF 19	Jednostki zależne niemające znaczenia dla interesu publicznego: ujawnianie informacji (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2027 r.)	w trakcie procesu zatwierdzania
MSSF 14	Odroczone salda z regulowanej działalności (data wejścia w życie wg RMSR: 1 stycznia 2016 r.)	Komisja Europejska postanowiła nie wszczynać procesu zatwierdzania tego standardu przejściowego do czasu wydania ostatecznego standardu
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28	Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem oraz późniejsze zmiany (data wejścia w życie odroczone przez RMSR na czas nieokreślony, przy czym dopuszcza jego wcześniejsze zastosowanie)	proces zatwierdzania został wstrzymany bezterminowo do czasu zakończenia projektu badawczego nad metodą praw własności

Według szacunków Grupy, wyżej wymienione nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę.

7.3. PRZYJĘTE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia 2024 roku do 31 grudnia 2024 roku obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących „Grupę” oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w niezmnieszonej istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego.

Sprawozdanie zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych FVTPL, w tym instrumentów pochodnych oraz aktywów finansowych klasyfikowanych FVTOCI. Pozostałe składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych (w tym kredyty i pożyczki) wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości (za wyjątkiem kredytów nie spełniających testu SPPI) lub cenie nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF, w brzmieniu przyjętym przez UE, wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów. Za wybór, stosowanie, rozwój i sprawdzenie trafności przyjętych estymacji odpowiada jednostka merytoryczna Grupy, przyjęte założenia są następnie zatwierdzane przez kierownictwo Grupy. Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł. Wyniki rzeczywiste mogą się różnić od wartości szacunkowych.

Zgodność rzeczywistych wyników i dokonanych szacunków i założeń jest weryfikowana na bieżąco. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i w okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

Poniżej prezentowane zasady rachunkowości zostały zastosowane do wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wszystkie jednostki objęte konsolidacją sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z jednolitymi obowiązującymi w całej Grupie MSSF w brzmieniu przyjętym przez UE, na ten sam dzień bilansowy.

Podstawy konsolidacji

Metoda przejęcia

Metoda przejęcia jest stosowana przez Grupę przy rozliczaniu połączeń jednostek gospodarczych, w których Grupa występuje jako jednostka przejmująca. Koszt połączenia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany wyłączając koszty usług związanych z połączeniem jednostek takich jak doradztwo, porady prawne, wyceny i podobne usługi.

Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt połączenia jest niższy od udziału Grupy w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań, zobowiązań warunkowych przejętej jednostki zależnej, Grupa dokonuje ponownej oceny identyfikacji i wyceny możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wyceny kosztu połączenia. Ewentualna nadwyżka pozostała po dokonaniu ponownej oceny jest ujmowana od razu w Rachunku zysków i strat.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to wszelkie podmioty kontrolowane przez Grupę, ponieważ Grupa (i) posiada znaczące prawa dające możliwość bieżącego kierowania działaniami jednostki istotnie wpływającymi na jej wyniki finansowe, (ii) z tytułu swego zaangażowania w jednostkę podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe lub posiada prawa do tych wyników oraz (iii) posiada możliwość wykorzystania władzy do wywierania wpływu na wysokość przypisanych mu wyników finansowych związanych z zaangażowaniem w tę jednostkę. Przy dokonywaniu oceny czy Grupa posiada władzę nad daną jednostką uwzględnia się istnienie znaczących praw głosu, w tym potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Aby prawo było prawem znaczącym, jego posiadacz musi mieć praktyczną zdolność wykonywania tego prawa.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów.

Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną na dzień nabycia.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w Rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia - w innych kapitałach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięta na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów.

Waluta funkcjonalna oraz waluta prezentacji

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniu finansowym Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Banku, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). - jednostki dominującej Grupy oraz spółek Grupy.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, zarówno tych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, jak i wycenianych do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody, są wykazywane w Rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w Rachunku zysków i strat, natomiast różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych klasyfikowanych jako wyceniane do wartości godziwej przez Inne całkowite dochody są wykazywane w Innych składnikach całkowitych dochodów.

Zastosowanie szacunków w związku ze stosowanymi zasadami rachunkowości

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga dokonania przez Grupę pewnych szacunków oraz przyjęcia pewnych założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie przez kierownictwo Grupy, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Mimo, że szacunki te opierają się na najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmuje, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić. Poniżej przedstawiono najistotniejsze obszary dla których Grupa dokonuje oszacowań:

- **Utrata wartości kredytów i pożyczek**
Szacowanie utraty wartości w Grupie bazuje na koncepcie „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). W efekcie Grupa wyznacza odpisy z tytułu utraty wartości, w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.
Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz w roku) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.
Dodatkowe informacje zostały zaprezentowane w **Rozdziale 8. „Zarządzanie ryzykiem finansowym”**.
- **Wartość godziwa instrumentów finansowych**
Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny zgodnie ze stosowaną przez Grupę polityką rachunkowości. Dla instrumentów pochodnych o charakterze nieopcyjnym oraz dłużnych papierów wartościowych stosowane są modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Dla instrumentów pochodnych o charakterze opcyjnym stosuje się modele wyceny opcji. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają rzeczywisty poziom wartości godziwej wycenianych instrumentów.
W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku.
W przypadku braku pochodzących z aktywnego rynku parametrów wyceny, wartość godziwa jest określana w oparciu o zastosowanie technik wyceny wykorzystujących szacunkowe parametry wsadowe.

Grupa wycenia instrumenty finansowe stosując poniższe metody wyceny w następującej hierarchicznie kolejności:

- Ceny kwotowane na aktywnym rynku identycznych instrumentów dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe statokuponowe i zerokuponowe oraz zmiennoprocentowe;
- Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku dla następujących instrumentów finansowych:
Dłużne papiery skarbowe zmiennoprocentowe,
Instrumenty pochodne:
 - FRA, IRS, CIRS,
 - FX Swap, FX Forward,
 - Instrumenty pochodne wbudowane,*Bony emitowane przez Bank Centralny;*
- Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku:
Dłużne papiery wartościowe pozostałych emitentów (np. gminy),
Kredyty obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
Akcje VISA Incorporation,
Instrumenty pochodne:
 - Opcje walutowe nabyte przez Grupę,
 - Opcje na indeksy nabyte/wystawione przez Grupę.

W celu oszacowania wartości godziwej akcji uprzywilejowanych VISA, uwzględniono wartość pieniądza w czasie oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.

Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest cenie transakcyjnej.

Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego.

Do wyceny instrumentów pochodnych Grupa stosuje komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Grupy (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA). Grupa ocenia, że wpływ nieobserwowalnych danych wejściowych związanych ze stosowaniem tego komponentu na proces ustalania wartości godziwej jest nieistotny.

- Utrata wartości innych aktywów trwałych
Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości składników aktywów trwałych. W przypadku zidentyfikowania takiej przesłanki, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej. Oszacowanie wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne) wiąże się, między innymi, z przyjęciem założeń w zakresie szacunków co do kwot, terminów przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa może uzyskać z tytułu danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Szacując wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży Grupa opiera się na dostępnych danych rynkowych na ten temat lub wycenach sporządzonych przez niezależnych rzeczoznawców.
- Wpływ ryzyka prawnego z tytułu walutowych kredytów hipotecznych
Bank oszacował wpływ ryzyka prawnego na odzyskiwalność zakładanych przepływów pieniężnych wynikających z zawartych umów dla aktywnego portfela kredytów hipotecznych w CHF, korygując zgodnie z punktem B5.4.6 MSSF 9 wartość bilansową brutto portfela poprzez zmniejszenie oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu umów kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych do CHF, oraz ujął rezerwę zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe („MSR 37”) dla kredytów całkowicie spłaconych, kosztów odsetek ustawowych oraz w sytuacji, gdy wartość bilansowa brutto kredytu była niższa niż wartość oszacowanego ryzyka. Szczegółowy opis przyjętej metodologii wyceny został przedstawiony w **Rozdziale 13 „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”**.

- Korekta z tytułu wakacji kredytowych
Sposób rozpoznania wpływu wakacji kredytowych został przedstawiony w dalszej części niniejszego Rozdziału.
- Rezerwa na potencjalne zwroty kosztów pożyczek w przypadku wcześniejszej spłaty
Biorąc pod uwagę wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, Bank tworzy rezerwę na potencjalne zwroty dla klientów. Rezerwa została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności.
- Inne wartości szacunkowe
Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń, zarówno co do warunków makroekonomicznych jak i założeń dotyczących rotacji pracowników, ryzyka śmierci i innych. W odniesieniu do świadczeń pracowniczych, takich jak premie dla wyższej kadry kierowniczej, premie dla pracowników, Zarząd Grupy dokonuje szacunków wysokości świadczeń na dzień bilansowy. Ostateczna kwota przedmiotowych świadczeń pracowniczych jest ustalana decyzją Komitetu Personalnego Zarządu Banku lub Komitetu Personalnego Rady Nadzorczej Banku.

Aktywa i zobowiązania finansowe

Klasyfikacja

Zgodnie z wymogami MSSF 9 aktywa finansowe klasyfikowane są w momencie ich początkowego ujęcia (i w dniu wdrożenia MSSF9) do jednej z trzech kategorii:

1. Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (dalej „AC” - ang. Amortised Cost),
2. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (dalej „FVTPL” - ang. Fair Value Through Profit & Loss),
3. Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (dalej „FVTOCI” - ang. Fair Value Through Other Comprehensive Income).

Klasyfikacja instrumentów finansowych do jednej z powyższych kategorii przeprowadzana jest na podstawie:

1. Modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi
Ocena modelu biznesowego polega na ustaleniu, czy składnik aktywów finansowych jest utrzymywany:
 - dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu,
 - zarówno w celu otrzymywania przepływów pieniężnych wynikających z kontraktu jak i sprzedaży składnika aktywów finansowych lub
 - w innych celach biznesowych.
2. Testu charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi (Test SPPI - ang. *Solely Payment of Principal and Interest*)
Test SPPI ma na celu ocenę charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych i w konsekwencji weryfikację, czy:
 - warunki umowne powodują powstanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią tylko i wyłącznie spłatę kapitału i odsetek od tego kapitału,
 - kapitał stanowi wartość godziwą kredytu w momencie jego rozpoznania,
 - odsetki stanowią odzwierciedlenie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka kredytowego, ryzyka płynności, marży Grupy i innych kosztów administracyjnych związanych z wartością kapitału pozostającego do spłaty w danym momencie.

Instrumenty finansowe są klasyfikowane w momencie początkowego ujęcia lub w następstwie znaczącej modyfikacji instrumentu. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych jest powodowana zmianą modelu biznesowego. Reklasyfikacja jest dokonywana prospektywnie, tj. nie wpływa na wyceny wartości godziwej, odpisy aktualizujące ani naliczone odsetki ujęte do dnia reklasyfikacji.

Modele Biznesowe Grupy

Zgodnie z MSSF 9 sposób zarządzania aktywami może zostać przypisany do następujących modeli:

1. Held To Collect (dalej „HTC”),
2. Both Held to Collect and for Sale (dalej “HTC&FS”),
3. Inne, np. działalność tradingowa, zarządzanie aktywami w oparciu o zmiany wartości godziwej, maksymalizowanie przepływów pieniężnych poprzez sprzedaż.

Model Held To Collect (HTC)

Charakterystyka modelu:

1. Celem modelu jest utrzymywanie aktywów finansowych w celu uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych,
2. Sprzedaż ma charakter sporadyczny,
3. Co do zasady, najniższe poziomy sprzedaży w porównaniu z pozostałymi modelami (pod względem częstotliwości oraz wolumenu).

Warunki dopuszczające sprzedaż w modelu HTC:

1. Niska częstotliwość,
2. Niski wolumen,
3. Sprzedaż związana z ryzykiem kredytowym (sprzedaż spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej danego aktywa finansowego do poziomu, w którym nie spełnia wymagań polityki inwestycyjnej).

Sprzedaż posiadająca przynajmniej jedną z powyższych cech nie stanowi przeszkody w zakwalifikowaniu grupy aktywów do modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Instrumenty przypisane do modelu HTC są klasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu pod warunkiem, że spełnione są kryteria Testu SPPI. Wartość instrumentów wyliczana jest w oparciu o efektywną stopę procentową, która jest stosowana do ustalenia przychodów odsetkowych, a następnie korygowana o odpisy z tytułu utraty wartości odzwierciedlające oczekiwane straty kredytowe. Wycenie według zamortyzowanego kosztu podlega portfel kredytowy Grupy (z wyjątkiem pożyczek niespełniających testu SPPI) oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (portfel obligacji komunalnych), ponieważ instrumenty te co do zasady utrzymywane są przez Grupę do uzyskania kontraktowych przepływów pieniężnych, a transakcje sprzedaży występują sporadycznie.

Model Both Held to Collect and for Sale (HTC&FS)

Charakterystyka modelu:

1. Integralnymi celami modelu biznesowego są zarówno uzyskanie kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż (w szczególności model spełnia założenia HTC&FS, jeśli jego celem jest zarządzanie bieżącymi potrzebami płynnościowymi bieżącego zapotrzebowania płynnościowego, utrzymanie założonego profilu rentowości i / lub dopasowanie czasu trwania (duration) aktywów i zobowiązań finansowych),
2. Poziomy sprzedaży są zazwyczaj wyższe niż w modelu HTC.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Zgodnie z MSSF 9 instrumenty przypisane do modelu HTC&FS są klasyfikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez kapitał (FVTOCI) pod warunkiem, że warunki umowne tych instrumentów powodują powstanie w określonych momentach przepływów pieniężnych stanowiących wyłącznie spłatę kapitału oraz odsetek od niespłaconej części kapitału (spełniony jest Test SPPI). Instrumenty te wyceniane są w wartości godziwej pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości, wynik z wyceny ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu usunięcia z bilansu aktywów finansowych.

Model HTC&FS ma zastosowanie do portfela rządowych papierów wartościowych oraz bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego (w szczególności portfel płynnościowy i inwestycyjny).

Instrumenty kapitałowe (za wyjątkiem podmiotów powiązanych) klasyfikowane są jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL), o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej, lub według wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w pozostałych całkowitych dochodach (FVTOCI) w przypadku instrumentów, które nie są utrzymywane w celach handlowych.

Decyzja o skorzystaniu z opcji wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej z odniesieniem skutków wyceny w innych całkowitych dochodach podejmowana jest przez Grupę w dniu początkowego ujęcia danego instrumentu i stanowi desygnację nieodwołalną (nawet w momencie sprzedaży zysk/strata na transakcji nie jest ujmowana w Rachunku Zysków i Strat).

Inne modele

Charakterystyka modelu:

1. Model biznesowy nie spełnia założeń modeli HTC oraz HTC&FS.
2. Uzyskiwanie przepływów pieniężnych z tytułu odsetek i kapitału nie jest głównym celem modelu biznesowego (nie spełniony Test SPPI).

Do tej kategorii należy zaliczyć w szczególności:

1. Portfele zarządzane w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych ze sprzedaży aktywów, w szczególności „przeznaczone do obrotu”
2. Portfele, których wyniki zarządzania oceniane są na podstawie wartości godziwej.

Aktywo finansowe należy uznać za przeznaczone do obrotu, jeśli:

1. Zostało nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
2. W momencie początkowego ujęcia, jest częścią portfela instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, dla których istnieją dowody potwierdzające prawidłowość, że w ostatnim czasie faktycznie generowały krótkoterminowe zyski, lub
3. Jest instrumentem pochodnym, z wyłączeniem instrumentów pochodnych wyznaczonych do rachunkowości zabezpieczeń i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.

Termin „obróć” oznacza przy tym aktywne i częste zakupy i sprzedaże instrumentów. Cechy te nie stanowią jednak warunku koniecznego, aby zaklasyfikować instrument finansowy jako przeznaczony do obrotu.

Wpływ na klasyfikację i wycenę:

Aktywa finansowe utrzymywane w ramach modeli innych niż HTC lub HTC&FS są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (FVTPL).

1. Instrumenty pochodne,
2. Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu,
3. Instrumenty kapitałowe niedesygnowane jako inwestycje strategiczne,
4. Aktywa finansowe nieodwołalnie wyznaczone przy początkowym ujęciu do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy (nawet w przypadku, gdy składnik aktywów nie spełnia warunków, aby zostać wyceniony na wartość FVTPL) w celu wyeliminowania lub znacznego zmniejszenia niedopasowania księgowego które miałyby miejsce gdyby nie dokonano takiej desygnacji.

Test charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych (Test SPPI)

Ocena spełnienia kryterium Testu SPPI jest przeprowadzana w następujących przypadkach:

- udzielenie kredytu;
- zakup kredytu;
- renegotiacja warunków umownych.

Przedmiotem Testu SPPI są warunki umowne instrumentów dłużnych ujętych w bilansie, analizie nie podlegają produkty pozabilansowe.

Test SPPI przeprowadzany jest na etapie projektowania produktu/umowy kredytowej co umożliwia podjęcie decyzji zatwierdzających z uwzględnieniem przyszłego sposobu wyceny ekspozycji.

W ramach Testu SPPI oceniany jest między innymi wpływ zmodyfikowanego elementu na przepływy pieniężne wynikające z zawartego kontraktu. Cechy kontraktowe wprowadzające zmienność lub ryzyko przepływów pieniężnych niezwiązane bezpośrednio z przepływami z tytułu spłat odsetek i kapitału mogą zostać ocenione jako niemające wpływu na klasyfikację (spełnienie kryteriów Testu SPPI), jeżeli zostaną określone jako posiadające zaniedbywalny wpływ na klasyfikację (istnienie cechy „de minimis”) lub taki wpływ nie jest zaniedbywalny (brak charakteru „de minimis”) lecz może wystąpić jedynie w wyjątkowo rzadkich przypadkach (istnienie cechy „not genuine”).

W przypadkach, gdy ma miejsce modyfikacja wartości pieniądza w czasie, np. w razie niedopasowania okresu przeszacowania stopy procentowej z tenorem stawki bazowej, w celu weryfikacji spełnienia Testu SPPI Grupa przeprowadza ocenę na podstawie Benchmark Testu, czyli porównania instrumentu wynikającego z kontraktu z instrumentem bazowym (który posiada te same cechy umowne co instrument podlegający analizie, za wyjątkiem elementu modyfikacji pieniądza w czasie).

Aktywa typu non-recourse (produkty, dla których roszczenie Grupy jest ograniczone do określonych aktywów dłużnika lub przepływów pieniężnych z określonych aktywów), w szczególności produkty typu „project finance” oraz „object finance” (produkty w których kredytobiorca, najczęściej spółka specjalnego przeznaczenia charakteryzuje się minimalnym poziomem kapitałów własnych, a jedynym składnikiem jego majątku jest kredytowane aktywo), oceniane są przez porównanie wartości zabezpieczenia w stosunku do kwoty kapitału udzielonego kredytu. Identyfikacja odpowiedniego bufora na pokrycie ryzyka zmian wartości zabezpieczenia, powoduje spełnienie warunków Testu.

Negatywny wynik Testu SPPI, implikuje wycenę instrumentu dłużnego według FVTPL, powodując odejście od standardowej metody wyceny według amortyzowanego kosztu lub według FVTOCI.

Modyfikacje warunków umowy kredytowej

Modyfikacje warunków umowy kredytowej w trakcie okresu kredytowania, to m.in.:

- zmiany terminów spłaty całości lub części należności,
- zmiany wysokości rat spłaty należności,
- zmiany oprocentowania lub zaprzestania naliczania odsetek,
- kapitalizacja zaległych lub bieżących odsetek,
- przewalutowanie zadłużenia (o ile możliwość taka nie wynika z pierwotnej umowy),
- ustanowienie, zmiana bądź zniesienie istniejącego zabezpieczenia należności.

Każda tego typu modyfikacja skutkować może koniecznością wyłączenia z bilansu i ponownej klasyfikacji aktywa finansowego uwzględniającej przeprowadzenie Testu SPPI.

W przypadku zidentyfikowania modyfikacji warunków kontraktowych kredytu, Grupa przeprowadza ocenę jakościową i ilościową w celu określenia czy daną modyfikację należy uznać za znaczącą i w konsekwencji, wyłączyć oryginalne aktywo finansowe z bilansu i rozpoznać je jako nowe (zmodyfikowane) aktywo według wartości godziwej. Znacząca modyfikacja ma miejsce jeżeli spełnione są następujące warunki:

- kryteria ilościowe:
 - zwiększenie zaangażowania dłużnika, rozumiane jako wzrost kapitału każdej pojedynczej ekspozycji kredytowej powyżej 10% w stosunku do kapitału sprzed podwyższenia. W przypadku wystąpienia kryterium ilościowego powyżej 10% uznaje się modyfikację za istotną, natomiast wystąpienie kryterium ilościowego do wysokości 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za nieistotną.
 - wydłużenie okresu finansowania, rozumiane jako wydłużenie terminu zapadalności aktualnie obowiązującej umowy. Modyfikację uznaje się za istotną w przypadku wydłużenia okresu finansowania o: 8 lat dla kredytów hipotecznych, 5 lat dla pozostałych ekspozycji kredytowych w segmencie detalicznym, 3 lata dla ekspozycji w segmencie korporacyjnym.
- kryteria jakościowe: konwersja ekspozycji na inną walutę (o ile możliwość konwersji nie była uwzględniana w pierwotnej umowie), zmiana wyniku testu SPPI, zamiana dłużnika, zmiana formy prawnej lub rodzaju instrumentu finansowego. Wystąpienie kryterium jakościowego skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne podlegają modyfikacji, która nie prowadzi do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów (tzw. nieistotna modyfikacja), Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu nieistotnej modyfikacji w wyniku finansowym (w odrębnej pozycji Rachunku zysków strat - „wynik z tytułu modyfikacji”).

Korektę wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych stanowi różnica dyskontowanych przepływów pieniężnych przed i po modyfikacji warunków umownych.

Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Wakacje kredytowe

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 8 rat miesięcznych) w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2023 korektę w kwocie 9,2 mln zł jako ostateczne rozliczenie wpływu wakacji kredytowych w latach 2022 - 2023. Natomiast w następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłużała możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do czterech miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 4 rat miesięcznych), Grupa rozpoznawała w ciągu roku korektę z tytułu wakacji kredytowych, która w ostatecznym rozliczeniu (program już się zakończył) obciążyła wynik finansowy Grupy za rok 2024 kwotą 112,7 miliona złotych. Z wakacji kredytowych w roku 2024 skorzystali klienci posiadający łącznie około 16% salda portfela kredytów hipotecznych w PLN zawartych przed 30 czerwca 2022 roku o pierwotnej kwocie kredytu nieprzekraczającej 1,2 mln zł, pomiaru dokonano wg salda kapitałowego na dzień 31.05.2024.

Korekta została wyliczona i rozpoznana zgodnie z MSSF9 pomniejszając przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu a drugostronnie wartość brutto kredytów hipotecznych w PLN.

Aktywa POCI

Aktywa POCI („purchased or originated credit-impaired”) to aktywa finansowe, które w momencie początkowego ujęcia mają stwierdzoną utratę wartości. Aktywa finansowe, które zostały zaklasyfikowane jako POCI w momencie początkowego ujęcia, są przez Grupę traktowane jako POCI we wszystkich następnych okresach do momentu zaprzestania ich ujmowania w bilansie, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych, niezależnie od przyszłych zmian szacunków dotyczących generowanych przez nie przepływów pieniężnych (ewentualnego uzdrowienia aktywa).

Aktywa POCI mogą powstać na 3 różne sposoby, tj.:

1. poprzez nabycie kontraktu spełniającego definicję POCI (np. w wyniku kupna portfela „złych kredytów”)
2. poprzez zawarcie kontraktu, który jest POCI w momencie pierwotnego udzielenia (np. udzielenie kredytu klientowi w złej kondycji finansowej z nadzieją na jej poprawę w przyszłości)
3. poprzez istotną modyfikację kontraktu zaliczanego do koszyka 3 kwalifikującą ten kontrakt do wyłączenia z bilansu, a następnie do ponownego ujęcia w bilansie już jako kontraktu spełniającego definicję POCI

Należności i zobowiązania z tytułu umów leasingu

Grupa jest stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu przestaje być ujmowany w bilansie Grupy. Ujmowana jest natomiast należność w kwocie równej bieżącej wartości minimalnych opłat leasingowych. Rozliczenie opłat leasingowych (podział między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności) następuje w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy zwrotu z pozostałej do spłaty należności.

Opłaty leasingowe z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego, ujmowane są jako przychody w Rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jest również stroną umów leasingowych na podstawie których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Są to głównie umowy najmu lub dzierżawy. W przypadku tych umów w sprawozdaniu finansowym, zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu, wykazane są w odrębnych pozycjach not objaśniających odpowiednio do linii „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz „Inne zobowiązania”. W dacie rozpoczęcia leasingu, opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmują następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowym wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

Grupa przyjęła następujące założenia, na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto (bez VAT) przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie, zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu, natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia podpisania umowy, lub aneksu do umowy będącym jednocześnie dniem rozpoczęcia leasingu,
- prawo do użytkowania składnika aktywów będzie podlegać amortyzacji zgodnie z okresem leasingu,
- Grupa korzysta z możliwości odstąpienia od rozpoznawania leasingu w przypadku umów krótkoterminowych dla umów najmu powierzchni,
- Grupa korzysta także z możliwości nie rozpoznawania leasingu w przypadku leasingu aktywów o niskiej wartości początkowej takich jak najmu drobnych powierzchni np. pod altanki śmieciowe, pochylnie, bankomaty oraz urządzeń takich jak ekspresy do kawy, dyspenserów do wody, urządzeń do audiomarketingu i aromamarketingu.
- nowe umowy będą dyskontowane według stawki SWAP z dnia podpisania umowy/aneksu do umowy właściwej dla długości trwania umowy oraz właściwej dla waluty, powiększonej o marżę wyznaczoną i aktualizowaną w odniesieniu do premii za ryzyko zaciąganych przez Grupę zobowiązań finansowych.

Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

1. zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, lub
2. pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w AC).

Zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

Ujmowanie instrumentów finansowych w bilansie

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w bilansie, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu. Standaryzowane transakcje kupna i sprzedaży aktywów finansowych ujmowane są w dniu zawarcia transakcji.

Wszystkie instrumenty finansowe w momencie początkowego ujęcia są wyceniane do wartości godziwej skorygowanej, w przypadku instrumentów finansowych innych niż klasyfikowane jako wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być przypisane bezpośrednio do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Zaprzestanie ujmowania instrumentów finansowych w bilansie

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany z bilansu Grupy w momencie, kiedy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z nim związanych lub, kiedy Grupa przenosi składnik aktywów finansowych na podmiot trzeci. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa:

- przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub
- zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy.

Przenosząc składnik aktywów finansowych Grupa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- jeżeli Grupa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu;
- jeżeli Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie;
- jeżeli Grupa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to Grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Rachunkowość zabezpieczeń i instrumenty pochodne

Wycena do wartości godziwej

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji. Rynek jest uważany za aktywny, gdy kwotowane ceny instrumentów są regularnie dostępne i wynikają z rzeczywistych transakcji zawieranych na tym rynku oraz reprezentują poziom, po którym Grupa mogłaby zawrzeć takie transakcje. W przypadku, gdy rynek instrumentów nie jest aktywny, Grupa określa wartość godziwą z wykorzystaniem technik wyceny, w tym modeli bazujących na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modeli wyceny opcji. Stosowane przez Grupę techniki wyceny oparte są o maksymalne wykorzystanie danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe oraz zmienności implikowane. W przypadku braku danych wsadowych pochodzących z aktywnego rynku, Grupa wykorzystuje w technikach wyceny własne szacunki parametrów wyceny w oparciu o swoją najlepszą wiedzę i doświadczenie.

Dodatkowym elementem wyceny instrumentów pochodnych jest komponent ryzyka kredytowego uwzględniający zarówno ryzyko kontrahenta (korekta wartości kredytowej, z ang. credit value adjustment - CVA) jak i ryzyko własne Grupy (korekta wartości debetowej, z ang. debit value adjustment - DVA).

Ujmowanie instrumentów pochodnych wbudowanych w zobowiązania

Grupa wydziela i ujmuje w bilansie wbudowane instrumenty pochodne będące składnikiem instrumentów hybrydowych. Instrument hybrydowy zawiera umowę zasadniczą (niebędącą instrumentem pochodnym) oraz wbudowany instrument pochodny, który w oparciu o określoną stopę procentową, cenę instrumentu finansowego, cenę towaru, kurs waluty, indeks cen lub stóp lub inną zmienną, modyfikuje część lub całość przepływów pieniężnych wynikających z umowy zasadniczej.

Spełniające określone niżej warunki, wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne. Instrumenty te są wyceniane według wartości godziwej a ich zmiany wartości godziwej wykazuje się w Rachunku zysków i strat. Wbudowane instrumenty pochodne ujmuje się i wycenia odrębnie od umowy zasadniczej w przypadku łącznego zaistnienia następujących warunków:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi;
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny spełniałby definicję instrumentu pochodnego; oraz
- hybrydowy (łączny) instrument finansowy nie jest zaliczany do instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, od rodzaju zabezpieczenia oraz od rodzaju zabezpieczanej pozycji.

Instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne wykorzystywane są m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykami stopy procentowej oraz kursu walutowego wynikającymi z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej. Niektóre instrumenty pochodne wyznacza się jako zabezpieczenie:

- przepływów pieniężnych, które przypisać można ujętemu składnikowi aktywów lub zobowiązań, lub wysoce prawdopodobnej planowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych), lub
- wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej).

Kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń stosuje się pod warunkiem spełnienia kryteriów:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia, formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających. Dokumentacja obejmuje identyfikację pozycji zabezpieczanej lub transakcji, pozycji zabezpieczającej i charakter zabezpieczanego ryzyka. Dokumentuje się również, w momencie ustanowienia zabezpieczenia i przez cały czas jego trwania, ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z pozycji zabezpieczanej.
- Grupa przewiduje, że zabezpieczenie będzie odznaczało się wysoką skutecznością w równoważeniu przepływów środków pieniężnych i zmian wartości godziwej, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego (prospektywny test efektywności);
- Zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych dotyczy wysoce prawdopodobnej, prognozowanej transakcji, która jest narażona na ryzyko zmian przepływów środków pieniężnych wpływających na poziom wyniku finansowego (test wysokiego prawdopodobieństwa);
- Skuteczność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, czyli można wiarygodnie wycenić wartość godziwą zabezpieczanej pozycji lub przepływy środków pieniężnych z niej pochodzące oraz wartość godziwą instrumentu zabezpieczającego;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco weryfikowane i stwierdza się jego wysoką skuteczność w całym okresie jego wykorzystania (retrospektywny test efektywności).

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed ryzykiem zmienności przepływów pieniężnych, które (i) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takimi, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które (ii) może wpływać na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w kapitale własnym poprzez pozostały dochód całkowity, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w Wyniku z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków.

Zyski i straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych (efektywne zabezpieczenie), w momencie ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań finansowych będącego skutkiem zabezpieczanej planowanej transakcji, przenoszone są do Rachunku zysków i strat w tym okresie lub w okresach, w których zabezpieczany składnik aktywów lub zobowiązań ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

W przypadku zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań niefinansowych, odniesione do pozostałych dochodów całkowitych jako efektywne zabezpieczenie zyski i straty, przenoszone są do wyniku sukcesywnie, w okresach w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat bezpośrednio z kapitału lub przenoszone są z kapitału do początkowego kosztu nabycia w bilansie i odnoszone do wyniku sukcesywnie w okresach, w których aktywo lub zobowiązanie niefinansowe ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na Rachunek zysków i strat. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej, ujmuje się w Rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Bank się zabezpiecza. To znaczy: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (dla pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w Rachunku zysków i strat, zaś zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w Rachunku zysków i strat.

Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu. W przypadku pozycji zabezpieczanej, będącej składnikiem aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, zyski lub straty wynikające z zabezpieczanego ryzyka ujmują się w Rachunku zysków i strat. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

Zaprzestanie rachunkowości zabezpieczeń

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się liniowo w czasie w Rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane przez inne całkowite dochody, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta w pozostałych dochodach całkowitych na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie niniejszej wyceny do Rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na Rachunek zysków i strat.

Instrumenty pochodne niespełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są wykazywane w Rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu”/„Wynik z pozycji wymiany”, co opisano poniżej.

Grupa stosuje następujące zasady ujmowania zysków i strat z wyceny instrumentów pochodnych:

- **Transakcje walutowe forward (FX forward)**
Transakcje forward są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX forward są wykazywane w „Wynik z pozycji wymiany” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje FX forward jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.
- **Transakcje SWAP walutowy (FX SWAP)**
Transakcje FX SWAP są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z wykorzystaniem krzywych stóp procentowych uwzględniających spread wynikający z aktualnych warunków rynkowych oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FX SWAP są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje SWAP stopy procentowej (IRS)**
Transakcje IRS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji IRS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje IRS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.

- **Transakcje Cross - Currency Swap (CCS)**
Transakcje CCS są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodę dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z zastosowaniem krzywych stóp procentowych skorygowanych o rynkowy spread z uwzględnieniem jego struktury terminowej oraz z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji CCS są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
Ponadto, Grupa desygnowała wybrane transakcje CCS jako instrumenty zabezpieczające. Sposób ujmowania i wyceny zabezpieczających instrumentów finansowych został opisany w części poświęconej rachunkowości zabezpieczeń.
- **Transakcje typu IRS z wbudowanymi opcjami**
Transakcje są wyceniane według wartości godziwej; komponent swapowy jest wyceniany przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań, natomiast komponent opcyjny wyceniany jest przy pomocy modeli wyceny opcji. Zmiany wartości godziwej wymienionych transakcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat. Komponent opcyjny stanowi zabezpieczenie opcji wbudowanych w papiery wartościowe lub depozyty oferowane przez Grupę.
- **Opcje na indeksy i opcje walutowe**
Transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji. W przypadku opcji wystawionych przez kontrahentów Grupy, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego. Zmiany wartości godziwej opcji są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje Forward Rate Agreement (FRA)**
Transakcje FRA są wyceniane do wartości godziwej przy zastosowaniu metody dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem ryzyka kredytowego kontrahenta (i Grupy) o ile istnieje ryzyko niewywiązania się stron transakcji ze swoich zobowiązań. Zmiany wartości godziwej transakcji FRA są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
- **Transakcje terminowe na cenę surowca**
Transakcje terminowe na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej w oparciu o metodologię dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych wykorzystując ceny referencyjne ustalane na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Grupa nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.
- **Opcje na cenę surowca**
Transakcje opcyjne na cenę surowca są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli wyceny opcji i wykorzystaniem cen referencyjnych ustalanych na rynku referencyjnym LME (London Metal Exchange) przy czym Grupa nie utrzymuje pozycji własnych na rynku surowców. Zmiany wartości godziwej są wykazywane w „Wynik z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu” Rachunku zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Główne założenia modelu

Model szacowania utraty wartości bazuje na koncepcji „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. expected credit loss - ECL). Odpisy aktualizujące kalkulowane zgodnie z tą koncepcją, uwzględniają również prognozy oraz oczekiwania odnośnie przyszłych warunków ekonomicznych, mających wpływ na poziom ryzyka kredytowego ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody (za wyjątkiem instrumentów kapitałowych) oraz zobowiązań pozabilansowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe podlegają klasyfikacji do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa szacowana jest w okresie 12 miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez utraty wartości, dla których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka i dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych,
- Faza 3 - ekspozycje o zidentyfikowanych przesłankach utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest obliczana w całym okresie istnienia składnika aktywów finansowych. W przypadku ekspozycji klasyfikowanych do kategorii POCI (ang. purchased or originated credit impaired), które w początkowym ujęciu w bilansie uznano jako aktywa z utratą wartości, a oczekiwana strata kredytowa jest obliczana na bazie ECL uwzględniającego cały okres istnienia składnika aktywów finansowych.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano istotny wzrost poziomu ryzyka kredytowego w odniesieniu do momentu początkowego ujęcia w bilansie, klasyfikowane są do Fazy 2. Istotny wzrost ryzyka jest identyfikowany w oparciu kryteria jakościowe oraz ilościowe.

Kryteria jakościowe obejmują:

- opóźnienia w spłacie powyżej 30 dni,
- ekspozycje zrestrukturyzowane (ang. forborne), w przypadku których nie są już identyfikowane przesłanki utraty wartości,
- korzystanie ze wsparcia Funduszu Wsparcia Kredytobiorców,
- występowanie zajęć na rachunkach bieżących, wynikających z tytułów egzekucyjnych,
- rating proceduralny, odzwierciedlający początkowe opóźnienia w spłacie,
- podjęte decyzje ograniczające ryzyko kredytowe w ramach systemu wczesnego ostrzegania dla klientów korporacyjnych,
- zidentyfikowane w trakcie analizy indywidualnej zdarzenia, związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego, tzw. "miękkie oznaki" utraty wartości.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości dożywotniego PD (ang. lifetime PD) ustalonej na moment początkowego ujęcia ekspozycji w bilansie, z wartością dożywotniego PD na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany wartości dożywotniego PD zostanie przekroczony, wówczas ekspozycja zostaje automatycznie przeniesiona do Koszyka 2. Ocena ilościowa nie obejmuje ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Uwzględnienie informacji dotyczących prognozowanych warunków ekonomicznych (ang. forward looking information - FLI)

W procesie kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych Grupa korzysta z prognozowanych informacji dotyczących przyszłych zdarzeń makroekonomicznych. Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze (podstawowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się bezpośrednio lub pośrednio na wartości szacowanych parametrów i wysokość ekspozycji.

Ujednolicenie definicji default stosowanej w obszarze ryzyka Grupy

Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Począwszy od roku 2020 dla portfela detalicznego Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA (EBA/GL/2016/07) tzw. Nowa Definicja Default.

Ujednolicona definicja default obejmuje następujące przesłanki:

- opóźnienie w spłacie powyżej 90 dni z uwzględnieniem progów istotności dla wartości wymagalnej: bezwzględnego 400 zł dla ekspozycji detalicznych i 2000 zł dla ekspozycji korporacyjnych oraz progu względnego: 1% całości ekspozycji klienta,
- zrestrukturyzowane ekspozycje (forborne),
- ekspozycje w procesie windykacji,
- inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- jakościowe przesłanki utraty wartości zidentyfikowane w analizie indywidualnej. Bank uwzględnia zjawisko zarażania (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

Model PD

Model PD, stworzony w celu obliczania oczekiwanych strat kredytowych, oparty jest na danych empirycznych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników default-rate, które są następnie wykorzystywane przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych do oszacowania wartości dożywotnych PD Lifetime (uwzględniając prognozy makroekonomiczne FLI). Segmentacja przyjęta w tym celu na poziomie klienta jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów obliczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych do obliczania wartości PD.

Modele LGD

Głównymi składnikami modeli LGD są: stopa uzdrowień (ang. cure rate) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowana na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Modele odzwierciedlają obecną sytuację gospodarczą (konceptcja point-in-time) i wykorzystują prognozy makroekonomiczne (FLI).

W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie odzwierciedlającym sparametryzowane odzyski dla kluczowych typów zabezpieczeń oraz na współczynniku odzysków dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry zostały obliczone na podstawie danych historycznych, zawierających informacje o zdyskontowanych przepływach pieniężnych, uzyskanych przez jednostkę dochodzenia należności korporacyjnych.

Model EaD

Model EaD stosowany w Grupie obejmuje obliczanie takich parametrów jak: średnie wykorzystanie limitu (LU), współczynnik konwersji kredytowej (CCF), współczynnik przedpłat, oczekiwana długość życia ekspozycji. Segmentacja opiera się na rodzaju klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produkcie (produkty z/bez harmonogramu). Prognozy kursów walutowych są stosowane jako korekta FLI.

Odpisanie

Grupa bezpośrednio obniża wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie istnieją uzasadnione przesłanki na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części. W efekcie odpisania, składnik aktywów finansowych przestaje w całości lub w części być ujmowany w sprawozdaniu finansowym.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Kompensowanie składnika aktywów i zobowiązań finansowych dokonywane jest jedynie w przypadku gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do przeprowadzenia kompensaty a rozliczenie ma zostać przeprowadzone w kwocie netto lub realizacja składnika aktywów i pasywów następuje jednocześnie.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży

Transakcje repo i sell-buy back oraz transakcje reverse-repo i buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej cenie.

Grupa prezentuje w bilansie aktywa finansowe odsprzedane z klauzulą przyrzeczenia odkupu (transakcje typu repo, sell-buy back) jednocześnie ujmując po stronie pasywów zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. Warunkiem stosowania takiego rozwiązania jest zachowanie przez Grupę ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa pomimo jego transferu.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z przyrzeczeniem sprzedaży (reverse repo, buy-sell back) posiadane aktywa finansowe prezentowane są jako należność wynikająca z klauzuli odkupu.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/sprzedaży są wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji z przyrzeczeniem odkupu nie są usuwane z bilansu i podlegają wycenie wg zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych. Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych

Do rzeczowych składników aktywów trwałych zalicza się środki trwałe oraz nakłady na ich budowę. Do środków trwałych zalicza się składniki rzeczowych aktywów trwałych o przewidywanym okresie wykorzystywania dłuższym niż rok, które są utrzymywane z uwagi na ich wykorzystanie na własne potrzeby lub w celu oddania ich do użytkowania innym podmiotom na podstawie umowy najmu lub w celach administracyjnych.

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne (umorzeniowe) oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wartości ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i nie podlegają amortyzacji.

Grupa ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo uzyskania przyszłych korzyści ekonomicznych związanych ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w Rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Koszty napraw i utrzymania rzeczowych aktywów trwałych obciążają Rachunek zysków i strat w okresie sprawozdawczym, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych to możliwy do zidentyfikowania niepieniężny składnik aktywów, który nie posiada postaci fizycznej, powodujący w przyszłości wpływ korzyści ekonomicznych dla Grupy.

Głównymi składnikami wartości niematerialnych są licencje na oprogramowanie komputerowe.

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są aktywowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i przygotowania do użytkowania, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

Nakłady związane z ulepszaniem lub utrzymywaniem oprogramowania komputerowego są wykazywane jako koszty w momencie ich poniesienia.

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Grupę, wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są aktywowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako koszty w momencie ich poniesienia.

Wszystkie wartości niematerialne podlegają okresowym przeglądom w celu weryfikacji czy nie wystąpiły istotne przesłanki utraty wartości, które wymagałyby przeprowadzenia testu na utratę wartości oraz dokonania odpisu z tytułu utraty wartości.

Odpisy amortyzacyjne

Odpisy amortyzacyjne od wartości podlegającej amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dokonywane są metodą liniową, zgodnie z ustalonymi stawkami amortyzacji, przez przewidywany okres ich użyteczności ekonomicznej. Przez wartość podlegającą amortyzacji rozumie się cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów po pomniejszeniu o wartość końcową (rezydualną) tego składnika. Okres ekonomicznej użyteczności, stawki amortyzacji a także wartość końcowa rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych podlegających amortyzacji są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji stanowią podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji rozpoznawanej prospektywnie od daty dostosowania.

Nie amortyzuje się gruntów, nakładów na rzeczowe aktywa trwałe oraz nakładów na wartości niematerialne. Nie dokonuje się także odpisów amortyzacyjnych składnika wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania. Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania są systematycznie testowane pod kątem trwałej utraty wartości na każdy dzień bilansowy.

Bilansowe stawki amortyzacyjne stosowane dla podstawowych grup rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz dla nieruchomości inwestycyjnych są następujące:

Wybrane grupy środków trwałych:

- budynki bankowe - 2,5%
- inwestycje w obiektach obcych - przeważnie 10 lat
- zespoły komputerowe - 20%
- urządzenia sieciowe - 20%
- środki transportowe - standardowo 25%
- urządzenia telekomunikacji - w przedziale 10% - 20%
- wartości niematerialne (oprogramowanie): w zależności od planowanego okresu użytkowania
- główne aplikacje (systemy): w zależności od planowanego okresu użytkowania

Wartość amortyzacji obciąża koszty operacyjne Rachunku zysków i strat.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe, w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmują się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia w kwocie niższej z:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży, i
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego niesprzedawaniu.

Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Grupa na każdy dzień bilansowy dokonuje weryfikacji wartości bilansowych aktywów trwałych pod kątem istnienia dowodów wskazujących na utratę wartości. W przypadku, gdy efekt analizy jest pozytywny Grupa szacuje wartość odzyskiwalną składnika aktywów i ujmuje w Rachunku zysków i strat odpis aktualizacyjny, gdy wartość odzyskiwalna jest mniejsza od wartości bilansowej.

Odpis aktualizujący ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością odzyskiwalną składnika aktywów. Wartość odzyskiwalna odpowiada cenie sprzedaży netto składnika aktywów lub jego wartości użytkowej zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość użytkowa ustalana jest dla poszczególnych składników aktywów, w przypadku, gdy dany składnik aktywów generuje przepływy środków pieniężnych znacząco niezależne od tych generowanych przez inne aktywa lub grupy aktywów.

Jeśli zgodnie z par 21 MSR 36 brak jest przyczyny, by sądzić że wartość użytkowa danego składnika aktywów istotnie przewyższa jego wartość godziwą pomniejszoną o koszty jego sprzedaży, za wartość odzyskiwaną przyjmuje się wartość godziwą pomniejszoną o koszty sprzedaży. Dotyczy to w szczególności składników aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony poprzez wynik finansowy do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej danego składnika aktywów przy założeniu, iż nie dokonano odpisu aktualizującego, a amortyzacja była kontynuowana.

Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa wykazywane są według wartości nominalnej z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości za wyjątkiem należności od Société Générale S.A. z tytułu umowy w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF które są ujmowane w wysokości rezerwy z tytułu ryzyka prawnego z uwzględnieniem komponentu ryzyka kredytowego Société Générale S.A. (poza rozliczeniami wynikającymi z realizacji rezerwy, które odpowiadają poniesionym kosztom). Metodologia tworzenia rezerw na ryzyko prawne związane z portfelem kredytów hipotecznych, w tym między innymi byłego Euro Banku denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, została opisana w Rozdziale 12 „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”, natomiast informacja o genezie powstania tych należności jest zamieszczona pod notą 29 Inne Aktywa w Rozdziale 13 „Noty do Sprawozdania Finansowego”.

Koszty rozliczane w czasie (aktywa) dotyczą tych wydatków, których rozliczenie w ciężar Rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Koszty do zapłacenia oraz przychody przyszłych okresów

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie (pasywa) są zobowiązania na pokrycie kosztów wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy, które zostaną rozliczone w następnych okresach. Rezerwy te wykazuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń oraz niektóre rodzaje dochodów pobranych z góry, których rozliczenie do Rachunków zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych. Są one ujmowane w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy 1) na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i 2) prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje wypływ środków odzwierciedlających korzyści ekonomiczne, oraz 3) można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla aktualne oceny rynkowe co do wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem.

Rezerwę na koszty restrukturyzacji tworzy się, gdy spełnione są ogólne kryteria ujmowania rezerw jak również szczegółowe kryteria dotyczące powstania obowiązku tworzenia rezerwy na koszty restrukturyzacji określone w MSR 37. W szczególności, zwyczajowo oczekiwany obowiązek przeprowadzenia restrukturyzacji powstaje tylko wówczas, gdy Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji oraz wzbudziła uzasadnione oczekiwanie u stron, których plan dotyczy, że przeprowadzi działania restrukturyzacyjne poprzez rozpoczęcie wdrażania planu lub ogłoszenie głównych elementów planu tymże stronom. Szczegółowy plan restrukturyzacji określa co najmniej działalność, lub część działalności, której ten plan dotyczy, podstawowe lokalizacje, które zostaną nim objęte, miejsce zatrudnienia, funkcje i przybliżoną liczbę pracowników, którzy mają uzyskać odszkodowania w zamian za zakończenie stosunku pracy, kwotę nakładów, które będą poniesione oraz termin, w jakim plan zostanie wdrożony.

Rezerwa na restrukturyzację obejmuje tylko takie bezpośrednie nakłady powstające w wyniku restrukturyzacji, które jednocześnie a) w sposób nieodczynny wynikają z restrukturyzacji oraz b) nie są związane z bieżącą działalnością jednostki gospodarczej. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje także przyszłych kosztów operacyjnych.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Grupy (inne niż świadczenia z tytułu rozwiązania umowy o pracę w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy) obejmują wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenia społeczne.

Grupa ujmuje przewidywaną niezdyktowaną wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jako koszty w okresie, w którym pracownicy świadczyli związaną z nimi pracę w korespondencji z pozostałymi zobowiązaniami bilansu.

Kwota krótkoterminowych świadczeń pracowniczych z tytułu niewykorzystanych dni urlopowych przysługujących pracownikom Grupy jest wyliczana jako suma niewykorzystanych urlopów przysługujących poszczególnym pracownikom Grupy.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Grupy z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach, które nie są w całości należne w ciągu 12 miesięcy od wykonania pracy. Zgodnie z Regulaminem Wynagradzania Pracowników oraz Kodeksem Pracy, pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat i osiągnięciu wymaganego wieku, przysługuje prawo do otrzymania odprawy emerytalnej. Rezerwa na odprawy emerytalne wyliczana jest metodą aktuarialną przez niezależnego aktuarusza jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego (projected unit credit method).

Zgodnie z tą metodą każdy okres wykonywania pracy daje uprawnienia do dodatkowej jednostki świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczenia wyliczana jest oddzielnie. Uwzględnia się przy tym, że bazowe wynagrodzenie każdego z pracowników będzie się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Rezerwa na odprawy emerytalne podlega aktualizacji na bazie rocznej. Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnej zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Nominalna stopa dyskontowa dla kalkulacji za rok 2024 została ustalona na poziomie 5,61%. Wyliczenia zobowiązań dokonuje się dla pracowników obecnie zatrudnionych i nie dotyczy ono osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości.

W 2012 roku Grupa wdrożyła politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium, z późniejszymi zmianami. Zgodnie z polityką, pracownicy Grupy mający istotny wpływ na profil ryzyka Grupy otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych. Do 2018 roku instrument finansowy miał formę akcji fantomowych. Od roku 2019 Grupa, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadziła 3-letni program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mających istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Bank Akcje Własne zostały, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone jako instrument finansowy do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu. W programach premiowych obowiązujących począwszy od 1 stycznia 2020 roku instrumenty finansowe były przyznawane Risk Takers I - Członkom Zarządu Banku Millennium SA.

W 2023 roku Komitet Personalny Rady Nadzorczej podjął decyzję o konwersji akcji własnych przyznanych Członkom Zarządu w programie za rok 2019 i 2021 w formie akcji własnych na akcje fantomowe. W ramach programu za 2022 i 2023 jako instrument finansowy przyznano akcje fantomowe. Szczegóły Polityki zostały zaprezentowane w **punkcie 7), Rozdziale 15.** niniejszego sprawozdania finansowego.

Rezerwy z tytułu krótkoterminowych i długoterminowych świadczeń pracowniczych ujmuje się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” bilansu w korespondencji z kosztami wynagrodzeń w Rachunku zysków i strat.

Grupa realizuje program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia zwany programem określonych składek. Na mocy tego programu Grupa jest zobowiązana prawem do odprowadzania ustalonej kwoty składek do państwowego funduszu emerytalnego. Ze środków funduszu obejmujących również zwrot uzyskany z inwestowania składek wypłacane są pracownikowi świadczenia po okresie zatrudnienia. W rezultacie na Grupie nie ciąży prawne ani zwyczajowo oczekiwane zobowiązanie do zapłacenia dodatkowych składek, jeżeli fundusz emerytalny nie będzie posiadał aktywów w wysokości wystarczającej do zapłaty należnych świadczeń.

Kapitał własny Grupy

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz statutem.

Na kapitały własne składają się: kapitał zakładowy, kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej, kapitał z aktualizacji wyceny oraz zyski zatrzymane. Wszystkie kwoty kapitałów i funduszy wykazywane są według wartości nominalnej.

Kapitał akcyjny

Kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

Jeżeli jednostka nabywa własne instrumenty kapitałowe, to kwotę zapłaconą, łącznie z kosztami bezpośrednio się do tego odnoszącymi, ujmuje się jako zmianę w kapitale własnym. Nabyte akcje własne ujmuje się jako akcje własne i ujawnia się je jako zmniejszenie kapitału własnego do momentu ich anulowania.

Dywidendy za rok obrotowy, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na dzień bilansowy, ujawnia się w pozycji „Pozostałe zobowiązania” pasywów bilansu.

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej (nadwyżka ceny emisyjnej nad ceną nominalną) tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji pomniejszonej o bezpośrednie, poniesione koszty z nią związane.

Skumulowane inne całkowite dochody

Na skumulowane inne całkowite dochody odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, efekt wyceny zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych oraz zyski (straty) aktuarialne dotyczące rezerw na odprawy emerytalne pomniejszone odpowiednio o odpisy z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tym związane. Skumulowane inne całkowite dochody nie podlegają dystrybucji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa (pozostała część kapitału zapasowego, kapitał rezerwowy, w tym fundusz ogólnego ryzyka bankowego) lub stanowią zyski/straty z lat ubiegłych, lub także wynik finansowy netto bieżącego okresu.

Fundusz ogólnego ryzyka bankowego w Banku tworzony jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 r. z późniejszymi zmianami, z zysku po opodatkowaniu.

Wynik finansowy netto bieżącego okresu stanowi wynik z Rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych. Straty przypadające udziałom niekontrolującym, a przewyższające wartość przypadającego na nie kapitału własnego, obciążają kapitał własny Grupy.

Gwarancja finansowa

Gwarancja finansowa jest kontraktem, na mocy którego wystawca zobowiązuje się do wykonania na rzecz beneficjanta określonych płatności w celu zrekompensowania poniesionych przez beneficjanta strat, spowodowanych zaniechaniem przez określonego dłużnika spłat wynikających z oryginalnych bądź zmodyfikowanych warunków umowy instrumentu dłużnego.

Udzielone gwarancje finansowe są wyceniane w wyższej z następujących wartości:

- kwoty odpisu na oczekiwane straty kredytowe,
- początkowo ujętej kwoty pomniejszonej o skumulowaną kwotę dochodów ujmowanych zgodnie z MSSF 15.

Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

Przychody odsetkowe obejmują odsetki dotyczące instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek i niektórych prowizji (stanowiących integralną część stopy procentowej) do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dokładnie dyskontuje oszacowane przyszłe przepływy pieniężne (w okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego) do wartości bilansowej brutto składnika aktywów/zamortyzowanego kosztu zobowiązania. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne różnice z tytułu premii lub dyskonta.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów, lokat międzybankowych oraz dłużnych papierów wartościowych nie sklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu. W przychodach odsetkowych ujmowane są także koszty bezpośrednio związane z zawarciem umowy kredytowej ponoszone przez Grupę (głównie prowizje płacone agentom zewnętrznym i własnym za zawarcie umowy kredytu hipotecznego oraz związane z tym typem umów koszty wyceny nieruchomości), które stanowią składową rachunku efektywnej stopy procentowej i podlegają rozliczeniu w czasie.

W momencie rozpoznania utraty wartości instrumentu finansowego wycenianego według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody, przychody odsetkowe ujmowane są w Rachunku zysków i strat, lecz wyliczane są od nowo ustalonej wartości bilansowej instrumentu finansowego (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość).

Przychody z tytułu odsetek obejmują również wynik odsetkowy od instrumentów pochodnych desygnowanych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w rachunkowości zabezpieczeń (szczegółowy opis istniejących relacji zabezpieczających zawiera **nota (24)**).

Przychody i koszty odsetkowe od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu jak również przychody odsetkowe oraz rozliczenie dyskonta lub premii od dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu są ujmowane w pozycji „Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat” Rachunku zysków i strat. W tej pozycji ujmowane są również przychody odsetkowe wynikające z aktywów obowiązkowo wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Koszty odsetkowe

Koszty odsetkowe obejmują w szczególności odsetki wynikające z instrumentów finansowych, wycenianych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu opisanej powyżej metody efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu opłat i prowizji/ Koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji od obsługi rachunków bankowych, operacji z tytułu obsługi kart płatniczych, z działalności maklerskiej, są zaliczane do wyniku w momencie wykonania usługi, zaś pozostałe prowizje i opłaty są rozliczane w czasie.

Jako podstawowe typy prowizji związanych z działalnością kredytową Grupa wyróżnia między innymi opłaty i prowizje przygotowawcze oraz prowizje od niewykorzystanego zaangażowania.

Oplaty i prowizje (zarówno przychody jak i koszty) bezpośrednio związane z powstaniem aktywów finansowych posiadających określone harmonogramy spłat są ujmowane w Rachunku zysków i strat jako element efektywnej stopy procentowej i stanowią część przychodów odsetkowych. Inne integralnie związane z powstaniem aktywów bez określonych harmonogramów rozliczane są liniowo w okresie trwania kontraktu. Oplaty za zobowiązanie się do udzielenia pożyczek, które najprawdopodobniej będą zaciągnięte, są odraczane i z chwilą powstania aktywów finansowych są rozliczane jako element efektywnej stopy procentowej lub liniowo przy uwzględnieniu wyżej wymienionego kryterium. W przypadku kredytów i pożyczek o niestualonych terminach płatności rat i niestualonych zmianach oprocentowania, np. kredytów w rachunku bieżącym i kredytów z tytułu kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie przez okres ważności karty lub limitu kredytu w rachunku bieżącym metodą liniową, i zaliczane do przychodów prowizyjnych.

W związku z prowadzoną przez Grupę działalnością bancassurance (sprzedaż usług ubezpieczeniowych), bazując na kryterium rozpoznawania przychodów z tej działalności, można wydzielić dwie grupy produktów.

Pierwszą grupę stanowią produkty ubezpieczeniowe bez bezpośredniego powiązania z instrumentem finansowym - w tym przypadku wynagrodzenie Grupy jest ujmowane jednorazowo jako przychód po wykonaniu ważnej czynności tj. w dniu rozpoczęcia lub odnowienia polis ubezpieczeniowych z uwzględnieniem ewentualnych rezerw na zwroty.

W drugim przypadku (gdy występuje bezpośrednie powiązanie ubezpieczenia z instrumentem finansowym, to jest w szczególności gdy produkt ubezpieczeniowy oferowany jest klientowi wyłącznie z produktem kredytowym, tj. nie ma możliwości zakupu w Banku produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków produktu i treści ekonomicznej bez produktu kredytowego) można zidentyfikować dwie kategorie:

- a) W przypadku ubezpieczeń, dla których składka ubezpieczeniowa pobierana jest miesięcznie wynagrodzenie jest ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie otrzymania wynagrodzenia.
- b) W ubezpieczeniach, dla których składka ubezpieczeniowa pobierana jest jednorazowo za okres ubezpieczenia dłuższy niż jeden miesiąc Grupa dokonuje alokacji łącznej wartości wynagrodzenia należnego z tytułu połączonej transakcji do poszczególnych elementów transakcji, po pomniejszeniu o szacunek rezerwy dotyczącej części wynagrodzenia, która będzie zwracana, np. w wyniku rezygnacji przez klienta z ubezpieczenia, przedpłat lub innych tytułów. Szacunek rezerwy oparty jest na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach w przeszłości oraz przewidywaniach, co do trendu zwrotów w przyszłości.

Alokacja wynagrodzenia, o której mowa wyżej, oparta jest o metodę „względnej wartości godziwej”, polegającej na podziale łącznego wynagrodzenia w proporcji, odpowiednio, wartości godziwej wynagrodzenia z tytułu instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa. Ustalenie powyższych wartości godziwych oparte jest na danych rynkowych, w szczególności dla:

- usługi pośrednictwa - na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych dla najbardziej zbliżonych transakcji rynkowych,
- wynagrodzenia z instrumentu finansowego - na podejściu dochodowym opartym na przeliczeniu przyszłych kwot na wartość bieżącą z wykorzystaniem informacji na temat oprocentowania i innych opłat dla identycznych lub najbardziej zbliżonych instrumentów finansowych oferowanych niezależnie od produktu ubezpieczeniowego.

Poszczególne wyodrębnione elementy danej transakcji, bądź kilku transakcji rozpatrywanych łącznie, podlegają następującym zasadom ujmowania przychodu:

- prowizje agencji ubezpieczeniowych - w części dotyczącej opłaty za wykonanie ważnej czynności, ujmowane w przychodach w dniu rozpoczęcia bądź odnowienia polisy ubezpieczeniowej,
- prowizje/opłaty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego - traktowane, jako korekta efektywnej stopy procentowej i ujmowane w przychodach odsetkowych.

Obecnie w ofercie Banku nie ma ubezpieczeń dla których składka pobierana jest jednorazowo z góry za okres ubezpieczenia dłuższy niż jeden miesiąc.

Pozostałe opłaty i prowizje związane z usługami finansowymi oferowanymi przez Grupę, takie jak:

- usługi zarządzania aktywami;
- usługi zarządzania środkami pieniężnymi;
- usługi maklerskie;

są rozpoznawane w Rachunku zysków i strat jednorazowo.

Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w Rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia dłużnych instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela wyceniane wg wartości godziwej przez całkowite dochody oraz pozostałe zyski i straty wynikające z działalności inwestycyjnej.

W roku 2023 Bank zrealizował transakcję bancassurance, z której część wyniku rozpoznano w „Wyniku z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”, więcej informacji na ten temat przedstawiono w **Rozdziale 14., nota (5)**.

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu oraz efekt wyceny tych instrumentów do wartości godziwej (w tym m.in. przeznaczone do obrotu instrumenty dłużne, kapitałowe i pochodne).

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy obejmuje zyski i straty powstałe w wyniku zbycia oraz efekt wyceny instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do tej kategorii aktywów.

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń

Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń obejmuje w szczególności: zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie), zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka oraz ujętą w wyniku finansowym nieefektywność wynikającą z zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje: i) wynik zrealizowany oraz wynik z wyceny transakcji FX spot i FX Forward, ii) dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane jak i niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i pasywów walutowych, po obowiązującym na dzień bilansowy średnim kursie NBP i wpływające na przychody lub koszty z pozycji wymiany.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową i maklerską Grupy. Są to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania kary i grzywny oraz rezerwy na sprawy sporne.

Opłaty franczyzowe

Franczyza to model współpracy pomiędzy Bankiem a niezależnymi przedsiębiorcami, którzy w oparciu o zawarte umowy o charakterze umów agencyjnych, definiowanych przepisami prawa, wykonują czynności agencyjne w zakresie sprzedaży produktów i usług z oferty Banku na rzecz klientów i potencjalnych klientów Banku. Współpracujący franczyzobiorcy korzystają przy realizacji umowy ze znaków towarowych i know how Banku a placówki franczyzowe są dla klientów w większości niemal tak samo funkcjonalne jak placówki własne (z wyłączeniem produktów inwestycyjnych). Z tytułu współpracy Bank pobiera opłatę franczyzową za używanie znaków towarowych oraz opłaty z tytułu najmu wyposażenia IT od Banku niezbędnego do wykonywania działalności w danej placówce oraz płaci franczyzobiorcom prowizje od sprzedanych produktów i usług bankowych.

Podatek bankowy

Podatek od niektórych instytucji finansowych („podatek bankowy”) jest podatkiem o charakterze majątkowym prezentowanym w Skonsolidowanym Rachunku Zysków i Strat w pozycji „Podatek bankowy” (nie jest to podatek dochodowy). Zgodnie z ustawą z dnia 15 stycznia 2016 r. o podatku od niektórych instytucji finansowych (tekst jednolity - Dz. U. z 2023 r. poz. 623) podatnikami są m.in. banki krajowe a podstawą ich opodatkowania jest nadwyżka sumy wartości aktywów Banku wynikające z zestawienia obrotów i sald, ustalonego na ostatni dzień miesiąca na podstawie zapisów na kontach księgi głównej, ponad kwotę 4 mld zł. Podatek bankowy wynosi 0,0366% podstawy opodatkowania miesięcznie. W związku z wdrożonym od lipca 2022 r. planem naprawy Bank Millennium S.A. korzystał od tego miesiąca do maja 2024 r. ze zwolnienia od tego podatku. Z kolei w przypadku Millennium Bank Hipoteczny S.A. aktywa nie przekraczają 4 mld zł.

Inne podatki

Bank oraz konsolidowane przez niego spółki zależne są również podatnikami:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT) wykonującymi czynności zarówno opodatkowane (np. usługi w zakresie leasingu, faktoringu) jak i zwolnione z VAT (np. czynności bankowe, maklerskie, pośrednictwo ubezpieczeniowe i w zakresie dystrybucji funduszy inwestycyjnych);
- 2) podatku od nieruchomości;
- 3) podatku od środków transportowych;
- 4) innych podatków sporadycznie je obciążających (np. podatku od czynności cywilnoprawnych, akcyzowego, zagranicznych podatków u źródła nie podlegających odliczeniu - tzw. withholding tax).

Ponadto Bank i konsolidowane przez niego spółki zależne obowiązane są do ponoszenia różnych opłat (np. opłat skarbowych, opłat za wieczyste użytkowanie gruntu). Koszty z tytułu tych podatków i opłat prezentowane są w nocie z Kosztami Administracyjnymi w pozycji „Podatki i opłaty różne”. Przychody, koszty i aktywa ujmowane są z kolei w kwocie pomniejszonej o wartość podatku VAT, podatku od czynności cywilnoprawnych i innych podatków od sprzedaży, z wyjątkiem, gdy podatek od sprzedaży zapłacony przy zakupie towarów i usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wówczas podatek VAT jest ujmowany odpowiednio jako część kosztów nabycia składnika aktywów lub jako element kosztów. Kwota podatku możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych ujęta jest w sprawozdaniu jako część należności lub zobowiązań.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący oraz odroczony.

Bieżący podatek dochodowy jest obliczany według obowiązującej stawki podatkowej i jest kalkulowany w oparciu o zysk brutto ustalony na podstawie odpowiednich przepisów o rachunkowości, skorygowany o przychody niepodlegające opodatkowaniu i koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu. Ponadto, dla celów podatkowych, wynik księgowy brutto koryguje się o przychody i koszty z lat ubiegłych, zrealizowane dla celów podatkowych w danym okresie sprawozdawczym oraz odliczenia od dochodu np. z tytułu darowizn.

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w Rachunku zysków i strat za wyjątkiem sytuacji, w których rozpoznawany jest w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny, ponieważ dotyczy transakcji, które również są rozpoznawane w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów lub bezpośrednio w kapitale z aktualizacji wyceny.

Rezerwę na odroczony podatek dochodowy wykazuje się w pasywach bilansu jako „Rezerwę na odroczony podatek dochodowy”. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego w ramach każdej jednostki wchodzącej w skład Grupy, ponieważ posiada tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikają z podatku nałożonego przez tę samą władzę podatkową.

Rezerwa na odroczony podatek dochodowy ujmowana jest przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem sytuacji, gdy powstaje w wyniku amortyzacji wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych, która w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są przy użyciu metody bilansowej w odniesieniu aktywowanych strat podatkowych oraz wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym jedynie w zakresie, w jakim będzie możliwe osiągnięcie przychodu podatkowego w związku z którym pomniejszenia te będą mogły być odwrócone.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie są ujmowane, gdy dotyczą ujemnych różnic przejściowych powstających w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania, przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Grupa nie ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycją w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te ulegną odwróceniu.

Wyliczenie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na odroczony podatek dochodowy bazuje na przewidywanym stopniu realizacji wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

8. Zarządzanie Ryzykiem Finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym jest jedną z podstawowych aktywności Zarządu składającą się na proces efektywnego zarządzania Grupą. Określa ono ramy rozwoju, rentowności i stabilności działalności biznesowej, tworząc zasady zapewniające Grupie zgodność z najlepszymi praktykami w zakresie kontroli wewnętrznej i wymogami prawnymi oraz zgodność strategii zarządzania wszystkimi typami ryzyka.

8.1. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Misją zarządzania ryzykiem w Grupie Banku Millennium jest zapewnienie, że wszystkie rodzaje ryzyka były zarządzane, monitorowane i kontrolowane odpowiednio do przyjętego profilu ryzyka (apetytu na ryzyko) oraz charakteru i skali działania Grupy. Ważną zasadą zarządzania ryzykiem jest optymalizacja relacji ryzyka i rentowności - w Grupie zwraca się szczególną uwagę na to, aby podejmowane decyzje biznesowe brały pod uwagę (równoważyły) ryzyko i rentowność.

Cele misji zarządzania ryzykiem osiągnięte są poprzez realizację następujących działań:

- Opracowanie strategii zarządzania ryzykiem, polityki kredytowej, procesów i procedur określających zasady akceptacji dopuszczalnego poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Wdrażanie, w coraz większym zakresie, narzędzi informatycznych służących identyfikacji, kontroli i pomiarowi ryzyka,
- Zwiększanie wśród pracowników świadomości odpowiedzialności za właściwe zarządzanie ryzykiem na każdym poziomie struktury organizacyjnej Grupy.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest scentralizowane i uwzględnia potrzebę osiągnięcia założonej rentowności jak również utrzymania odpowiedniej relacji ryzyko - kapitał, w kontekście posiadania odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie ryzyka. W ramach zarządzania ryzykiem wykorzystuje się także szeroki zakres metod - zarówno jakościowych jak i ilościowych, w tym zaawansowane narzędzia matematyczno-statystyczne, wspomagane przez odpowiednie systemy informatyczne.

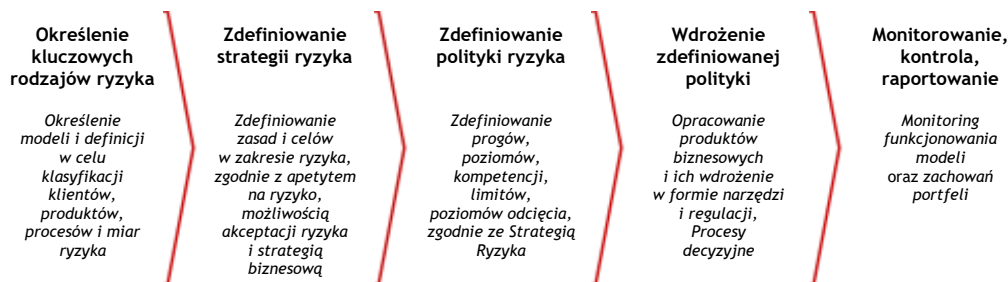
Grupa, określając cele biznesowe, bierze pod uwagę zdefiniowane ramy ryzyka (apetyt na ryzyko) w celu zapewnienia, aby struktura i rozwój biznesu odpowiadały zakładanemu profilowi ryzyka charakteryzującego się szeregiem parametrów takich jak:

- Wzrost kredytowania wg produktów / segmentów,
- Struktura portfela kredytowego,
- Wskaźniki jakości portfela,
- Koszt ryzyka,
- Wymogi kapitałowe / kapitał ekonomiczny,
- Wymagana wielkość i struktura płynności.

Model zarządzania i kontroli ryzyka na poziomie Grupy opiera się na następujących podstawowych zasadach:

- zapewnienie kompleksowej kwantyfikacji i parametryzacji różnych rodzajów ryzyka pod kątem optymalizacji struktury bilansu i pozycji pozabilansowych Grupy, przy uwzględnieniu założonego poziomu rentowności prowadzonej działalności biznesowej. Główne obszary analizy obejmują: ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko płynności oraz ryzyko operacyjne; szczególnej uwadze podlegają również ryzyko prawne, ryzyko braku zgodności i ryzyko sporów sądowych,
- wszystkie typy ryzyka są monitorowane i kontrolowane w odniesieniu do dochodowości prowadzonej działalności oraz poziomu kapitału niezbędnego do zapewnienia bezpieczeństwa operacji z punktu widzenia wymogów kapitałowych. Wyniki pomiarów ryzyka są regularnie raportowane w ramach systemu informacji zarządczej,
- rozdzielenie obowiązków w zakresie powstania ryzyka, zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem w Grupie przedstawia poniższy schemat:

Podział kompetencji w zakresie zarządzania ryzykiem przedstawia się następująco:

- Rada Nadzorcza jest odpowiedzialna za nadzorowanie zgodności polityki podejmowania ryzyka przez Grupę ze strategią Grupy oraz jego planem finansowym. W ramach Rady Nadzorczej działa Komitet ds. Ryzyka, który wspiera ją w realizacji tych zadań m.in. opiniując strategię ryzyka Grupy, w tym tolerancję Grupy do ponoszenia ryzyka.
- Zarząd odpowiada za efektywność systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz systemu kontroli wewnętrznej;
- Komitet Kredytowy, Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów oraz Komitet Należności Zagrożonych są odpowiedzialne za bieżące zarządzanie różnymi rodzajami ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Ryzyka oraz Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego są odpowiedzialne za definiowanie polityki oraz za monitorowanie i kontrolowanie różnych rodzajów ryzyka bankowego w ramach modelu ustalonego przez Zarząd;
- Komitet Produktowy rozpatruje propozycje wprowadzenia i wycofania produktów i usług z oferty banku;
- Komitet ds. AML odpowiada za nadzór nad procesem przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w Banku i współpracę w zakresie obszaru zwalczania przestępczości finansowej;
- Komitet Walidacyjny odpowiedzialny jest za akceptację wyników walidacji modeli ryzyka oraz nadzór nad wdrażaniem zaleceń określonych przez Biuro Walidacji Modeli;
- Komitet ds. Zrównoważonego Rozwoju jest odpowiedzialny za podejmowanie kluczowych decyzji w zakresie zrównoważonego rozwoju w Grupie Banku Millennium S.A., w zakresie czynników środowiskowych, społecznych i dotyczących zarządzania („governance”);
- Podkomitet do spraw sądowych jest odpowiedzialny za opiniowanie i podejmowanie decyzji w sprawach z zakresu postępowań sądowych, w których wartość przedmiotu sporu lub bezpośredni skutek dla wartości majątku w wyniku orzeczenia sądu przekracza 1 mln zł lub w wyniku kilku spraw o tym samym charakterze, z wyłączeniem spraw należących do portfela restrukturyzacji i windykacji wierzytelności Banku zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej oraz Departament Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji. Podkomitet do spraw sądowych jest również właściwy do rozpatrywania sporów z portfela Departamentu Restrukturyzacji Detalicznej i Windykacji, których charakter sporu odpowiada charakterowi sporów sądowych nadzorowanych przez Podkomitet Ryzyka Spraw Sądowych oraz kwestie związane z ustaleniem warunków ugody co do skutków stosunków prawnych na etapie przed procesowym lub w okolicznościach wskazujących na istotne prawdopodobieństwo sporu (np.: w procesie negocjacji walutowych kredytów hipotecznych i polubownych ugód z kredytobiorcami), który w przypadku materializacji podlegałyby kompetencjom Podkomitetu do spraw sądowych, z wyłączeniem spraw zarządzanych przez Departament Windykacji Korporacyjnej.

- Departament Ryzyka odpowiada za zarządzanie ryzykiem, w tym za identyfikację, pomiar, analizę, monitorowanie i raportowanie ryzyka w Grupie. Departament Ryzyka przygotowuje również zasady zarządzania ryzykiem i odpowiednie procedury, a także przedstawia informacje i proponuje kierunki działania niezbędne do podejmowania decyzji przez Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów, Komitet Ryzyka i Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem;
- Departament Ratingu odpowiedzialny jest przede wszystkim za nadawanie ratingów ryzyka (ocena wiarygodności kredytowej) dla klientów korporacyjnych Banku oraz monitoring i ewentualną zmianę ratingów w okresie ich obowiązywania. Proces nadawania ratingów jest niezależny od procesu podejmowania decyzji kredytowej;
- Departament Decyzji Kredytowych Przedsiębiorstw, Departament Hipotecznych Decyzji Kredytowych i Departament Decyzji Kredytowych Consumer Finance są odpowiedzialne, odpowiednio w ramach Segmentu Klientów Korporacyjnych i Segmentu Klientów Detalicznych, za proces podejmowania decyzji kredytowych, w tym analizowanie sytuacji finansowej klientów, sporządzanie projektów decyzji kredytowych dla poszczególnych szczebli decyzyjnych i podejmowanie decyzji kredytowych w ramach określonych limitów;
- Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych są odpowiedzialne za monitorowanie spłat i proces dochodzenia należności przeterminowanych od osób fizycznych;
- Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych opracowuje określone strategie dla każdego klienta ze swojego portfela, w celu jak najszybszej maksymalizacji odzysku i ograniczenia ryzyka ponoszonego przez Grupę. Podejście w poszczególnych sprawach jest stale aktualizowane przy wykorzystaniu bieżących informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie odzyskiwania należności;
- Biuro Kontroli i Analiz Skarbu jest odpowiedzialne za monitorowanie i wykorzystywanie niektórych limitów Grupy, takich jak limity kontrahenta i limity typu stop-loss, monitorowanie pozycji walutowej Grupy i wyników aktywnego „tradingu” oraz kontrolę operacji Departamentu Skarbu;
- Biuro Walidacji Modeli jest odpowiedzialne za jakościową oraz ilościową analizę i walidację modeli, niezależną od funkcji budowy modeli; przygotowywanie metodyki walidacji i monitorowania modeli; podejmowanie działań związanych z wydawaniem opinii w zakresie adekwatności nowych modeli dla obszaru, którego dotyczą; przygotowywanie raportów na potrzeby Komitetu Walidacyjnego;
- Celem Departamentu ds. Zrównoważonego Rozwoju jest nadzór i koordynacja procesu wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju w Banku i Grupie Kapitałowej.
- Wydział Zarządzania Nadużyciami jest odpowiedzialny za tworzenie, implementację oraz monitorowanie realizacji polityki Banku w zakresie zarządzania ryzykiem nadużyć we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi Banku. Wydział stanowi centrum kompetencji dla procesu zapobiegania nadużyciom;
- Departament Zgodności odpowiada za zapewnienie zgodności z regulacjami prawnymi, powiązanymi standardami regulacyjnymi, zasadami i standardami rynkowymi, a także wewnętrznymi regulacjami i kodeksami postępowania oraz za proces zapobiegania praniu brudnych pieniędzy;
- Departament Prawny odpowiada za prowadzenie spraw spornych Banku, w razie potrzeby przy wsparciu zewnętrznych kancelarii prawnych i ekspertów prawnych.

Grupa opracowała kompleksowy dokument o charakterze wytycznych dotyczących polityki/strategii w zakresie zarządzania ryzykiem „Strategia ryzyka na lata 2025-2027”. Dokument ten jest opracowany w horyzoncie trzyletnim i podlega corocznemu przeglądowi i uaktualnieniu. Jest on zatwierdzany przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Strategia ryzyka jest nierozdzielnie związana z innymi dokumentami strategicznymi, takimi jak: Budżet, Plan Płynności, Plan Kapitałowy.

Strategia Ryzyka opiera się na zdefiniowanych przez Grupę dwóch podstawowych pojęciach:

1. Profil ryzyka: aktualny poziom ryzyka wyrażony kwotą lub rodzajem ryzyka, na które Grupa jest obecnie narażona. Grupa również przewiduje, jak profil ryzyka może się zmieniać w przyszłości uwzględniając zarówno oczekiwane jak i skrajne scenariusze ekonomiczne, zgodnie z apetytem na ryzyko;

2. Apetyt na ryzyko: maksymalny poziom lub rodzaj ryzyka, jakie Grupa jest w stanie zaakceptować i tolerować dla osiągnięcia swoich celów finansowych i strategicznych. W tym celu zdefiniowano trzy strefy, określające poziomy ostrzegawcze i wymagające podjęcia działań.

Apetyt na ryzyko ma zapewniać, że profil działalności biznesowej i jej skala wzrostu będą odpowiadać przyszłemu Profilowi Ryzyka. Apetyt na ryzyko został odzwierciedlony w określonych indykatorach, w takich kluczowych obszarach jak:

- Wypłacalność
- Płynność i finansowanie
- Zmienność wyników finansowych i struktura produktowa
- Działalność operacyjna i reputacja.

Grupa posiada jasno określoną strategię ryzyka obejmującą kredyty detaliczne, korporacyjne, działalność rynkową i płynność oraz zarządzanie ryzykiem operacyjnym i kapitałem, ryzyko prawne i ryzyko ICT. Dla każdego ryzyka w szczególności i ogółem, Grupa jasno określa apetyt na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem jest definiowana głównie poprzez zasady i cele określone w Strategii Ryzyka i dodatkowo uzupełnione szczegółowo zasadami i wytycznymi jakościowymi przedstawionymi w następujących dokumentach:

- Zasady zarządzania i planowania kapitałowego,
- Zasady i wytyczne kredytowe,
- Zasady zarządzania ryzykiem koncentracji,
- Zasady i reguły zarządzania ryzykiem płynności,
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym na rynkach finansowych,
- Zasady i reguły dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym w Księdze Bankowej,
- Polityka inwestycyjna,
- Zasady i wytyczne dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Polityka i zasady dotyczące zarządzania ryzykiem modeli,
- Polityka w zakresie testów warunków skrajnych,
- Polityka zrównoważonego rozwoju
- Regulamin Banku Millennium S.A. - Program przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W ramach apetytu na ryzyko, Grupa określiła strefy dla mierników tego apetytu (zbudowane za zasadzie „światła drogowych”). Dla stref apetytu określono:

- Status apetytu na ryzyko - strefa zielona oznacza miernik w ramach apetytu na ryzyko, strefa żółta oznacza zwiększone ryzyko przekroczenia apetytu na ryzyko, strefa czerwona oznacza przekroczenie tego apetytu
- proces eskalacji podejmowanych działań (jednostki organizacyjne / organy Banku odpowiedzialne za decyzje i wykonanie działań w poszczególnych strefach),
- procedury monitoringu apetytu na ryzyko.

Grupa szczególną wagę przykładą do ciągłego doskonalenia procesu zarządzania ryzykiem. Jednym z wymiernych tego efektów jest sukces polegający na zezwoleniu na zastosowanie w szerszym zakresie metody IRB w procesie wyliczania wymogów kapitałowych.

8.2. ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celami zarządzania adekwatnością kapitałową są: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując te cele, Grupa dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Regulacyjna adekwatność kapitałowa

Bank jest zobowiązany na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (dalej: CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (Bufor P2R) - decyzja KNF nakazująca przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Według stanu na koniec 2024 roku, bufor ten został ustalony w wydanych pod koniec 2023 roku zaleceniach KNF, w wysokości 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,10 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 0,82 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik CET;
W dniach 23 stycznia 2025 i 4 lutego 2025 roku Bank otrzymał decyzje Komisji Nadzoru Finansowego („KNF”) dotyczące wygaśnięcia decyzji KNF odpowiednio z dnia 13 i 21 grudnia 2023 roku nakazujących przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego Banku w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych („bufor P2R”) odpowiednio na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym. Dlatego też od dnia decyzji bufor P2R wynosi 0,0%.
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest ustalana corocznie przez KNF¹;
 - Bufora ryzyka systemowego w wysokości 0% obowiązujący od marca 2020 roku, w związku z Rozporządzeniem Ministra Finansów i Rozwoju;
 - Bufora antycyklicznego w wysokości 0%. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów, bufor antycykliczny w wysokości 1% zostanie wprowadzony od dnia 25 września 2025 roku i zostanie podwyższony do 2% od 25 września 2026 roku

¹ W listopadzie 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego poinformowała o zidentyfikowaniu Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym i nałożeniu bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym w wysokości 0,25%.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami i decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego, Bank ustalił minimalne wymagane regulacyjnie poziomy współczynniki kapitałowych, będące jednocześnie podstawą ustalenia limitów kapitałowych.

Poniższa tabela prezentuje te wielkości według stanu na 31 grudnia 2024 roku. O każdej zmianie poziomów wymaganego kapitału Bank poinformuje zgodnie z przepisami.

Wskaźnik kapitałowy	31.12.2024	31.12.2024
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%
Bufor P2R	0,82%	0,82%
TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)	5,32%	5,32%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	8,07%	8,07%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%
Bufor P2R	1,10%	1,10%
TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)	7,10%	7,10%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	9,85%	9,85%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%
Bufor P2R	1,47%	1,46%
TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)	9,47%	9,46%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	12,22%	12,21%

Uwzględniając wspomniane powyżej decyzje dotyczące wygaśnięcia bufora P2R, minimalne wymagane regulacyjnie poziomy współczynniki kapitałowych przedstawia poniższa tabela.

Wskaźnik kapitałowy	Od 23.01.2025	Od 4.02.2025
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	Bank	Grupa
Minimum	4,50%	4,50%
Bufor P2R	0,00%	0,00%
TSCR CET1 (Łączne wymogi SREP/BION)	4,50%	4,50%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR CET1 (Łączne wymogi kapitałowe CET1)	7,25%	7,25%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	Bank	Grupa
Minimum	6,00%	6,00%
Bufor P2R	0,00%	0,00%
TSCR T1 (Łączne wymogi SREP/BION)	6,00%	6,00%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR T1 (Łączne wymogi kapitałowe T1)	8,75%	8,75%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	Bank	Grupa
Minimum	8,00%	8,00%
Bufor P2R	0,00%	0,00%
TSCR TCR (Łączne wymogi SREP/BION)	8,00%	8,00%
Bufor zabezpieczenia kapitału	2,50%	2,50%
Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII)	0,25%	0,25%
Bufor ryzyka systemowego	0,00%	0,00%
Bufor antycykliczny	0,00%	0,00%
Wymóg połączonego bufora	2,75%	2,75%
OCR TCR (Łączne wymogi kapitałowe TCR)	10,75%	10,75%

W grudniu 2024 r. Bank otrzymał pismo od Komisji Nadzoru Finansowego KNF o nienakładaniu dodatkowego narzutu kapitałowego (P2G). W procesie oceny nadzorczej wrażliwość Banku na możliwą materializację scenariuszy stresowych wpływających na poziom funduszy własnych i ekspozycję na ryzyko została oceniona jako niska. W szczególności, na podstawie przeprowadzonych przez KNF nadzorczych testów warunków skrajnych z 2024 r., KNF ustaliła narzuty kapitałowe P2G, przed kompensacją bufora zabezpieczającego kapitał, na poziomie 0,17 p.p. na poziomie jednostkowym i 0,28 p.p. na poziomie skonsolidowanym. Łączne narzuty kapitałowe zalecane w ramach Filara II kompensowane wymogiem bufora kapitałowego wynoszą 0,00 p.p. na poziomie jednostkowym i 0,00 p.p. na poziomie skonsolidowanym.

Ryzyko kapitałowe mierzone przy pomocy powyższych wskaźników kapitałowych jest przedmiotem regularnego pomiaru i monitoringu. Na bazie minimalnych wymaganych regulacyjnie poziomów kapitału ustalono limity kapitałowe. Są one podstawą ustalonych stref bezpieczeństwa i apetytu na ryzyko. Wskaźniki kapitałowe w danej strefie determinują konieczność podjęcia odpowiednich decyzji lub działań zarządczych. Regularny monitoring ryzyka kapitałowego opiera się na klasyfikacji wskaźników kapitałowych do odpowiednich stref, a następnie przeprowadza się ocenę trendów i czynników mających wpływ na poziom adekwatności kapitałowej.

Wymogi w zakresie funduszy własnych

Grupa oblicza wymogi w zakresie funduszy własnych przy użyciu metod standardowych, realizując jednocześnie projekt stopniowego wdrażania metody ratingów wewnętrznych (IRB) w celu obliczania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i uzyskania stosownych decyzji Organów Nadzoru.

Pod koniec 2012 r. Banco de Portugal (będący nadzorcą konsolidującym) we współpracy z Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) udzielił zezwolenia na stosowanie metody IRB w odniesieniu do następujących portfeli kredytowych: (i) ekspozycje detaliczne wobec klientów indywidualnych zabezpieczone na nieruchomościach mieszkalnych (RRE), (ii) odnawialne ekspozycje detaliczne (QRRE). Zgodnie z przedmiotową zgodą, minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych obliczone z wykorzystaniem metody IRB musiały być czasowo utrzymane na poziomie nie mniejszym niż 80% (tzw. floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową.

Pod koniec 2014 roku Grupa uzyskała kolejną decyzję wydaną przez Organy Nadzoru w zakresie stosowania metody IRB. Zgodnie z jej treścią dla portfeli RRE i QRRE, wymogi kapitałowe w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego powinny być utrzymywane tymczasowo na poziomie nie mniejszym niż 70% (floor nadzorczy) odpowiednich wymogów kapitałowych obliczonych metodą standardową, dopóki Grupa nie wypełni dodatkowych warunków zdefiniowanych przez Nadzorcę.

W lipcu 2017 r. Grupa otrzymała zezwolenie Organów Nadzoru (Europejski Bank Centralny we współpracy z KNF) na zastosowanie istotnych zmian w stosowanych modelach IRB (modele LGD) i zniesienie flooru nadzorczego.

Od 2018 roku Grupa sukcesywnie realizuje wieloetapowy proces implementacji zmian w metodzie IRB, związany z wymogami w zakresie nowej definicji niewykonania zobowiązania. W pierwszej fazie zgodnie z zaakceptowanym przez Nadzór podejściem („two-step approach”) Grupa Banku Millennium w 2020 z sukcesem wdrożyła rozwiązania dla nowej definicji niewykonania zobowiązania na środowisko produkcyjne. Grupa zobowiązana jest do uwzględniania dodatkowego narzutu konserwatywnego na oszacowania wartości RWA dla ekspozycji zakwalifikowanych do metody IRB. Poziom tego narzutu, wyliczony w oparciu o algorytm nadzorczy został określony w wysokości 5% ponad wartość wynikającą z metody IRB.

W roku 2021 wykonano kalibrację i przebudowę wszystkich modeli ryzyka kredytowego, wchodzących w skład systemu ratingowego objętego aktualną zgodą nadzorczą. Grupa uzyskała również w 2021 roku decyzję Organów Nadzoru dotyczącą zatwierdzenia istotnych zmian stosowanych modeli IRB (LGD, LGD in-default i ELBE) dla systemów ratingowych objętych zezwoleniem IRB.

W 2024 roku przeprowadzono rekalkibrację tych modeli w związku z modyfikacją definicji default oraz złożono wnioski o zgodę na ich stosowanie do Organu Nadzoru.

Prowadzono również dalsze prace związane z modelami ryzyka kredytowego dotyczącymi pozostałych portfeli kredytowych objętych planem wdrożenia metody IRB: pozostałe ekspozycje detaliczne i ekspozycje wobec przedsiębiorstw.

Kapitał wewnętrzny

Grupa definiuje kapitał wewnętrzny zgodnie z ustawą Prawo bankowe jako kwotę niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka w przyszłości.

Kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w zarządzaniu kapitałowym, w procesach zarządzania ekonomiczną adekwatnością kapitałową oraz alokacji kapitału. Grupa zdefiniowała proces wyliczania kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). W tym celu dla mierzalnych rodzajów ryzyka wykorzystywane są modele i metody matematyczno-statystyczne.

Utrzymanie ekonomicznej adekwatności kapitałowej oznacza pokrycie (zabezpieczenie) kapitału wewnętrznego (zagregowanej miary ryzyka) przez dostępne zasoby finansowe (fundusze własne). Obowiązek takiego zabezpieczenia ryzyka wynika wprost z ustawy Prawo bankowe, co znalazło odzwierciedlenie w celach/limitach kapitałowych Grupy - buforze kapitału ekonomicznego oraz buforze kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych.

W 2024 roku obydwie powyższe cele kapitałowe zostały spełnione z nadwyżką.

Równolegle kapitał wewnętrzny jest wykorzystywany w procesie alokacji kapitału, do przydzielenia kapitału wewnętrznego na produkty/linie biznesowe, obliczenia miar efektywności uwzględniających ryzyko, ustalenia limitów na ryzyko i realokacji kapitału wewnętrznego.

Wskaźniki kapitałowe i adekwatność kapitałowa - stan bieżący, ocena i trendy

Wskaźniki kapitałowe Grupy w okresie ostatnich trzech lat przedstawiają się jak niżej²:

	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Aktywa ważone ryzykiem	45 116,2	41 354,5	48 497,3
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 609,3	3 308,4	3 879,8
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 086,6	2 841,2	3 380,6
- z tytułu ryzyka rynkowego	19,8	15,4	18,0
- z tytułu ryzyka operacyjnego	500,4	446,4	474,5
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	2,5	5,4	6,7
Fundusze własne, w tym:	7 776,4	7 470,6	6 991,1
Kapitał podstawowy Tier 1	6 688,4	6 089,7	5 469,9
Kapitał Tier 2	1 087,9	1 380,9	1 521,2
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,24%	18,06%	14,42%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	14,82%	14,73%	11,28%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	14,82%	14,73%	11,28%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,64%	4,66%	4,72%

² Grupa korzysta z rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 oraz uwzględnia tymczasowe traktowanie niezrealizowanych zysków i strat na papierach wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (FVOCI), zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR, na podstawie Rozporządzenia UE 2020/873 w odniesieniu do niektórych dostosowań w odpowiedzi na pandemię COVID-19. Na 31.12.2024 r., gdyby nie stosowano rozwiązań przejściowych dotyczących MSSF 9 oraz przejściowego traktowania zgodnie z art. 468, współczynniki kapitałowe prezentowały się jak niżej:

- TCR: 17,02%
- Wskaźnik T1: 14,62%
- Wskaźnik CET1: 14,62%
- Wskaźnik dźwigni finansowej: 4,60%

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,24%	18,06%	14,42%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,21%	12,21%	12,69%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	5,03	5,85	1,73
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	12,21%	13,81%	14,44%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	5,03	4,25	-0,02
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	14,82%	14,73%	11,28%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	9,85%	9,85%	10,21%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	4,97	4,88	1,07
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	9,85%	11,45%	11,96%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	4,97	3,28	-0,68
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	14,82%	14,73%	11,28%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,07%	8,07%	8,34%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	8,07%	9,67%	10,09%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	6,75	5,06	1,19
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,64%	4,66%	4,72%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,64	1,66	1,72

W grudniu 2024 r. Bank przeprowadził transakcję sekurytyzacji syntetycznej portfela kredytów korporacyjnych i MŚP o łącznej wartości 2,1 mld zł z możliwością zwiększenia kwoty nominalnej transakcji do maksymalnej kwoty 4,1 mld zł (opcja Ramp-up). W ramach transakcji Bank przeniósł na inwestora (EBOR) znaczną część ryzyka kredytowego z wybranego portfela podlegającego sekurytyzacji. Wybrany portfel kredytowy objęty sekurytyzacją pozostaje w bilansie Banku. Transfer ryzyka sekurytyzowanego portfela odbywa się za pośrednictwem instrumentu ochrony kredytowej w formie gwarancji finansowej wystawionej przez EBOR.

Transakcja spełnia wymogi dotyczące transferu znacznej części ryzyka określone w rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych). Bank oczekuje na nadzorcze potwierdzenie braku sprzeciwu wobec wykorzystania transakcji w kalkulacji aktywów ważonych ryzykiem.

Uwzględniając wpływ tej transakcji, współczynniki kapitałowe wzrosłyby w zakresie wskaźnika kapitału podstawowego Tier 1 o 31 pb. do 15,13%, a w zakresie łącznego wskaźnika kapitałowego o 35 pb. do 17,59%.

Wcześniej, w 2024 r. Bank renegocjował i wydłużył okres uzupełniania dwóch transakcji zawartych w 2023 r. Okres uzupełniania transakcji sekurytyzacyjnych dokonywanych przez spółkę zależną Banku, Millennium Leasing, został wydłużony do kwietnia 2025 r., a okres uzupełniania transakcji Banku na niezabezpieczonych kredytach detalicznych został wydłużony do sierpnia 2025 r.

Na koniec 2024 roku, w porównaniu do końca 2023 roku, adekwatność kapitałowa mierzona wskaźnikiem kapitału podstawowego Tier 1 wzrosła o 9 p.b., a mierzona łącznym wskaźnikiem kapitałowym obniżyła się o 82 p.b.

Aktywa ważone ryzykiem (RWA) wzrosły w 2024 roku o 3 762 mln zł (o 9%). Największa zmiana roczna dotyczyła RWA na ryzyko kredytowe - wzrost o 3 068 mln zł (o 9%). Zmiany RWA na ryzyko operacyjne, rynkowe i na CVA (z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego) były mniejsze - w sumie wzrost o 694 mln zł.

Fundusze własne wzrosły w 2024 roku o 306 mln zł (o 4%), przy czym fundusze własne podstawowe zwiększyły się o 599 mln zł a kapitał Tier 2 spadł o 293 mln zł (w związku z regularną amortyzacją obecnych emisji obligacji podporządkowanych).

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są osiągane z nadwyżką na koniec 2024 roku. Również w zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, zostały one osiągnięte dla wszystkich wskaźników kapitałowych z nadwyżką.

Wskaźnik dźwigni kształtuje się na poziomie 4,64%, przekraczając regulacyjne minimum 3%.

Wejście w życie od początku stycznia 2025 roku Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego (UE) 2024/1623 zmieniającego Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 wpłynie na wskaźniki adekwatności kapitałowej.

Główne zmiany, zgodnie z CRR3 będą dotyczyły współczynników konwersji kredytowej (CCF) w metodzie standardowej, nowego podejścia do określenia ekspozycji pozabilansowych, wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością, usunięcie czynnika skalującego 1,06 z wyliczenia wagi ryzyka w metodzie IRB (ryzyko kredytowe) oraz zmiany sposobu wyliczania wymogów kapitałowych na ryzyko operacyjne.

Według obecnych szacunków Banku, wpływ CRR3 na współczynniki kapitałowe na poziomie skonsolidowanym wyniósłby na 31 grudnia 2024 r. (dane nieaudytowane):

Potencjalny wpływ wdrożenia CRR3 (Grupa)	Scenariusz niższy	Scenariusz wyższy
Na Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	-0,95%	-1,81%
Na wskaźnik kapitału Tier 1 (T1)	-0,81%	-1,55%
Na aktywa ważone ryzykiem	+5,6%	+11,4%

Bank nadal oczekuje na interpretację podejścia w pewnych obszarach CRR3, mianowicie w zakresie obliczania wymogów kapitałowych na ryzyko operacyjne i pracuje nad zmianą określania ekspozycji pozabilansowych.

Minimalne wymogi funduszy własnych i zobowiązań podlegających umorzeniu lub konwersji (MREL)

Bank zarządza wskaźnikami wymogów MREL w sposób analogiczny do wskaźników adekwatności kapitałowej.

Bank otrzymał w czerwcu 2024 r. wspólną decyzję organów do spraw restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, zobowiązującą do spełnienia wymogów MREL. Zaktualizowane minimalne wymogi wynoszą 18,03% (skonsolidowany MREL_{trea}) i 5,91% (skonsolidowany MREL_{tem}). Dodatkowo w odniesieniu do powyższych decyzji, Bank powinien także spełnić wymogu MREL z uwzględnieniem Wymogu połączonego bufora (obecnie 2,75%).

Biorąc pod uwagę powyższe, Bank we wrześniu 2024 roku zakończył z sukcesem subskrypcję zielonych obligacji nieuprzywilejowanych senioralnych o łącznej wartości 500 mln EUR w ramach Programu EMTN (Raporty bieżące nr 26/2024 i 27/2024).

Wskaźniki MREL	31.12.2024	30.09.2024	30.06.2024	31.12.2023
Wskaźnik MRELTrea (skonsolidowany)	28,06%	28,60%	22,92%	23,77%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELTrea	18,03%	18,03%	18,03%	18,89%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea (p.p.)	10,03	10,57	4,89	4,88
Minimalny wymagany poziom po włączeniu Wymogu połączonego bufora (CBR)	20,78%	20,78%	20,78%	21,64%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) Wskaźnika MRELTrea+CBR (p.p.)	7,28	7,82	2,14	2,13
Wskaźnik MRELtem (skonsolidowany)	8,71%	8,97%	7,05%	7,50%
Minimalny wymagany wskaźnik MRELtem	5,91%	5,91%	5,91%	5,91%
Nadwyżka(+) / Deficyt(-) wskaźnika MRELtem (p.p.)	2,80	3,06	1,14	1,59

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje nadwyżkę w porównaniu do minimalnych wymaganych poziomów na dzień 31 grudnia 2024 roku, a także spełnia Wymóg MRELTrea po włączeniu Wymogu połączonego bufora.

8.3. RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe jest jednym z najważniejszych rodzajów ryzyka na jakie narażona jest Grupa, w związku z czym, przykładą się szczególną wagę do zarządzania ekspozycjami na to ryzyko. Ryzyko kredytowe wiąże się z bilansowymi ekspozycjami kredytowymi oraz z instrumentami pozabilansowymi, takimi jak udzielone i niewykorzystane linie kredytowe, gwarancje i akredytywy, jak również limity na transakcji związane z instrumentami finansowymi.

Polityka kredytowa podlega okresowym przeglądom i weryfikacji uwzględniającym uwarunkowania rynkowe oraz zmiany w otoczeniu regulacyjnym Grupy.

Dla potrzeb zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa korzysta z kilku systemów ratingowych w zależności od rodzaju ekspozycji i segmentu danego klienta. System ratingowy to zestaw metod (modeli), procesów, kontroli, procedur zbierania danych oraz systemów informatycznych identyfikujących i mierzących ryzyko kredytowe, klasyfikujących ekspozycje do określonych klas lub pul (nadawanie ratingu) oraz szacujących prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania i oczekiwaną wielkość straty z tego tytułu.

W 2024 roku, w segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na optymalnym wykorzystaniu kapitału przy utrzymaniu dotychczasowej dochodowości i zachowaniu dobrego profilu ryzyka. Grupa prowadziła również działania mające na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych, w tym decyzyjnych. W segmencie detalicznym Bank koncentrował się na dostosowywaniu polityki kredytowej do zmieniającego się otoczenia makroekonomicznego, w szczególności kontynuowano działania rozwojowe mające na celu optymalizację i cyfryzację procesu, przy jednoczesnym dostosowaniu go do zmieniającej się sytuacji rynkowej oraz zmieniającego się otoczenia regulacji zewnętrznych.

(3a) Pomiar ryzyka kredytowego

Kredyty i pożyczki

Pomiar ryzyka kredytowego, w celu zarządzania portfelem kredytowym, na poziomie poszczególnych klientów i transakcji, z tytułu udzielanych kredytów i pożyczek odbywa się przy uwzględnieniu trzech podstawowych parametrów:

- (i) prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania przez klienta lub kontrahenta (ang. probability of default - PD);
 - (ii) kwoty ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (ang. exposure at default - EAD) oraz
 - (iii) współczynnika strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (ang. loss given default - LGD).
- (i) Grupa ocenia prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD) indywidualnych kontrahentów stosując wewnętrzne modele ratingowe dostosowane do różnych kategorii klientów i transakcji. Dodatkowo Klienci Grupy są klasyfikowani w ramach 15 klas ratingowych, które dla potrzeb tego raportu zostały przedstawione w sześciu głównych grupach. Jednolita skala ratingowa Grupy (Master Ratings Scale), przedstawiona poniżej, zawiera także zakres prawdopodobieństw niewykonania zobowiązań określonych dla każdej klasy/grupy ratingowej. Modele ratingowe podlegają okresowym przeglądom i - w razie stwierdzenia takiej potrzeby - stosownym modyfikacjom. Modyfikacje modeli zatwierdzane są przez Komitet Walidacji.

Grupa regularnie analizuje oraz ocenia wyniki ratingów i ich siłę predykcyjną w odniesieniu do przypadków niewykonania zobowiązań. Proces nadawania ocen ryzyka klientów (dla segmentu korporacyjnego) przeprowadzany niezależnie od procesu kredytowego w Departamencie Ratingu) wspierają systemy informatyczne, pozyskujące i analizujące informacje z wewnętrznych i zewnętrznych baz danych.

Skala wewnętrznych ratingów Grupy

Master Skala	Opis oceny
1 do 3	Najwyższa jakość
4 do 6	Dobra jakość
7 do 9	Średnia jakość
10 do 12	Niska jakość
13 do 14	Pod obserwacją
15	Niewykonanie zobowiązania

- (ii) EAD - kwota ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (exposure at default) - dotyczy kwot, które według przewidywań Grupy będą należnościami Grupy w momencie niewykonania zobowiązania. Jako zobowiązanie, Grupa rozumie każdą wypłaconą już kwotę plus dalsze kwoty, jakie mogą zostać wypłacone do momentu niewykonania zobowiązań, o ile do niego dojdzie.
- (iii) LGD - współczynnik strat z tytułu niewykonanego zobowiązania (loss given default) stanowi przewidywania Grupy, co do strat wynikających z faktycznych przypadków niewykonania zobowiązań, z uwzględnieniem wewnętrznych i zewnętrznych kosztów windykacji oraz efektu dyskonta.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania w ramach Grupy

Grupa przyjęła jednolitą definicję niewykonania zobowiązania, zarówno w zakresie kalkulacji wymogów kapitałowych, jak i na potrzeby szacowania utraty wartości. Grupa stosuje definicję niewykonania zobowiązania zgodne z wytycznymi EBA tzw. Nowa Definicja Default.

Ujednolicona definicja niewykonania zobowiązania obejmuje następujące przesłanki:

- DPD>90 dni, uwzględniając progi istotności dla kwoty wymagalnej: bezwzględny 400 zł - dla ekspozycji detalicznych oraz 2 000 zł - dla ekspozycji klientów korporacyjnych oraz próg względny: 1% całości ekspozycji klienta,
- Ekspozycje restrukturyzowane - forborne,
- Kredyty w procesie windykacji,
- Inne przesłanki zdefiniowane w Wytycznych EBA,
- Przesłanki jakościowe zidentyfikowane w procesie analizy indywidualnej.

Grupa stosuje koncepcję zarażania ekspozycji (ang. cross-default) dla wszystkich segmentów.

Papiery dłużne

Papiery dłużne Polskiego Skarbu Państwa oraz Polskiego Banku Centralnego monitorowane są w oparciu o rating Polski. Natomiast sytuacja ekonomiczno-finansowa emitentów dłużnych papierów komunalnych monitorowana jest kwartalnie w oparciu o ich sprawozdawczość finansową. Dłużne papiery wartościowe innych państw członkowskich Unii Europejskiej oraz instytucji ponadnarodowych monitorowane są w oparciu o ich odpowiednie ratingi.

Grupa nie stosuje wyłączenia z tytułu niskiego ryzyka kredytowego (ang. low credit risk exemption - LCR) zarówno w odniesieniu do ekspozycji Skarbu Państwa i Banku Centralnego, jak i innych grup ekspozycji.

Instrumenty pochodne

Grupa utrzymuje ścisłą kontrolę nad limitami otwartych pozycji netto na instrumentach pochodnych (tj. różnicą między transakcjami kupna i sprzedaży), zarówno ze względu na kwoty jak i terminy zapadalności transakcji. Ekspozycje na ryzyko kredytowe, wynikające z instrumentów pochodnych zawieranych z klientami są zarządzane jako część całkowitych limitów kredytowych wyznaczanych w oparciu o badanie naturalnej ekspozycji oraz o analizę sytuacji finansowej klienta, a także w ramach limitów kontrahentów.

Grupa oferuje produkty skarbowe w celu zabezpieczania ryzyka kursu walutowego lub ryzyka stopy procentowej w ramach przyznanym klientom limitów skarbowych lub pod depozyt zabezpieczający. Zdecydowana większość umów Grupy zawiera możliwość wezwania klienta do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego lub złożenie innego zabezpieczenia uzgodnionego z Grupą (jeżeli wycena otwartych pozycji klienta przekroczy poziom kwoty limitu skarbowego; tzw. margin call) i jeżeli klient nie uzupełni wymaganego zabezpieczenia Grupa ma prawo do zamknięcia pozycji i wypowiedzenia umowy.

Zobowiązania pozabilansowe obciążone ryzykiem kredytowym

Do zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem kredytowym zaliczamy udzielone gwarancje oraz akredytywy, udzielone i niewykorzystane limity (kredytowe, faktoringowe, na gwarancje i akredytywy oraz kartowe) a także udzielone i niewypłacone transze kredytów nieodnawialnych. Podstawowym celem tych instrumentów jest umożliwienie klientowi dysponowania w określony sposób przyznanymi przez Grupę środkami finansowymi. Udzielone gwarancje i akredytywy są bezwarunkowe i nieodwołalne - po wpływie roszczenia zgodnego z warunkami gwarancji lub akredytywy Grupa musi dokonać wypłaty. Zwykle gwarancje i akredytywy są związane z transakcjami handlowymi. W przypadku większości udzielonych i niewykorzystanych limitów Grupa ma możliwość odmowy realizacji dyspozycji klienta co do wykorzystania środków z tych limitów - albo bezwarunkowo albo przy spełnieniu warunków określonych w dokumentach i regulaminach obowiązujących dla danego limitu. W przypadku udzielonych i niewypłaconych transz kredytów nieodnawialnych ich wypłata jest uzależniona od spełnienia warunków określonych w dokumentach i regulaminach obowiązujących dla danego kredytu nieodnawialnego.

(3b) Polityka kontroli limitów i zmniejszenia ryzyka

Grupa mierzy, monitoruje i kontroluje duże zaangażowania kredytowe oraz nadmierną koncentrację ryzyka kredytowego, wszędzie tam, gdzie zostanie ona zidentyfikowana. Proces zarządzania ryzykiem koncentracji dotyczy zarówno zaangażowań indywidualnych - występujących wobec pojedynczego kredytobiorcy lub grupy kredytobiorców powiązanych (kapitałowo, organizacyjnie lub poprzez istnienie istotnych zależności ekonomicznych), jak i tzw. zaangażowań sektorowych - wobec branż/sektorów gospodarki, regionów geograficznych, krajów, portfela finansującego nieruchomości (w tym kredytów walutowych), portfela w walutach obcych i innych. Powyższe rodzaje zaangażowań sektorowych są objęte wewnętrznym systemem limitów. Informacje o wykorzystaniu limitów prezentowane są Radzie nadzorczej, Komitetowi ds. Ryzyka przy Radzie Nadzorczej oraz Komitetowi Ryzyka.

Limity wewnętrzne (wymienione wyżej) monitorowane są kwartalnie. Wysokość tych limitów poddawana jest rocznemu lub częstszemu przeglądowi, gdy zostanie to uznane za stosowne. Limity zatwierdza Rada nadzorcza lub Komitet Ryzyka.

Zarządzanie ekspozycjami na ryzyko kredytowe odbywa się także poprzez regularne monitorowanie sytuacji ekonomiczno-finansowej klientów i/lub historii współpracy z Grupą z punktu widzenia terminowego regulowania ich zobowiązań z tytułu odsetek i kapitału.

Zabezpieczenia

Zabezpieczenia przyjmowane w Grupie służą ograniczeniu ryzyka kredytowego i główną ich rolą jest minimalizacja straty na wypadek niedokonania przez klienta spłaty transakcji kredytowej w umownej kwocie i terminie, poprzez zapewnienie alternatywnego źródła pokrycia wymagalnych należności. Przyjmowane one są zgodnie z zasadami polityki kredytowej ustalonymi dla poszczególnych segmentów klienta. Jako główną zasadę przyjęto, że zabezpieczenie transakcji kredytowej powinno być adekwatne do ryzyka kredytowego ponoszonego przez Grupę przy uwzględnieniu specyfiki danej transakcji (tzn. jej typu, kwoty, okresu spłaty a także ratingu kredytowanego klienta).

Polityka kredytowa określa typy, rodzaje i formy prawne akceptowanych w Grupie zabezpieczeń, jak również bardziej szczegółowe wymogi mające uprawdopodobnić zbywalność konkretnych rodzajów zabezpieczeń zgodnie z doświadczeniami windykacyjnymi Grupy.

Grupa przykładą szczególną wagę do prawidłowego określania wartości zabezpieczeń, określa zasady dokonywania i weryfikacji wycen i dokłada wszelkich starań, aby wyceny te były obiektywne, ostrożne i odzwierciedlały realną wartość zabezpieczenia. W celu zapewnienia skutecznego ustanowienia zabezpieczenia Grupa opracowała stosowne wzorce umów zabezpieczeń, wniosków, pełnomocnictw i oświadczeń.

W segmencie detalicznym na zabezpieczenie przyjmowane są głównie nieruchomości mieszkaniowe (kredyty hipoteczne) oraz aktywa finansowe. W przypadku segmentu korporacyjnego przyjmowane są przede wszystkim wszelkiego typu nieruchomości (mieszkaniowe, komercyjne, grunty) a także cesje wierzytelności z kontraktów.

Do czasu ustanowienia ostatecznego zabezpieczenia przyjmowane są zabezpieczenia przejściowe. W Grupie wykorzystywane są również rozmaite formy instrumentów uzupełniających zabezpieczenia, mające na celu ułatwienie prowadzenia egzekucji lub uprawdopodobnienie skuteczności spłaty należności z danego zabezpieczenia między innymi takie jak: oświadczenie o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego, weksel własny in blanco, pełnomocnictwo do rachunku bankowego, cesja prawa z umowy ubezpieczenia.

Grupa monitoruje zabezpieczenia pod kątem spełnienia przez nie warunków umownych, w tym prawomocnego ustanowienia ostatecznego zabezpieczenia transakcji, jak również odnawiania polis ubezpieczeniowych. Monitorowana jest również wartość zabezpieczenia w trakcie trwania transakcji kredytowej.

Zgodnie z przyjętą w Grupie polityką kredytową, dopuszcza się także udzielenie transakcji bez zabezpieczenia, co odbywa się według określonych zasad zróżnicowanych w zależności od segmentu klienta. Jednak na wypadek pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w podpisanych z klientem dokumentach Grupa zapewnia sobie możliwość dobezpieczenia transakcji.

(3c) Polityka w odniesieniu do utraty wartości i tworzenia odpisów aktualizujących

Organizacja procesu

Proces identyfikacji i pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych został uregulowany w wewnętrznej instrukcji wprowadzonej wraz z wdrożeniem MSSF 9. Dokumentacja określa szczegółowo tryb oraz zasady analizy indywidualnej i kolektywnej, w tym algorytmy służące do wyliczeń poszczególnych parametrów.

Metodologia i założenia przyjęte do wyznaczania utraty wartości ekspozycji kredytowych są regularnie monitorowane w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi a rzeczywistymi. W celu oceny adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, wyznaczonych zarówno w ramach analizy indywidualnej, jak i kolektywnej, przeprowadzana jest okresowo (nie rzadziej niż raz na kwartał) weryfikacja historyczna (backtesting), której wyniki są brane pod uwagę przy definiowaniu działań, mających na celu poprawę jakości procesu.

W Grupie nadzór nad procesem szacowania odpisów aktualizujących i rezerw sprawuje Departament Ryzyka (DMR), który odpowiada również w Banku bezpośrednio za analizę indywidualną w portfelu biznesowym oraz analizę kolektywną. Oprócz DMR w/w proces zaangażowane są jednostki restrukturyzacyjno-windykacyjne Banku: Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych - DNG (analiza indywidualna dla portfela windykacyjno-restrukturyzacyjnego klientów korporacyjnych) oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych - DRW (analiza indywidualnie istotnych ekspozycji detalicznych z utartą wartością, przede wszystkim kredytów hipotecznych). DMR jest jednostką niepowiązaną z procesem udzielania kredytów i nadzorowaną przez członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie ryzykiem. Podobnie zorganizowany jest proces szacowania utraty wartości w Millennium Leasing.

Zarząd Banku pełni aktywną rolę w procesie wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw, wyniki wyceny portfela kredytowego przedkładane są Zarządowi do akceptacji w cyklu miesięcznym, ze szczegółowym objaśnieniem najistotniejszych zmian, mających wpływ na całkowity poziom odpisów i rezerw, w okresie objętym analizą. Zmiany metodologiczne wynikające z procesu walidacji i doskonalenia metodologii, są prezentowane na Komitecie Walidacji, a następnie na Komitecie Ryzyka, w skład których wchodzi wszyscy członkowie Zarządu Banku.

W okresach miesięcznych przygotowywane są szczegółowe raporty, prezentujące informacje na temat portfela kredytowego Grupy w różnych przekrojach, z uwzględnieniem wysokości odpisów aktualizujących i rezerw, ich dynamiki i struktury. Odbiorcami tych raportów są członkowie Zarządu nadzorujący działalność Grupy w obszarze finansów, ryzyka i informacji zarządczej.

Pomiar oczekiwanej straty kredytowej

Szacowanie utraty wartości w Grupie bazuje na koncepcie „oczekiwanej straty kredytowej” (ang. Expected Credit Loss - ECL). Bezpośrednim skutkiem stosowania tego podejścia jest konieczność wyznaczania odpisów z tytułu utraty wartości, w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględnienie prognoz przyszłych warunków ekonomicznych podczas dokonywania oceny ryzyka kredytowego danej ekspozycji.

Wdrożony model utraty wartości dotyczy aktywów finansowych, klasyfikowanych zgodnie z MSSF 9 jako aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej przez inne całkowite dochody, za wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zgodnie z MSSF 9 ekspozycje kredytowe klasyfikowane są do następujących kategorii:

- Faza 1 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie 12-tu miesięcy,
- Faza 2 - ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości, ze zidentyfikowanym znaczącym wzrostem ryzyka kredytowego (ang. significant increase of credit risk - SICR), dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim tj. do daty zapadalności ekspozycji,
- Faza 3 - ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w horyzoncie dożywotnim (do końca okresu odzysku aktywa finansowego),
- POCI (ang. purchased or originated credit impaired) - ekspozycje, które na moment początkowego ujęcia w bilansie mają rozpoznaną utratę wartości, dla których oczekiwana strata kredytowa jest szacowana w perspektywie dożywotniej.

Identyfikacja znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR)

Aktywa, w przypadku których zidentyfikowano znaczący wzrost ryzyka kredytowego w porównaniu z datą początkowego ujęcia w bilansie, są klasyfikowane do Fazy 2. Znaczący wzrost ryzyka kredytowego jest identyfikowany na podstawie kryteriów jakościowych i ilościowych. Do kryteriów jakościowych należą:

- opóźnienie w spłacie odsetek lub kapitału dłuższe niż 30 dni,
- ekspozycje posiadające flagę forbearance ze statusem non-default,
- korzystanie ze wsparcia Funduszu Wsparcia Kredytobiorców,
- występowanie zajęć na rachunkach bieżących, wynikających z tytułów egzekucyjnych,
- ratingi proceduralne, które odzwierciedlają wczesne opóźnienia w płatnościach,
- podjęcie decyzji ograniczającej ryzyko dla klientów korporacyjnych uruchomionej przez system wczesnego ostrzegania (ang. Early Warning System),
- zdarzenia związane z istotnym wzrostem ryzyka kredytowego, zidentyfikowane w procesie indywidualnej analizy znaczących klientów.

Kryterium ilościowe polega na porównaniu wartości Lifetime PD ustalonej na datę początkowego rozpoznania ekspozycji w bilansie z wartością PD Lifetime ustaloną na bieżący dzień sprawozdawczy. Jeżeli empirycznie ustalony próg względnej zmiany Lifetime PD jest przekroczony, wówczas ekspozycja jest automatycznie klasyfikowana do Fazy 2. Analiza ilościowa nie uwzględnia ekspozycji analizowanych indywidualnie.

Szacowanie utraty wartości w trybie analizy indywidualnej

Analiza indywidualna obejmuje ekspozycje klientów uznanych przez Grupę za indywidualnie istotnych. Grupa zdefiniowała kryteria istotności, które zapewniają, że analiza indywidualna obejmuje co najmniej 50% korporacyjnego portfela biznesowego Grupy oraz 80% portfela zarządzanego przez jednostki odpowiedzialne za windykację i restrukturyzację należności gospodarczych.

Główne elementy procesu analizy indywidualnej:

- (1) Identyfikacja tzw. miękkich przesłanek utraty wartości stanowiących jedno z kryteriów jakościowych wykorzystywanych przy identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR);

Proces ten obejmuje największych klientów korporacyjnych, których sytuacja finansowo-ekonomiczna jest analizowana kwartalnie w oparciu o m.in.: najnowsze sprawozdanie finansowe, zdarzenia związane z działalnością firmy, informacje dotyczące podmiotów powiązanych, sygnały odnoszące się do otoczenia gospodarczego, oczekiwania co do przyszłych zmian oraz inne czynniki. Został zdefiniowany katalog tzw. "miękkich przesłanek utraty wartości", których identyfikacja oznacza znaczący wzrost ryzyka kredytowego (SICR) oraz implikuje klasyfikację wszystkich ekspozycji badanego klienta do Fazy 2.

- (2) Identyfikacja przesłanek utraty wartości;

Grupa zdefiniowała przesłanki utraty wartości w ramach analizy indywidualnej dostosowując je do profilu swojej działalności. Katalog przesłanek zawiera między innymi następujące elementy:

- Sytuacja ekonomiczno-finansowa wskazująca na znaczące trudności klienta,
- Naruszenie kluczowych warunków umowy, np. istotne opóźnienia w spłacie kapitału lub odsetek,
- Stwierdzenie nierzetelności klienta w przekazywaniu informacji o jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- Trwały brak możliwości nawiązania kontaktu z klientem w przypadku naruszenia warunków umowy,
- Wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej niekorzystnej dla instytucji finansującej reorganizacji działalności gospodarczej podmiotu,
- Ogłoszenia upadłości lub otwarcia postępowania naprawczego wobec klienta,
- Udzielenie klientowi udogodnień w warunkach finansowania, wynikających z trudności finansowych tego klienta (restrukturyzacja).

Regulacja wewnętrzna zawiera doprecyzowanie wyżej wymienionych przesłanek poprzez wskazanie konkretnych odpowiadających im przypadków i sytuacji, w szczególności w odniesieniu do przesłanek wynikających z znaczących trudności finansowych klienta, naruszenia krytycznych warunków umowy oraz wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub innej reorganizacji przedsiębiorstwa.

(3) Podejście scenariuszowe przy kalkulacji odpisów aktualizujących dla klientów analizowanych indywidualnie;

W przypadku zidentyfikowania co najmniej jednej z przesłanek utraty wartości, wszystkie ekspozycje danego klienta zostają zaklasyfikowane do Fazy 3, a następnie przeprowadzana jest szczegółowa analiza prognozowanych przepływów pieniężnych. Od momentu wprowadzenia MSSF 9 Grupa stosuje podejście scenariuszowe. Oznacza to, że analityk powinien zdefiniować co najmniej dwa scenariusze odzysków, które odzwierciedlają zatwierdzone strategie dochodzenia należności: główną oraz alternatywną wraz z przypisanymi prawdopodobieństwami realizacji. Grupa dysponuje zdefiniowanymi wytycznymi odnośnie stosowanych wag dla poszczególnych scenariuszy. Scenariusze mogą być oparte na strategii restrukturyzacji lub windykacji, stosowane są również rozwiązania mieszane.

Każdy scenariusz zawiera dwa podstawowe źródła odzysków: bezpośrednie przepływy pieniężne od klientów i kwoty odzyskiwane z zabezpieczeń.

(4) Szacowanie przyszłych przepływów od klientów (z harmonogramu);

Istotnym elementem procesu kalkulacji utraty wartości jest szacowanie prawdopodobieństwa przepływów zawartych w harmonogramie odnoszącym się do pozycji: kapitał, odsetki oraz inne przepływy. Prawdopodobieństwo realizacji przepływów zawartych w harmonogramie wynika z przeprowadzonej oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta (wskazanie źródeł potencjalnych spłat) oraz musi być uzasadnione i oszacowane w oparciu o aktualną dokumentację i szeroko rozumianą wiedzę o jego sytuacji z uwzględnieniem projekcji finansowych. Informacje te są gromadzone przez analityka przed przystąpieniem do analizy zgodnie z wytycznymi określonymi w odpowiednich regulacjach Grupy.

W przypadku szacowania prawdopodobieństwa przepływów dla klientów znajdujących się w portfelu zarządzanym przez departamenty zajmujące się dochodzeniem należności, analitycy uwzględniają indywidualny charakter każdej transakcji zwracając uwagę między innymi na następujące elementy mogące wpłynąć na wielkość oczekiwanych przepływów pieniężnych:

- przyjętą przez Grupę strategię działania wobec klienta,
- wyniki negocjacji z klientem i jego postawę tj. chęć uregulowania zaległości,
- poprawę/pogorszenie się jego sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Grupa stosuje również sformalizowane zasady ustalania i uzasadniania wysokości prawdopodobieństwa realizacji oraz kwoty wypłaconych przez Bank środków z tytułu udzielonych pozabilansowych ekspozycji kredytowych takich jak gwarancje, poręczenia i akredytywy.

(5) Określenie wartości godziwej zabezpieczenia, oczekiwanej daty sprzedaży oraz oszacowanie oczekiwanych wpływów ze sprzedaży zabezpieczenia z uwzględnieniem kosztów procesu windykacyjnego;

Uwzględnienie w analizie indywidualnej przepływów z tytułu realizacji zabezpieczenia musi być poprzedzone analizą realności jego upłynnienia i oszacowania wartości godziwej z uwzględnieniem kosztów windykacyjnych.

W celu zapewnienia obiektywnych zasad ustalania odzysków z zabezpieczeń Grupa opracowała wytyczne dla segmentu korporacyjnego w zakresie rekomendowanych parametrów stopy odzysku i okresu odzysku dla wybranych grup zabezpieczeń. Biorąc pod uwagę umiejscowienie ekspozycji w strukturze Grupy (portfel biznesowy, portfel restrukturyzacyjno-windykacyjny) oraz rodzaj ekspozycji (kredyt, leasing) określono odrębne zasady dla poszczególnych rodzajów portfeli: biznesowego, restrukturyzacyjno-windykacyjnego oraz leasingowego. Rekomendowane stopy odzysku i okres odzysku z zabezpieczeń podlegają weryfikacji w okresach rocznych.

Analiza kolektywna portfela kredytowego

Analizie kolektywnej podlegają następujące grupy ekspozycji kredytowych:

- Ekspozycje nieistotne indywidualnie;
- Ekspozycje istotne indywidualnie, w przypadku których nie została rozpoznana utrata wartości w wyniku analizy indywidualnej.

Dla celów analizy kolektywnej Grupa zdefiniowała portfele homogeniczne, składające się z ekspozycji o podobnym profilu ryzyka kredytowego. Portfele te zostały utworzone na podstawie segmentacji na linie biznesowe, typy produktów kredytowych, liczbę dni opóźnienia, typy zabezpieczenia itp. Podział na portfele homogeniczne jest okresowo weryfikowany z punktu widzenia ich jednorodności.

Oczekiwana strata kredytowa w analizie kolektywnej obliczana jest przy użyciu parametrów: PD (ang. Probability of Default) - prawdopodobieństwo defaultu, EAD (ang. Exposure at Default) - wartość ekspozycji na moment wystąpienia defaultu oraz LGD (ang. Loss Given Default) - strata w przypadku wystąpienia defaultu, które są wynikiem następujących modeli:

- Model PD bazuje na empirycznych danych, dotyczących 12-miesięcznych współczynników niewykonania zobowiązania (ang. Default Rate), które są wykorzystywane do szacowania wartości PD w horyzoncie dożywotnim (Lifetime), przy użyciu odpowiednich metod statystycznych i ekonometrycznych. Segmentacja na poziomie klienta przyjęta do tego celu, jest zgodna z segmentacją stosowaną do celów wyznaczania wymogów kapitałowych. Dodatkowo do obliczania wartości PD, Bank wykorzystuje informacje o ratingach z wewnętrznych modeli ratingowych.
- Modele LGD dla portfela detalicznego wykorzystywane przez Grupę w procesie wyznaczania wymogów kapitałowych, zostały dostosowane do wymogów MSSF 9 w zakresie szacowania utraty wartości. Główne komponenty tych modeli to prawdopodobieństwo uzdrowienia (ang. probability of cure) i stopa odzysku (ang. recovery rate) oszacowane na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Adaptacja do potrzeb MSSF 9 objęła między innymi wyłączenie narzutów konserwatyzmu, kosztów pośrednich i korekty z tytułu spowolnienia gospodarczego. W przypadku portfela korporacyjnego model LGD oparty jest na komponencie parametryzującym odzyski z kluczowych typów zabezpieczeń oraz komponencie określającym stopę odzysku dla niezabezpieczonej części ekspozycji. Wszystkie parametry wyznaczono bazując na danych historycznych, z uwzględnieniem zdyskontowanych przepływów pieniężnych, uzyskanych przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych.
- Model EAD wykorzystywany w Grupie, uwzględnia kalkulację następujących parametrów: średniej stopy wykorzystania limitu (LU), współczynnika konwersji kredytowej (CCF), współczynnika przedpłat oraz behawioralnego czasu życia. Segmentacja bazuje na typie klienta (detaliczny, korporacyjny, leasing) i produktu (z harmonogramem / bez harmonogramu).

Wyniki modeli wykorzystywanych w analizie kolektywnej poddawane są okresowej weryfikacji historycznej. Parametry oraz modele objęte są również procesem zarządzania modelami, uregulowanym w dokumencie „Zasady zarządzania modelami ryzyka kredytowego”, w ramach którego określone są między innymi zasady tworzenia, zatwierdzania, monitoringu i walidacji, oraz weryfikacji historycznej modeli.

Uwzględnienie prognoz makroekonomicznych w modelach szacowania utraty wartości

W procesie kalkulacji oczekiwanej straty kredytowej, Grupa wykorzystuje informację o przyszłych zdarzeniach makroekonomicznych (ang. Forward Looking Information - FLI), zarówno w estymacji PD, LGD, EAD, jak i w procesie identyfikacji znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego (SICR) oraz alokacji ekspozycji do Koszyka 2 (logika transferu). Biuro Analiz Makroekonomicznych przygotowuje trzy scenariusze makroekonomiczne (bazowy, optymistyczny i pesymistyczny) i określa prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Prognozy przekładają się pośrednio i bezpośrednio na wartości oszacowanych parametrów oraz ekspozycji, a ich wpływ różni się w zależności od modelu, typu produktu, klasy ratingowej itp. Grupa wykorzystuje wyłącznie prognozy przygotowywane wewnętrznie. Prognozy są dostarczane co kwartał w trzyletnim horyzoncie czasowym.

Podobnie jak w przypadku jakichkolwiek prognoz makroekonomicznych, zarówno prognozy jak i oszacowane prawdopodobieństwa obarczone są w dużym stopniu niepewnością, w związku z czym rzeczywiste wyniki mogą znacznie różnić się od tych przewidywanych.

Założenia dotyczące zmiennych makroekonomicznych

Kluczowe założenia przyjęte na potrzeby szacowania ECL na dzień 31 grudnia 2024 r. przedstawiono poniżej.

Zmienna makroekonomiczna	Scenariusz	2025	2026	2027
Produkt Krajowy Brutto (średnia roczna, % y/y)	Bazowy	+4,6	+4,3	+3,9
	Optymistyczny	+1,9	+2,1	+2,6
	Łagodna recesja	+4,7	+4,5	+4,3
Sprzedaż Detaliczna (średnia roczna, % y/y)	Bazowy	+5,4	+5,4	+5,1
	Optymistyczny	+3,2	+3,3	+3,9
	Łagodna recesja	+4,6	+4,3	+3,9
Stopa Bezrobocia (na koniec roku)	Bazowy	5,1	5,2	5,2
	Optymistyczny	4,7	4,7	4,8
	Łagodna recesja	6,2	7,0	6,6

Wagi przypisane do każdego ze scenariuszy makroekonomicznych na dzień 31 grudnia 2024 r. kształtowały się następująco:

	Bazowy	Optymistyczny	Łagodna recesja
Zastosowana waga	60%	10%	30%

Wrażliwość ECL na scenariusze makroekonomiczne

W celu oceny wrażliwości ECL na przyszłe warunki makroekonomiczne, Grupa wyznaczyła nieważoną wartość ECL oddzielnie dla każdego ze stosowanych scenariuszy. Wpływ aplikacji z osobna scenariusza optymistycznego lub łagodnej recesji nie przekracza 1,0% wartości ECL oszacowanej w scenariuszu bazowym.

Odwroćenie strat z tytułu utraty wartości

Regulacje wewnętrzne definiują szczegółowo zasady odwracania strat z tytułu utraty wartości. Co do zasady odwrócenie straty i rozwiązanie odpisu aktualizującego są możliwe w przypadku ustania przesłanek utraty wartości, w tym spłaty zaległości bądź też w przypadku sprzedaży wierzytelności. Reklasyfikacja do kategorii bez utraty wartości jest możliwa tylko wówczas, jeśli klient przejdzie pomyślnie zdefiniowany okres „kwarantanny”, w którym nie wykaże opóźnień w spłacie kapitału lub odsetek powyżej 30 dni. Okres kwarantanny może rozpocząć się jedynie po upływie okresu zawieszenia/obniżenia spłat (tzw. Grace period) - jeśli takie udogodnienie zostało przyznane na skutek restrukturyzacji.

Szczegółowe zasady odnośnie stosowanych okresów kwarantanny (co najmniej 3 lub 12-miesięcznej dla wymuszonych restrukturyzacji) oraz reklasyfikacji ze stanu default są zgodne z wytycznymi EBA odnoszącymi się do definicji niewykonania zobowiązania.

Sprzedaż należności

W roku 2024 w Grupie Banku miała miejsce sprzedaż ekspozycji kredytowych, klasyfikowanych jako z utratą wartości, w łącznej kwocie bilansowej 286 mln PLN.

(3d) Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

	31.12.2024	31.12.2023
Ekspozycje narażone na ryzyko kredytowe związane z aktywami bilansowymi:	131 740 784	118 407 061
Depozyty, kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	434 517	793 436
Kredyty i pożyczki dla klientów:	74 981 216	73 643 060
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	1 825	19 349
Kredyty dla klientów indywidualnych	1 755	19 280
Należności z tytułu kart płatniczych	1 755	8 753
Kredyty na rachunku bieżącym	0	10 527
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym i dla sektora publicznego	70	69
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	74 979 391	73 623 711
Kredyty dla klientów indywidualnych	56 933 656	56 366 565
Należności z tytułu kart płatniczych	1 177 820	1 148 162
Kredyty gotówkowe i inne kredyty dla klientów indywidualnych	17 121 238	15 872 651
Kredyty hipoteczne	38 634 598	39 345 752
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	18 000 413	17 205 706
Kredyty udzielone podmiotom publicznym	45 322	51 440
Finansowe instrumenty pochodne oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	368 210	572 462
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	555 364	110 554
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	51 790	81 014
Dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	29 218 737	22 067 407
Dłużne papiery wartościowe według zamortyzowanego kosztu	24 381 485	18 749 907
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	194 218	1 163 242
Pozostałe aktywa finansowe	1 555 247	1 225 979
Ryzyko kredytowe związane z pozycjami pozabilansowymi:	13 441 259	13 385 540
Gwarancje finansowe	1 686 880	1 676 248
Zobowiązania kredytowe	11 754 379	11 709 292

Powyższa tabela przedstawia strukturę ekspozycji na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 31 grudnia 2024 r. oraz 31 grudnia 2023 r., bez uwzględnienia instrumentów ograniczających ryzyko. Dla aktywów bilansowych ekspozycje prezentowane powyżej oparte są na kwotach netto przedstawionych w bilansie.

Kredyty i pożyczki dla klientów obowiązkowo wyceniane wg wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	31.12.2024	31.12.2023
Obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: *	1 825	19 345
Klienci korporacyjni	70	65
Klienci indywidualni	1 755	19 280
Sektor publiczny	0	0
* Powyższe dane obejmują korektę wartości godziwej w wysokości:	(10 940)	(21 772)

Jakość kredytowa aktywów finansowych

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2024 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywnia)	Faza 3 (strata dożywnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	122 905 228	6 221 408	3 366 015	82 228	132 574 879
Odpis bilansowy	337 560	338 668	1 793 605	33 613	2 503 446
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	434 534				434 534
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	51 673 077	4 747 957	2 441 024	69 669	58 931 727
▪ 1-3 Najwyższa jakość	31 904 718	399 680	0	2 875	32 307 273
▪ 4-6 Dobra jakość	9 973 964	1 149 779	0	2 397	11 126 139
▪ 7-9 Średnia jakość	7 615 414	1 590 482	0	1 880	9 207 776
▪ 10-12 Niska jakość	2 065 029	1 109 851	0	1 993	3 176 873
▪ 13-14 Pod obserwacją	424	498 044	0	113	498 581
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	2 441 024	60 412	2 501 436
▪ Bez ratingu*	113 528	121	0	0	113 648
Utrata wartości	194 702	282 628	1 487 996	32 745	1 998 072
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	7 397 389	789 547	499 331	12 559	8 698 826
▪ 1-3 Najwyższa jakość	403 094	391	0	0	403 485
▪ 4-6 Dobra jakość	1 375 095	36 417	0	0	1 411 512
▪ 7-9 Średnia jakość	3 227 254	231 851	0	0	3 459 104
▪ 10-12 Niska jakość	1 549 874	474 979	0	0	2 024 853
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	45 893	0	0	45 893
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	499 070	12 530	511 600
▪ Bez ratingu*	842 072	18	261	29	842 380
Utrata wartości	69 832	29 465	205 541	868	305 706
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skalą)	45 449	1	0	0	45 450
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	352	0	0	0	352
▪ 7-9 Średnia jakość	392	0	0	0	392
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	44 705	1	0	0	44 706
Utrata wartości	129	0	0	0	129
Faktoring (zgodnie z Master Skalą)	2 536 369	94 377	80 970	0	2 711 716
▪ 1-3 Najwyższa jakość	46 004	0	0	0	46 004
▪ 4-6 Dobra jakość	805 613	455	0	0	806 069
▪ 7-9 Średnia jakość	900 426	696	0	0	901 122
▪ 10-12 Niska jakość	716 568	93 211	0	0	809 779
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	80 970	0	80 970
▪ Bez ratingu*	67 758	15	0	0	67 772
Utrata wartości	26 942	2 577	23 049	0	52 568

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2024 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Leasing (zgodnie z Master Skalą):	6 160 971	589 526	344 690	0	7 095 187
▪ 1-3 Najwyższa jakość	250 961	1 112	31	0	252 105
▪ 4-6 Dobra jakość	440 761	7 395	0	0	448 156
▪ 7-9 Średnia jakość	1 191 820	57 727	0	0	1 249 547
▪ 10-12 Niska jakość	409 721	60 700	228	0	470 649
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	3 270	0	0	3 270
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	322 009	0	322 009
▪ Bez ratingu*	3 867 707	459 322	22 422	0	4 349 451
Utrata wartości	45 955	23 998	77 019	0	146 972
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skalą):	255 845	0	0	0	255 845
▪ 1-3 Najwyższa jakość	198 253				198 253
▪ 4-6 Dobra jakość	18 597				18 597
▪ 7-9 Średnia jakość	5 403				5 403
▪ 10-12 Niska jakość	989				989
▪ 13-14 Pod obserwacją	0				0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0				0
▪ Bez ratingu*	32 603				32 603
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0				0
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	0				0
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**)	555 364				555 364
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	51 790				51 790
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	29 218 737				29 218 737
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	194 218				194 218
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	24 381 485				24 381 485

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;

** rating dla Polski w 2024 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2023 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Ekspozycje bilansowe narażone na ryzyko kredytowe	110 089 678	6 039 402	3 353 498	116 789	119 599 367
Odpis bilansowy	427 170	364 404	1 681 057	23 924	2 496 554
Kredyty i pożyczki dla banków (rating zewnętrzny Fitch: od BBB do AAA; Moody's: od B3 do Aaa; S&P: od B+ do AAA)	793 596				793 596
Kredyty i pożyczki dla klientów indywidualnych (zgodnie z Master Skalą)	50 994 828	4 736 343	2 645 443	93 690	58 470 304
▪ 1-3 Najwyższa jakość	32 156 310	195 568	0	2 941	32 354 819
▪ 4-6 Dobra jakość	9 639 229	1 206 623	0	3 332	10 849 184
▪ 7-9 Średnia jakość	6 991 636	1 401 125	0	3 021	8 395 782
▪ 10-12 Niska jakość	2 103 155	1 328 358	0	1 154	3 432 667
▪ 13-14 Pod obserwacją	1 428	604 659	0	741	606 827
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	2 645 443	82 501	2 727 944
▪ Bez ratingu*	103 071	10	0	0	103 081
Utrata wartości	322 765	321 598	1 434 253	25 124	2 103 739
Kredyty i pożyczki dla klientów korporacyjnych (zgodnie z Master Skalą)	7 313 399	636 401	362 465	23 099	8 335 364
▪ 1-3 Najwyższa jakość	218 968	1 732	0	0	220 700
▪ 4-6 Dobra jakość	1 548 483	43 490	0	0	1 591 973
▪ 7-9 Średnia jakość	3 454 666	186 005	0	0	3 640 671
▪ 10-12 Niska jakość	1 141 101	330 044	0	0	1 471 144
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	37 072	0	0	37 072
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	362 204	23 099	385 303
▪ Bez ratingu*	950 181	38 059	261	0	988 501
Utrata wartości	53 744	24 425	145 862	(1 200)	222 831
Kredyty i pożyczki dla sektora publicznego (zgodnie z Master Skalą)	51 748	1	0	0	51 749
▪ 1-3 Najwyższa jakość	0	0	0	0	0
▪ 4-6 Dobra jakość	558	0	0	0	558
▪ 7-9 Średnia jakość	0	0	0	0	0
▪ 10-12 Niska jakość	0	0	0	0	0
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	0	0	0
▪ Bez ratingu *	51 190	1	0	0	51 191
Utrata wartości	120	0	0	0	120
Faktoring (zgodnie z Master Skalą)	2 402 318	83 896	38 319	0	2 524 533
▪ 1-3 Najwyższa jakość	28 385	1 360	0	0	29 745
▪ 4-6 Dobra jakość	918 089	0	0	0	918 089
▪ 7-9 Średnia jakość	1 103 218	28 638	0	0	1 131 856
▪ 10-12 Niska jakość	302 794	53 877	0	0	356 671
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	0	0	0	0
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	38 319	0	38 319
▪ Bez ratingu*	49 831	21	0	0	49 852
Utrata wartości	16 240	2 107	12 251	0	30 598

PLN'000, wg stanu na 31 grudnia 2023 r.	Faza 1 (12-miesięczna strata)	Faza 2 (strata dożywotnia)	Faza 3 (strata dożywotnia)	POCI	Suma
Leasing (zgodnie z Master Skalą):	5 848 348	582 761	307 271	0	6 738 380
▪ 1-3 Najwyższa jakość	164 952	3 518	31	0	168 501
▪ 4-6 Dobra jakość	494 918	8 228	0	0	503 147
▪ 7-9 Średnia jakość	1 229 146	54 963	26	0	1 284 135
▪ 10-12 Niska jakość	323 370	33 812	105	0	357 287
▪ 13-14 Pod obserwacją	0	4 870	0	0	4 870
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0	0	297 032	0	297 032
▪ Bez ratingu*	3 635 962	477 370	10 077	0	4 123 409
Utrata wartości	34 301	16 274	88 691	0	139 266
Instrumenty pochodne i zabezpieczenia wartości godziwej (zgodnie z Master Skalą):	513 317	0	0	0	513 317
▪ 1-3 Najwyższa jakość	317 785				317 785
▪ 4-6 Dobra jakość	58 323				58 323
▪ 7-9 Średnia jakość	23 339				23 339
▪ 10-12 Niska jakość	1 330				1 330
▪ 13-14 Pod obserwacją	2				2
▪ 15 Niewykonanie zobowiązania	0				0
▪ Bez ratingu*	97 469				97 469
▪ Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0				0
▪ Wycena przyszłych płatności walutowych	0				0
▪ Instrumenty pochodne zabezpieczające	15 069				15 069
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Obligacje Skarbu Państwa**	110 554				110 554
Dłużne papiery wartościowe obowiązkowo w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	81 014				81 014
Inwestycyjne papiery dłużne (Skarb Państwa**, Bank Centralny**, obligacje samorządowe, Europejski Bank Inwestycyjny)) wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	22 067 407				22 067 407
Należności z tytułu papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	1 163 242				1 163 242
Dłużne papiery wartościowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	18 749 907				18 749 907

* grupa klientów bez ratingu wewnętrznego zawiera między innymi ekspozycje związane z kredytami dla jednostek samorządu terytorialnego oraz projektami inwestycyjnymi i niektórymi klientami leasingowymi;
** rating dla Polski w 2023 r. A- (S&P), A2 (Moody's), A- (Fitch)

(3e) Kredyty i pożyczki

Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości

Kwota brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości w podziale na segmenty klientów przedstawia się następująco:

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	532 864	106 815	2 802	0	642 481
Analiza kolektywna	404 396	791 382	1 600 438	0	2 796 216
Suma	937 260	898 197	1 603 240	0	3 438 697

Zaangażowanie brutto, w tys. PLN	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki dla banków	Suma
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Wg rodzaju analizy					
Analiza indywidualna	370 293	119 988	2 881	0	493 162
Analiza kolektywna	360 600	829 592	1 775 483	0	2 965 675
Suma	730 893	949 580	1 778 364	0	3 458 837

Kredyty i pożyczki objęte analizą indywidualną

Kwantyfikacja wartości portfela objętego analizą indywidualną oraz wartości utworzonych odpisów w podziale na należności (i odpowiednio odpisy) z rozpoznaną utratą wartości została przedstawiona w notach finansowych.

Tabele poniżej prezentują strukturę portfela objętego analizą indywidualną z rozpoznaną utratą wartości.

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg walut						
	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizujący mi	Kwota w tys. PLN	Udział %	Pokrycie odpisami aktualizujący mi
PLN	386 137	60,1%	28,1%	348 322	70,6%	30,2%
CHF	16 738	2,6%	14,1%*	36 341	7,4%	19,2%*
EUR	239 602	37,3%	42,6%	108 500	22,0%	35,4%
USD	4	0,0%	60,1%	0	0,0%	
Total (Case by Case impaired)	642 481	100,0%	33,1%	493 162	100,0%	30,6%

* pokrycie nie uwzględnia rezerw na ryzyko prawne, w przypadku ich dodania pokrycie wyniosłoby 56,4% (2024) oraz 53,6% (2023)

Analiza indywidualna, kredyty i pożyczki udzielone klientom - wg stopnia pokrycia odpisami aktualizującymi

	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2023
	Kwota w tys. PLN	Udział %	Kwota w tys. PLN	Udział %
do 20%	226 387	35,2%	230 051	46,6%
Powyżej 20% do 40%	211 958	33,0%	126 752	25,7%
Powyżej 40% do 60%	87 198	13,6%	47 733	9,7%
Powyżej 60% do 80%	73 199	11,4%	27 574	5,6%
Powyżej 80%	43 740	6,8%	61 052	12,4%
Suma (utrata wartości)	642 481	100,0%	493 162	100,0%

Na koniec 2024 roku finansowy efekt ustanowionych zabezpieczeń wykorzystanych dla należności z rozpoznaną utratą wartości Grupy w analizie indywidualnej (Case by Case) wyniósł 320,2 mln zł (na koniec 2023 r. odpowiednio 230,0 mln zł). Jest to kwota, o którą poziom wymaganych rezerw przypisanych do tego portfela byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu w analizie indywidualnej nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń.

Kredyty i pożyczki restrukturyzowane

Restrukturyzacja należności jest prowadzona przez specjalnie do tego celu powołane jednostki (oddzielnie dla należności gospodarczych i detalicznych).

Restrukturyzacja zarówno należności gospodarczych, jak i detalicznych ma na celu wykonanie efektywnych działań wobec klientów mających doprowadzić do minimalizacji strat i możliwe szybkiego ograniczenia ryzyk ponoszonych przez Grupę w związku z zawartymi z klientem transakcjami, z których wynikają należności lub zobowiązania pozabilansowe Grupy.

Restrukturyzacja prowadzona jest wobec należności włączonych na podstawie ustalonych w Grupie zasad do portfeli restrukturyzacyjno-windykacyjnych i obejmuje ustalenie nowych, akceptowalnych przez Grupę warunków transakcji (w tym w szczególności zasad ich spłaty i zabezpieczenia oraz ewentualnego uzyskania dodatkowych zabezpieczeń).

Dochodzenie należności detalicznych jest procesem w pełni scentralizowanym, realizowanym w dwóch etapach:

- postępowanie monitorujące i windykacja polubowna - realizowany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych,
- postępowanie restrukturyzacyjno-egzekucyjne - realizowany przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych.

Proces wykonywany przez Departament Monitorowania i Dochodzenia Należności Detalicznych dotyczy działań polegających na bezpośrednim, telefonicznym kontakcie z klientem i uzyskaniem spłaty wymagalnych należności względem Grupy. W sytuacji braku spłaty zadłużenia lub zgłoszenia przez klienta chęci restrukturyzacji zadłużenia dalsze prowadzenie sprawy odbywa się przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji Należności Detalicznych i obejmuje wszelkie działania restrukturyzacyjne oraz windykacyjne.

Dochodzenie należności jest wspierane przez wyspecjalizowany system informatyczny działający na pełnym portfelu klienta, w pełni zautomatyzowany w fazie monitorowania portfela, jak i wspomagający czynności w późniejszej fazie restrukturyzacji i windykacji. Integralną częścią systemu jest behawioralny model scoringowy, wykorzystywany na etapie postępowania monitorującego. System ten jest wykorzystywany w zarządzaniu procesem dochodzenia należności detalicznych w stosunku do wszystkich segmentów klienta.

Model scoringowy bazuje w swoich wewnętrznych obliczeniach między innymi na: segmencie biznesowym klienta, rodzaju produktu obciążonego ryzykiem kredytowym (szczególnie dotyczy to produktów hipotecznych) oraz historii współpracy z klientem w ramach poprzednich działań restrukturyzacyjno-windykacyjnych. Opóźnione należności klientów detalicznych trafiają do systemu informatycznego automatycznie 4 dnia od daty powstania należności wymagalnej.

Proces restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych (tj. należności lub zobowiązań pozabilansowych związanych z zawartymi transakcjami z klientami korporacyjnymi i SME) jest scentralizowany i realizowany przez Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych. Dochodzenie należności gospodarczych ma na celu maksymalizację odzysku i ograniczenie ryzyka ponoszonego przez Grupę w jak najkrótszym czasie poprzez realizację przyjętej strategii działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w stosunku do:

- klienta,
- należności gospodarczych,
- zabezpieczeń ich spłaty.

Działania realizowane w ramach ww. strategii obejmują m.in.: ustalanie warunków finansowania Klientów, warunków restrukturyzacji należności gospodarczych (w tym w ramach postępowań restrukturyzacyjnych), w tym zasad ich spłaty oraz zabezpieczeń, uzyskiwanie nowych, wartościowych i płynnych zabezpieczeń, doprowadzania do spłaty polubownej, realizację windykacji (w tym komorniczej) należności wymagalnych, w tym z posiadanych zabezpieczeń, działania w procesach upadłościowych dłużników, prowadzenie wymaganych działań sądowych.

Dla zarządzania procesem restrukturyzacji i windykacji należności gospodarczych Departament Zagrożonych Należności Gospodarczych stosuje aplikacje wspierające proces zarządzania i decyzyjny oraz monitorowania, które szybko dostarczają podstawowych informacji na temat należności, zabezpieczenia, zastosowanego podejścia oraz podstawowych działań i terminów.

Wszystkie zrestrukturyzowane ekspozycje są klasyfikowane do Fazy 3 bezpośrednio po podpisaniu odpowiedniego aneksu/ugody. Takie ekspozycje mogą zostać uzdrowione, gdy spełnią wewnętrznie określone zasady kwarantanny zgodne z wytycznymi EBA odnośnie Nowej Definicji Default. Zrestrukturyzowane ekspozycje, które zostały uzdrowione są klasyfikowane do Koszyka 2 na okres co najmniej 2 lat po uzdrowieniu, zgodnie ze standardami technicznymi EBA dla ekspozycji ze statusem forbearance.

Poniższa tabela pokazuje portfel kredytów z rozpoznaną utratą wartości zarządzany przez jednostki organizacyjne Grupy zajmujące się restrukturyzacją należności.

Zaangażowanie brutto w tys. PLN	31.12.2024	31.12.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym	1 272 879	1 373 791
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym	195 752	192 951
Razem	1 468 630	1 566 742

(3f) Przewłaszczone zabezpieczenia

W 2024 r. nie dokonywano istotnych bezpośrednich przejęć przez Bank i sprzedaży środków trwałych stanowiących zabezpieczenie kredytu. Powyższa sytuacja powodowana jest realizacją innych, bardziej efektywnych ścieżek zaspokajania z zastawów lub przewłaszczeń (czasowo i kwotowo przy ograniczeniu kosztów), tj. doprowadzania do sprzedaży przedmiotu zastawu lub przewłaszczenia bezpośrednio przez dawcę zabezpieczenia pod nadzorem Banku i z przeznaczeniem całości tak uzyskanych środków na spłatę. Odmianą takiego działania jest zawieranie porozumień z syndykami w upadłości na podstawie, których syndyk za uzgodnioną opłatą zabezpiecza i przechowuje przedmioty zastawione lub przewłaszczone oraz w porozumieniu z Bankiem dokonuje ich oferowania i sprzedaży (w tym w ramach sprzedaży zorganizowanych części lub całego przedsiębiorstwa dłużnika) - i tak uzyskane środki przekazywane są bezpośrednio na spłatę należności Banku (zaspokojenie z zabezpieczenia w ww. sposób realizowane jest bez etapu przejęcia przewłaszczonych rzeczy do bilansu Banku na „Aktywa trwałe do zbycia”).

Jednocześnie spółka zależna od Banku - Millennium Leasing, dokonuje przejęcia środków trwałych będących przedmiotem leasingu i prowadzi aktywne działania w celu ich zbycia. Dane o wartości tych aktywów i ich zmianach w okresie sprawozdawczym przedstawione są w **nocie (30) „Aktywa trwałe do zbycia”** skonsolidowanego bilansu Grupy.

(3g) Polityka w zakresie spisywania należności

Ekspozycje kredytowe, dla których Grupa nie oczekuje wystąpienia żadnych przepływów pieniężnych do odzyskania i dla których utworzony został odpis z tytułu utraty wartości lub korekta wartości godziwej dla wierzytelności pochodzących z zapadłych terminowych operacji finansowych, które łącznie pokrywają w całości należność pozostałą do spłaty, są spisywane z bilansu w ciężar odpisu aktualizującego i przenoszone do ewidencji pozabilansowej. Przedmiotowa operacja nie powoduje umorzenia należności, tj. nie powoduje zwolnienia dłużnika z długu ani zaprzestania wymaganych prawem i uzasadnionych ekonomicznie działań prawnych i windykacyjnych celem dochodzenia spłaty.

Najczęściej Grupa spisuje należności w ciężar rezerw na utratę wartości w przypadku stwierdzenia nieściągalności należności, tj. między innymi:

- uzyskania postanowienia o bezskuteczności postępowania egzekucyjnego;
- śmierci dłużnika;
- uzyskania potwierdzenia braku szans na zaspokojenie ze środków masy upadłościowej;
- wyczerpania możliwości prowadzenia egzekucji wobec braku majątku dłużnika głównego i innych osób zobowiązanych (np. dawców zabezpieczeń).

Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2024 r.	2024 r.	2024 r.	2024 r.	2024 r.
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone bankom	Razem
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	2 802	6 791	93 670	0	103 263
Należności spisane bez umorzenia	30 394	487	121 496	0	152 377
Unieważnione należności hipoteczne FX	0	28 078	0	0	28 078
Razem - należności spisane	33 196	35 355	215 166	0	283 718

Zaangażowanie brutto należności spisanych, w tys. PLN	2023 r.	2023 r.	2023 r.	2023 r.	2023 r.
	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Kredyty i pożyczki udzielone bankom	Razem
	Przedsiębiorstwa	Kredyty hipoteczne	Pozostałe detaliczne		
Należności spisane z umorzeniem	482	12 498	23 506	0	36 486
Należności spisane bez umorzenia	29 313	62	114 155	0	143 530
Unieważnione należności hipoteczne FX	0	23 907	0	0	23 907
Razem - należności spisane	29 795	36 467	137 660	0	203 923

(3h) Koncentracja ryzyk aktywów finansowych z ekspozycją na ryzyko kredytowe

Sektory gospodarki

Poniższa tabela przedstawia podział głównych kategorii ekspozycji kredytowych Grupy z rozbiciem na czynniki składowe, według kategorii klientów.

wg stanu na 31.12.2024	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	434 535	0	0	0	0	0	0	0	434 535
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	363 749	5 431 159	5 625 030	2 864 318	28 245	39 235 736	19 695 991	4 238 608	77 482 836
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa)	0	0	3	67	0	0	1 755	0	1 825
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	33	75	0	4	555 365	0	0	2	555 479
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 305 191	0	0	0	22 076 302	0	0	0	24 381 493
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	118 399	0	0	0	0	0	0	0	118 399
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	355 959	6 006	1 627	2 073	0	0	0	2 545	368 210
Lokacyjne papiery wartościowe	472 632	4 996	0	285	28 782 497	0	0	35	29 260 445
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	194 218	0	0	0	0	0	0	0	194 218
Razem	4 244 716	5 442 236	5 626 660	2 866 747	51 442 409	39 235 736	19 697 746	4 241 190	132 797 440

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym

wg stanu na 31.12.2023	Pośrednictwo finansowe	Przemysł i budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Transport i komunikacja	Sektor publiczny	Kredyty hipoteczne	Kredyty konsumpcyjne*	Pozostałe branże	Razem
Kredyty i pożyczki dla banków	793 596	0	0	0	0	0	0	0	793 596
Kredyty i pożyczki dla klientów (koszt zamortyzowany)	346 576	5 199 698	5 347 480	2 732 293	25 426	39 994 178	18 476 125	3 998 489	76 120 265
Kredyty i pożyczki dla klientów (wartość godziwa)	0	8	3	58	0	0	19 280	0	19 349
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	28	86	0	4	110 554	0	0	3	110 675
Instrumenty wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 716 205	0	0	0	17 033 708	0	0	0	18 749 913
Instrumenty wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	147 623	0	0	0	0	0	0	0	147 623
Instrumenty pochodne i korekty z tytułu zabezpieczeń wartości godziwej	541 560	19 001	7 830	2 032	0	0	0	2 040	572 463
Lokacyjne papiery wartościowe	473 361	4 996	0	290	21 622 512	0	0	36	22 101 195
Umowy z przyrzeczeniem odkupu	1 163 242	0	0	0	0	0	0	0	1 163 242
Razem	5 182 191	5 223 789	5 355 313	2 734 677	38 792 200	39 994 178	18 495 405	4 000 568	119 778 321

* w tym: karty kredytowe, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym

Kredyty i pożyczki dla klientów wg sektorów gospodarki i segmentów

Biorąc pod uwagę ryzyko koncentracji w poszczególne sektory i segmenty klientów, Grupa zdefiniowała wewnętrzne limity koncentracji zgodnie z tolerancją na ryzyko, co zapewnia utrzymanie dobrze zdywersyfikowanego portfela kredytowego.

Główną pozycję w portfelu kredytowym (kredyty i pożyczki dla klientów) stanowią kredyty hipoteczne (50,6%) oraz kredyty gotówkowe dla osób fizycznych (22,2%). Portfel kredytów dla firm (w tym leasing) działających w różnych sektorach: przemysł i budownictwo, transport i komunikacja, handel, pośrednictwo finansowe oraz w sektorze publicznym stanowi 23,9% i jego szczegółową strukturę przedstawia poniższa tabela:

Nazwa branży	2024	Udział (%)	2023	Udział (%)
	Ekspozycja bilansowa (mln zł)		ekspozycja bilansowa (mln zł)	
Kredyty dla osób fizycznych	58 944,4	76,1%	58 511,4	76,8%
Hipoteczne	39 235,7	50,6%	39 994,2	52,5%
Gotówkowe	17 216,6	22,2%	16 037,3	21,1%
Karty kredytowe i pozostałe	2 492,1	3,2%	2 479,8	3,3%
Kredyty dla przedsiębiorstw*	18 551,2	23,9%	17 650,0	23,2%
Handel i naprawy	5 625,0	7,3%	5 347,5	7,0%
Przetwórstwo przemysłowe	4 045,7	5,2%	4 132,0	5,4%
Budownictwo	1 385,4	1,8%	1 067,7	1,4%
Transport i gosp. magazynowa	2 864,4	3,7%	2 732,4	3,6%
Administracja publiczna	28,2	0,0%	25,4	0,0%
Informacja i komunikacja	872,4	1,1%	890,0	1,2%
Usługi pozostałe	1 024,3	1,3%	900,3	1,2%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	363,7	0,5%	346,6	0,5%
Obsługa nieruchomości	829,8	1,1%	857,0	1,1%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	444,0	0,6%	444,5	0,6%
Górnictwo	88,4	0,1%	74,2	0,1%
Dostawy wody, ścieki i odpady	238,2	0,3%	131,4	0,2%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz i wodę	81,8	0,1%	51,6	0,1%
Hotele i restauracje	247,8	0,3%	227,8	0,3%
Edukacja	99,0	0,1%	84,2	0,1%
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	90,4	0,1%	95,3	0,1%
Opieka zdrowotna, pomoc społeczna	168,8	0,2%	194,6	0,3%
Kultura, rekreacja i rozrywka	53,7	0,1%	47,5	0,1%
Łącznie kredyty (brutto)	77 495,6	100,0%	76 161,4	100,0%

* w tym: Mikrobiznes o rocznych obrotach do 5 mln zł

Wskaźnik koncentracji 20 największych klientów w portfelu kredytowym Grupy (w tym grup powiązanych ze sobą podmiotów) na koniec 2024 roku wyniósł 5,8% w porównaniu do 5,6% na koniec 2023 roku. Wskaźnik koncentracji 10 największych klientów nieznacznie wzrósł w ciągu 2024 roku, z poziomu 4,1% na koniec poprzedniego roku do 4,2%.

8.4. RYZYKO RYNKOWE I RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ

Ryzyko rynkowe obejmuje obecne i przyszłe oddziaływania na zyski lub kapitał ze strony zmiany wartości portfela Grupy wywołanej niekorzystnymi ruchami stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen obligacji, akcji lub towarów.

Ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (IRRBB) obejmuje bieżące i potencjalne oddziaływanie, jakie zarówno na wynik finansowy jak i wartość ekonomiczną kapitału mają zmiany wartości portfela Grupy w wyniku niekorzystnych zmian stóp procentowych, które wpływają na instrumenty wrażliwe na zmianę stóp. Ryzyko to obejmuje ryzyko niedopasowania, ryzyko bazowe i ryzyko opcji klienta.

Zasady zarządzania i kontroli ryzyka rynkowego i ryzyka stopy procentowej są określone w sposób scentralizowany, z wykorzystaniem tych samych pojęć i miar, które są stosowane we wszystkich podmiotach Grupy BCP.

Ryzyko rynkowe

Pomiar ryzyka rynkowego w Grupie pozwala na monitorowanie wszystkich możliwych typów ryzyka, to jest ryzyka ogólnego (w tym ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji), ryzyka nieliniowego, ryzyka szczególnego, jak i ryzyka cen towarów. W 2024 roku ryzyko nieliniowe i cen towarów nie występowało w Grupie. Ryzyko cen akcji uznano za nieistotne, jako że zaangażowanie Grupy w instrumenty kapitałowe jest znikome.

Pomiar każdego z typów ryzyka odbywa się indywidualnie przy pomocy odpowiednich modeli, a następnie wyniki integrowane są w całkowite ryzyko rynkowe bez uwzględnienia jakiegokolwiek efektu dywersyfikacji między czterema typami ryzyka (najgorszy scenariusz).

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego (ryzyko stopy procentowej, ryzyko walutowe, ryzyko cen akcji) jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać w portfelu w określonym czasie (okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku.

Wartość narażona na ryzyko w Grupie (VaR) jest obliczana z założeniem 10-dniowego okresu utrzymania oraz 99% poziomu ufności (przedział jednostronny). Zgodnie z wymogami regulacyjnymi CRD V/CRR II, zmienność związaną z każdym czynnikiem ryzyka rynkowego uwzględnionym w modelu VaR (jak i korelacje występujące między nimi) estymuje się za pomocą równo ważonych zmian parametrów rynkowych wykorzystując efektywny okres obserwacji danych historycznych z ostatniego roku. Metoda EWMA (ang. exponentially weighted moving average) z efektywnie krótszym okresem obserwacji jest uzasadniona jedynie w przypadku istotnego skoku zmienności cenowej.

W celu monitorowania i limitowania pozycji w instrumentach, dla których nie jest możliwa należyta ocena ryzyka rynkowego z zastosowaniem modelu VaR (ryzyko nieliniowe, cen towarów i ryzyko szczególne) wprowadzono odpowiednie zasady pomiaru tych ryzyk. Ryzyko nieliniowe mierzone jest według wewnętrznej metodologii, która jest zgodna z metodologią VaR - przyjmuje się ten sam okres utrzymania jak i poziom ufności. Ryzyko szczególne i ryzyko cen towarów mierzone jest według metody standardowej, zgodnie z regulacjami nadzorczymi uwzględniając zmianę okresu utrzymania pozycji.

Pomiar ryzyka rynkowego odbywa się codziennie (w ciągu dnia i na koniec dnia), zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej dla Grupy łącznie, Księgi Handlowej i Księgi Bankowej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Dodatkowo każda Księga podzielona jest na obszary zarządzania ryzykiem.

W celu zapewnienia adekwatności modelu VaR dla oceny ryzyk występujących na otwartych pozycjach, ustanowiono i przeprowadza się codziennie proces testowania wstecznego.

Wszystkie zgłoszone przekroczenia są udokumentowane, łącznie z wyjaśnieniem przyczyn ich powstania oraz zaliczeniem do jednej z trzech klas wyjaśnienia przekroczeń: adekwatność modelu, niewystarczająca dokładność modelu lub nieprzewidziane ruchy rynkowe.

Równolegle do metody VaR portfele są poddawane szeregowi analiz wrażliwości i scenariuszy warunków skrajnych w celu:

- Oszacowania potencjalnej straty ekonomicznej, wynikającej ze skrajnych wahań czynników ryzyka rynkowego,
- Identyfikacji ruchów ryzyka rynkowego, ewentualnie nieuwjętych w VaR, na które portfele są bardziej wrażliwe,
- Identyfikacji czynności, które mogą zostać podjęte w celu redukcji wpływu skrajnych zmian czynników ryzyka.

Stosuje się następujące rodzaje scenariuszy rynkowych:

- Równoległe przesunięcia krzywych dochodowości,
- Bardziej stromy lub spłaszczony przebieg krzywych dochodowości,
- Wahania kursów wymiany,
- Niekorzystne scenariusze historyczne,
- Scenariusze indywidualne, wykorzystujące zaobserwowane historycznie dotkliwe zmiany parametrów rynkowych.

Limit całkowity VaR wyrażony jest w milionach zł. Następnie limit dzielony jest na Księgi, poszczególne obszary zarządzania ryzykiem i na różne typy ryzyka, co pozwala Grupie w pełni na pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego. Ekspozycja na ryzyko rynkowe (VaR) na tle obowiązujących limitów jest raportowana codziennie do wszystkich obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i nadzorowanie ryzyka rynkowego w Grupie.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkości skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Limity ryzyka rynkowego obowiązujące w 2024 roku odzwierciedlały założenia i apetyt na ryzyko określone w Strategii Ryzyka na lata 2024 - 2026. Obecne limity obowiązują od dnia 30 września 2024 roku i pozostają konserwatywne - dla Banku ogółem na poziomie nie więcej niż 574,5 mln zł, a dla Księgi Handlowej nie więcej niż 20,8 mln zł.

W 2024 roku limity VaR nie zostały przekroczone dla Banku ogółem, a także dla Księgi Handlowej i Bankowej. Należy zauważyć, że wartość narażona na ryzyko w Księdze Bankowej jest jedynie uzupełniającym narzędziem pomiaru ryzyka, ponieważ oczekuje się, że pozycje będą utrzymywane do terminu zapadalności i normalnie nie podlegają wycenie rynkowej (patrz następna sekcja - Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej). Wszystkie przekroczenia limitów ryzyka rynkowego są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W obecnym otoczeniu rynkowym Grupa nadal działała bardzo ostrożnie. Wskaźniki VaR dla Grupy pozostawały w 2024 roku na średnim poziomie 263,2 mln zł (48% limitu) oraz 223,4 mln zł (39% limitu) na koniec grudnia 2024. Efekt dywersyfikacji dotyczy ryzyka ogólnego i odzwierciedla korelacje między jego składnikami. Niski poziom efektu dywersyfikacji wynika w szczególności z faktu, iż głównym składnikiem ryzyka rynkowego Grupy jest ryzyko stopy procentowej. Wyniki ukazane w poniższej tabeli uwzględniają ekspozycję na ryzyko rynkowe w spółkach zależnych, jako że Bank zarządza ryzykiem rynkowym na poziomie skonsolidowanym.

Miary VaR w Grupie dla ryzyka rynkowego (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)
	31.12.2023	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2024
Ryzyko całkowite	269 971	263 193	298 165	192 017	223 391
Ryzyko ogólne	199 442	179 983	213 965	102 075	134 159
Ryzyko stopy procentowej	199 439	179 992	213 969	102 072	134 158
Ryzyko kursowe	22	81	851	16	46
Ryzyko akcji	13	16	36	7	13
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	70 529	83 210	91 456	70 203	89 233

Ekspozycje w 2023 roku wynosiły odpowiednio (tys. zł):

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)
	31.12.2022	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2023
Ryzyko całkowite	372 712	317 222	422 101	190 970	269 971
Ryzyko ogólne	359 279	288 142	395 934	172 162	199 442
Ryzyko stopy procentowej	359 270	288 120	395 935	172 158	199 439
Ryzyko kursowe	229	156	6 704	19	22
Ryzyko akcji	0	3	18	0	13
Efekt dywersyfikacji	0,1%				0,0%
Ryzyko szczególne	13 432	29 080	70 818	13 432	70 529

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w podziale na Księgę Handlową i Bankową oraz na typy ryzyka przedstawione są w tabelach poniżej (tys. zł.):

Księga Bankowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)
	31.12.2023	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2024
Ryzyko całkowite	269 052	261 853	297 344	191 331	223 121
Ryzyko ogólne	198 527	178 647	211 281	101 393	133 892
Ryzyko stopy procentowej	198 527	178 647	211 281	101 393	133 892
Ryzyko kursowe	0	0	0	0	0
Ryzyko akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	70 525	83 205	91 453	70 200	89 229

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)
	31.12.2022	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2023
Ryzyko całkowite	372 708	314 227	412 345	189 577	269 052
Ryzyko ogólne	359 277	285 148	386 154	170 770	198 527
Ryzyko stopy procentowej	359 277	285 148	386 154	170 770	198 527
Ryzyko kursowe	0	0	0	0	0
Ryzyko akcji	0	0	0	0	0
Efekt dywersyfikacji	0,0%				0,0%
Ryzyko szczególne	13 430	29 079	70 813	13 430	70 525

Księga Handlowa:

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)	VaR (2024)
	31.12.2023	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2024
Ryzyko całkowite	1 078	2 365	7 512	269	784
Ryzyko ogólne	1 075	2 361	7 509	264	780
Ryzyko stopy procentowej	1 071	2 348	7 516	263	780
Ryzyko kursowe	24	82	850	16	44
Ryzyko akcji	13	16	36	7	13
Efekt dywersyfikacji	3,1%				7,3%
Ryzyko szczególne	3	5	37	2	4

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w tys. PLN	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)	VaR (2023)
	31.12.2022	Średnio	Maksimum	Minimum	31.12.2023
Ryzyko całkowite	1 336	4 116	12 309	393	1 078
Ryzyko ogólne	1 334	4 115	12 309	389	1 075
Ryzyko stopy procentowej	1 310	4 064	12 146	390	1 071
Ryzyko kursowe	240	111	4 375	19	24
Ryzyko akcji	0	3	18	0	13
Efekt dywersyfikacji	16,2%				3,1%
Ryzyko szczególne	2	1	18	0	3

Otwarte pozycje obejmowały głównie instrumenty ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka walutowego. Ryzyko walutowe uwzględnia wszystkie pozycje wymiany walutowej Grupy. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Grupie, otwarte pozycje walutowe są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Grupie system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są wyłącznie w Księdze Handlowej.

W 2024 roku, zgodnie z ogólną zasadą pozycja walutowa generowana w Księdze Bankowej była w całości przekazywana do Księgi Handlowej, gdzie zarządza się nią na bazie dziennej. W ciągu 2024 roku otwarta pozycja walutowa utrzymywana była na średnim poziomie 14,0 mln zł. oraz na maksymalnym poziomie 50,2 mln zł. W 2024 roku otwarta pozycja walutowa (zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia) pozostawała poniżej 2% funduszy własnych oraz poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Kształtowanie się całkowitej pozycji walutowej (na koniec dnia) w Portfelu Handlowym przedstawia poniższa tabela (w tys. PLN):

Pozycja całkowita	Średnia w okresie	Minimum w okresie	Maksimum w okresie	Koniec okresu
2024	13 956	4 080	50 167	12 591
2023	12 149	3 320	50 622	13 344

Oprócz wyżej wspomnianych limitów ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji. Limity maksymalnej straty nie zostały osiągnięte.

W procesie testowania wstecznego modelu VaR w Księdze Handlowej zostały wykryte cztery przekroczenia w okresie ostatnich 12 miesięcy (zgodnie z poniższą tabelą, w tys. PLN).

Data sprawozdawcza	VaR (ryzyko ogólne)	Teoretyczna zmiana wartości portfela (wartości bezwzględne)	Liczba przekroczeń w ciągu ostatnich 12 miesięcy *
2024-12-31	780	125	4
2023-12-31	1 075	502	8

* uznaje się, że przekroczenie miało miejsce, gdy różnica pomiędzy bezwzględną wartością zmiany portfela a poziomem miary VaR jest dodatnia;

W 2024 roku, wszystkie przekroczenia w procesie testowania wstecznego modelu VaR spowodowane były nieoczekiwanymi zmianami na rynku, spowodowanymi głównie zmianami krzywej Swap, krzywej rentowności polskich obligacji skarbowych i rynku pieniężnego. Liczba przekroczeń świadczy o adekwatności modelu (strefa zielona: 1 - 8 akceptowanych przekroczeń).

Ocenę VaR uzupełnia monitorowanie wrażliwości na ryzyko rynkowe portfeli obarczonych ryzykiem rynkowym na ww. scenariusze warunków skrajnych.

Wyniki wrażliwości na ryzyko rynkowe oraz scenariuszy indywidualnych testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka rynkowego były regularnie raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stóp procentowych.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej wynika przede wszystkim z różnic w terminach przeszacowania aktywów oraz pasywów jak i w ich stopach referencyjnych, o ile takie są kontraktowo określone. Szczególny wpływ ma na nią brak równowagi pomiędzy aktywami i pasywami o stałej stopie procentowej, zwłaszcza pasywami, których specyfika powoduje, iż ich oprocentowanie nie może być niższe niż 0%. W konsekwencji, na poziom wrażliwości na zmiany stóp procentowych wpływa poziom stóp procentowych przyjmowanych jako odniesienie. Dodatkowo, ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego, oprocentowanie kredytów jest ograniczone z góry (nie może ono przekraczać dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych).

W sytuacjach spadku stóp procentowych wpływ na wynik odsetkowy jest negatywny i uzależniony jest od udziału portfela kredytowego o stałym oprocentowaniu podlegającego nowej maksymalnej stawce oprocentowania. Z drugiej strony przy ocenie wrażliwości i ryzyka stopy procentowej bardzo ważne są również założenia dotyczące terminu i wielkości przeszacowania depozytów.

W zakresie ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- W zarządzaniu ryzykiem stopy procentowej Bank stosuje głównie naturalne zabezpieczenie między kredytami i depozytami, a także obligacje o stałym oprocentowaniu i instrumenty pochodne, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku z tytułu odsetek.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na zysk Grupy netto, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu występowania ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej.

Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo, zarówno miary dochodowe jak i miary oparte na wartości ekonomicznej, to jest miesięcznie:

- wpływ sześciu scenariuszy wchodzących w skład nadzorczego testu wartości odstających SOT na ekonomiczną kapitału (EVE),
- wpływ scenariuszy wchodzących w skład nadzorczego testu wartości odstających SOT NII, równoległe przesunięcie w dół oraz w górę, na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy,
- wpływ zmiany o 100 punktów bazowych krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE),
- analizę wrażliwości wartości pozycji na zmiany stóp procentowych mierzoną za pomocą BPVx100, czyli pomnożoną przez 100 zmianę wartości portfela przy równoległym przesunięciu krzywej rentowności o 1 punkt bazowy,
- wpływ jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy,

oraz kwartalnie:

- Wpływ zmiany o 200 punktów bazowych krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając scenariusze nadzorcze (standardowy test nadzorczy zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych).

Pomiaru ryzyka stopy procentowej dokonuje się dla wszystkich obszarów zarządzania ryzykiem w Banku, ze szczególnym naciskiem na Księgę Bankową.

Dla potrzeb pomiaru ryzyka stopy procentowej dla aktywów i pasywów, które nie mają dokładnie określonego terminu zapadalności/wymagalności lub instrumentów z wbudowaną opcją Klienta,

Grupa przyjmuje szczególne założenia wsparte wykorzystaniem modeli statystycznych wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w tym:

- Termin wymagalności sald i odsetek dla depozytów bez ustalonego terminu został określony na podstawie danych historycznych odnośnie zachowania Klientów, biorąc pod uwagę stabilność wolumenu pozycji z założeniem maksymalnego terminu wymagalności nieprzekraczającego 5 lat,
- Tendencje do szybszej spłaty należności, niż wynika to z pierwotnego (umownego) harmonogramu poprzez wyznaczenie współczynnika wcześniejszej spłaty dla wszystkich istotnych portfeli kredytowych Banku na podstawie obserwacji danych historycznych. Obejmuje to kredyty hipoteczne oraz gotówkowe oparte zarówno na stopie stałej jak i zmiennej.
- Dla kapitału, aktywów trwałych i innych aktywów zakłada się terminy przeszacowania do roku oraz do 3 lat. Niemniej w celu zrozumienia wybranego profilu zapadalności pomiar ryzyka stopy procentowej jest dokonywany z wyłączeniem kapitału własnego, aby wyodrębnić wpływ zarówno na wartość ekonomiczną, jak i dochody.

Wyniki powyższych analiz dla BPV*100, wartości ekonomicznej kapitału (EVE) oraz wpływ na wynik z tytułu odsetek były regularnie monitorowane i raportowane do Komitetu Kapitału, Aktywów i Pasywów, Komitetu Ryzyka, Zarządu Banku oraz Rady Nadzorczej. Wyniki pomiaru IRRBB na koniec grudnia 2024 r. wskazują, że w perspektywie wartości ekonomicznej kapitału Grupa jest najbardziej narażona na scenariusz wzrostu stóp procentowych, podczas gdy w perspektywie dochodów - na ich spadek. Wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg. stanu na grudzień 2024 r. pokazują jednak, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających spadek wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1.

Wyniki wrażliwości na zmiany stóp procentowych mierzonej za pomocą BPVx100 oraz EVE uwzględniając nadzorcze testy warunków skrajnych prezentują tabele poniżej.

Wrażliwość Księgi Bankowej na zmiany stóp procentowych kształtowała się następująco (w tys. PLN):

	31.12.2024	31.12.2023
	BPVx100	BPVx100
PLN	(245 989)	(291 188)
CHF	(9 080)	(8 200)
EUR	45 108	3 046
USD	21 878	23 121
Inne	9 497	3 588
RAZEM	(178 585)	(269 634)
Kapitał, aktywa trwałe, inne aktywa	122 966	112 975
RAZEM	(55 619)	(156 673)

Wrażliwość EVE na zmianę stóp procentowych	30.12.2024	31.12.2023
Standardowy test nadzorczy (przesunięcie krzywej dochodowości o +/-200 p.b., % Funduszy Własnych)	-7,33%	-6,05%
Test wartości odstających (najdotkliwszy scenariusz, % Tier 1)	-11,05%	-9,33%

Wyniki wrażliwości wyniku odsetkowego w horyzoncie następnych 12 miesięcy po 31 grudnia 2024 roku oraz dla pozycji w Polskich Złotych, w Księdze Bankowej, przeprowadzane są przy następujących założeniach:

- statycznej struktury bilansu na ten dzień odniesienia (bez zmian w ciągu kolejnych 12 miesięcy),
- poziomu odniesienia wyniku odsetkowego netto przy założeniu, że wszystkie aktywa i pasywa o zmiennej stopie procentowej odzwierciedlają już poziom rynkowych stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2024 r. (np. stopa referencyjna NBP na koniec 2024 r. została ustalona na poziomie 5,75%),
- zastosowania równoległego przesunięcia krzywej dochodowości dla pozycji w Polskich Złotych o 100 p.b. w górę i w dół jako dodatkowego szoku dla wszystkich poziomów rynkowych stóp procentowych na dzień 31 grudnia 2024 r., który jest ustalany na dzień przeszacowania aktywów i pasywów występujący w ciągu następnych 12 miesięcy.

W scenariuszu równoległego spadku stóp procentowych dla pozycji w Polskich Złotych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi 4 mln zł lub 0,08% w stosunku do referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. W scenariuszu równoległego wzrostu stóp procentowych dla pozycji w Polskich Złotych o 100 punktów bazowych wynik jest dodatni i wynosi 3 mln zł lub 0,05% względem referencyjnego wyniku odsetkowego netto Grupy. Wyniki wskazują, że Grupa znajduje się obecnie w zrównoważonej sytuacji pod względem wpływu scenariusza spadku jak i wzrostu stóp procentowych. Dodatkowo wpływ ten jest obecnie znacznie poniżej wyznaczonych limitów (10% referencyjnego wyniku odsetkowego z ostatnich 12 miesięcy).

Wrażliwość NII dla waluty PLN na zmiany stóp procentowych	31.12.2024	31.12.2023
Wzrost krzywej dochodowości o 100 b.p.	0,05%	0,88%
Spadek krzywej dochodowości o 100 b.p.	0,08%	-1,28%

Analogiczne wyniki wrażliwości dla pozycji we wszystkich walutach znaczących (PLN, CHF, EUR, USD), z zastosowaniem szoków 100 p.b. dla wszystkich walut, przedstawione są w poniższej tabeli.

Wrażliwość NII dla wszystkich walut znaczących na zmiany stóp procentowych	31.12.2024	31.12.2023
Wzrost krzywej dochodowości o 100 b.p.	0,49%	2,06%
Spadek krzywej dochodowości o 100 b.p.	-0,49%	-2,59%

Grupa spełnia również nadzorczy limit testów wartości odstających dla wyniku odsetkowego netto, który jest zdefiniowany na poziomie 5% kapitału Tier 1.

Nadzorczy test wartości odstający NII dla wszystkich walut znaczących na zmiany stóp procentowych, %CET1	31.12.2024	31.12.2023
Równoległe w górę	0,52%	3,87%
Równoległe w dół	-3,64%	-6,58%

8.5. RYZYKO PŁYNNOŚCI

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Ryzyko płynności odzwierciedla możliwość poniesienia znacznych strat w wyniku pogorszenia warunków finansowania (ryzyko finansowania) i/lub sprzedaży aktywów poniżej ich wartości rynkowej (ryzyko płynności rynku) w celu zaspokojenia zapotrzebowania na środki, wynikającego z zobowiązań Grupy.

W podmiotach zależnych ekspozycje na ryzyko płynności nie występowały, ponieważ Bank zarządza ryzykiem płynności na poziomie centralnym. Zarówno wymogi finansowania jak i nadwyżki płynności spółek zależnych są zarządzane poprzez transakcje zawierane z Bankiem, chyba, że wcześniej w tym celu zostały zawarte transakcje rynkowe. Departament Skarbu jest odpowiedzialny za zarządzanie z częstotliwością dzienną sytuacją płynnościową Grupy, zgodnie z przyjętymi zasadami i procedurami, biorąc pod uwagę cele określone przez Zarząd Banku oraz Komitet Kapitałów, Aktywów i Pasywów.

W 2024 r. Grupa nadal charakteryzowała się solidną pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze wskaźniki płynności utrzymywały się znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów. Zgodnie z obowiązującymi zasadami wszelkie ewentualne przekroczenia wewnętrznych limitów ryzyka płynności są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencyjnym. Kroki podjęte w ramach standardowych i wiążących procedur zarządzania ryzykiem okazały się wystarczające do zarządzania płynnością w obecnym otoczeniu rynkowym.

W 2024 roku, w konsekwencji szybszego wzrostu depozytów od Klientów niż kredytów, wskaźnik kredyty/depozyty Grupy spadł i wynosił 64% na koniec grudnia 2024 (w porównaniu do 69% na koniec grudnia 2023).

Portfel aktywów płynnych jest traktowany przez Grupę jako rezerwa płynności, który pozwoli przetrwać sytuacje kryzysowe. Portfel aktywów płynnych składa się głównie z płynnych, dłużnych papierów wartościowych emitowanych lub gwarantowanych przez rząd polski, inne rządy UE, Unię Europejską oraz wielostronne banki rozwoju. Dodatkowo, portfel uzupełniony jest gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego. Udział płynnych, dłużnych papierów wartościowych (włączając bony pieniężne NBP) w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec grudnia 2024 roku ok. 99,9% i osiągnął poziom ok. 53,9 miliarda PLN (39% aktywów ogółem), podczas, gdy na koniec grudnia 2023 poziom ten wynosił 40,9 miliarda PLN (33% aktywów ogółem).

Konsekwentnie głównym źródłem finansowania Grupy pozostaje duża, zdywersyfikowana oraz stabilna baza depozytów pochodzących od Klientów detalicznych, korporacyjnych oraz Klientów z sektora publicznego. Na koniec 2024 roku depozyty Klientów osiągnęły łączny poziom 117,3 mld zł (107,2 mld zł na koniec grudnia 2023). Bazę depozytową stanowiły głównie środki Klientów indywidualnych, których udział w łącznym saldzie zobowiązań wobec Klientów wynosił ok. 74,7% na koniec grudnia 2024 (71,4% na koniec grudnia 2023 roku). Wysoki udział środków od Klientów indywidualnych miał pozytywny wpływ na płynność w Grupie oraz umożliwił przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

Koncentracja bazy depozytowej, mierzona udziałem 5 i 20 największych deponentów, na koniec 2024 roku wyniosła odpowiednio 1,4% oraz 3,8% (w grudniu 2023 roku odpowiednio 2,3% oraz 5,4%). Poziom koncentracji depozytów jest regularnie monitorowany i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w 2024 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych.

Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Na koniec 2024 roku, źródłem finansowania średnioterminowego był dług podporządkowany, emisja własnych obligacji w EUR, emisja „zielonych” obligacji w EUR i sekurytyzacja portfela kredytowego i leasingowego, a także hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez Millennium Bank Hipoteczny.

Łączna wartość obligacji powiązanych z ryzykiem kredytowym (Credit Link Notes) wyemitowanych przez Grupę na koniec 2024 roku wynosi 882,8 mln zł (1 011,5 mln zł na koniec 2023). Na koniec 2024 roku Grupa nie ma średnioterminowych kredytów od instytucji finansowych (tak samo jak na koniec grudnia 2023).

Płynność w walutach obcych Grupa zapewnia poprzez depozyty denominowane w walucie obcej, emisji obligacji własnych w EUR oraz transakcjom swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Znaczenie swapów spada w wyniku zmniejszenia portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz zabezpieczenia w walutach obcych rezerw na ryzyko prawne. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Grupa ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja zł.), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja zł.) Grupa otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahentów. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających. Co istotne, zapotrzebowanie na swapy walutowe uległo zmniejszeniu w znaczący sposób, ze względu na zmniejszanie się portfela kredytów walutowych.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych (w szczególności CHF i EUR, które powodującą zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje wpływ na ryzyka płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Miary oceny ryzyka płynności

Ocena ryzyka płynności Grupy jest realizowana z zastosowaniem zarówno wewnętrznych jak i nadzorczych miar, dla których zdefiniowano limity ekspozycji.

Kształtowanie się sytuacji płynnościowej Grupy w krótkich horyzontach czasowych jest sprawdzane codziennie na podstawie portfela aktywów płynnych, portfela papierów wartościowych, uznanych przez Bank Centralny jako zabezpieczenie standardowych instrumentów wsparcia płynności oraz dwóch wskaźników zdefiniowanych wewnętrznie: płynność natychmiastowa oraz płynność kwartalna. Te dwa ostatnie wskaźniki mierzą maksymalne zapotrzebowanie na środki, które mogłoby powstać jednego dnia, z uwzględnieniem projekcji przepływów środków pieniężnych odpowiednio na datę spot lub okres 3-miesięczny. Dodatkowo, portfel aktywów płynnych wyznacza się na bazie dziennej.

Wskaźniki te są porównywane z obowiązującymi limitami ekspozycji oraz raportowane codziennie do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności dla Grupy, a w cyklach miesięcznych i/lub kwartalnych prezentowane są do Zarządu i na Radę Nadzorczą Banku.

Limity ograniczające ryzyko płynności podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, historyczną konsumpcję limitów, a także obecną sytuację rynkową i wymogi nadzorcze. Zgodnie z obowiązującymi zasadami, wszelkie ewentualne przekroczenia wewnętrznych limitów ryzyka płynności są zawsze raportowane, dokumentowane i ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencyjnym.

Zgodnie z końcowym tekstem tzw. pakietu CRD V/CRR II, Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR) i wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR). Minimalny, nadzorczy poziom dla wskaźnika LCR i NSFR w wysokości 100% został spełniony przez Grupę. Na koniec grudnia 2024 roku wskaźnik LCR wynosił 371% (327% na koniec grudnia 2023 roku). Wzrost wskaźnika związany był głównie z znaczącym wzrostem depozytów od klientów detalicznych, które zostały zainwestowane w portfel aktywów płynnych. Wskaźnik ten jest wyznaczany codziennie i raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku. Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej. Wskaźnik NSFR jest monitorowany i raportowany miesięcznie. W 2024 r., wskaźnik NSFR był powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100% (minimum nadzorcze obowiązuje od czerwca 2021 r.). Na koniec grudnia 2024 roku wskaźnik NSFR wynosił 196%, (180% na koniec grudnia 2023 roku). Ponadto, zgodnie z Rekomendacją WFD (wydana w lipcu 2024 r.), Grupa kalkuluje miesięczny wskaźnik finansowania długoterminowego (WFD), który w grudniu 2024 r. osiągnął poziom 28,0%.

Bieżące wskaźniki płynności

	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (%) [*]	Wskaźnik płynności kwartalnej (%) [*]	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%) ^{**}	Portfel Aktywów płynnych (m PLN) ^{***}	LCR (%)
Wskaźnik	39%	39%	35%	53 646	371%

	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Wskaźnik płynności natychmiastowej (%) [*]	Wskaźnik płynności kwartalnej (%) [*]	Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie (%) ^{**}	Portfel Aktywów płynnych (m PLN) ^{***}	LCR (%)
Wskaźnik	34%	37%	28%	41 529	327%

^{*} - Wskaźniki płynności natychmiastowej i kwartalnej: Relacja między wartością buforu płynności możliwego do zdyskontowania w Banku Centralnym (NBP) minus przewidywane odpływy netto w ciągu najbliższych 3 dni roboczych dla wskaźnika płynności natychmiastowej i 3 miesiące dla wskaźnika płynności kwartalnej, we wszystkich walutach wymienialnych do depozytów łącznie. Bufor płynności jest określany jako różnica pomiędzy sumą portfela aktywów nieobciążonych uznawanych przez Bank Centralny (NBP) po uwzględnieniu haircutów, gromadzonych lub nie w danej puli środków polityki pieniężnej, gotówką, depozytami posiadanymi w NBP w części dostępnej do wypłaty, a finansowaniem brutto z NBP i naliczonymi odsetkami

^{**} - Zabezpieczenie uznawane przez Bank Centralny / Depozyty łącznie: Relacja wartości dostępnego zabezpieczenia dla NBP po uwzględnieniu haircutów, plus gotówka i depozyty w Banku Centralnym (NBP) pomniejszone o minimalny wymóg rezerwy oraz wartości depozytów klientów.

^{***} - Portfel Aktywów płynnych: Suma gotówki, salda nostro (pomniejszonego o wymaganą rezerwę obowiązkową), portfela nieobciążonych płynnych obligacji, Bonów NBP oraz krótkoterminowych zobowiązań od Banków (do 1 miesiąca)

Grupa monitoruje płynność na bazie wewnętrznych miar płynności, uwzględniając również wpływ kursów walutowych na sytuację płynnościową.

Ponadto Grupa stosuje analizę wewnętrznej płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności. Bezpieczny poziom, przyjęty w Grupie w zakresie relacji niedoboru płynności został określony dla każdego przedziału czasowego poniżej 5-ciu lat.

W grudniu 2024 r. luki płynności utrzymywały się na dodatnich poziomach. Wyniki skumulowanych, urealnionych luk płynności (warunki normalne) przedstawiają poniższe tabele.

Urealniona luka płynności (PLN mln)	31.12.2024 Do 6M	31.12.2024 Do 1Y	31.12.2024 Do 2Y	31.12.2024 Do 5Y
Zdolność równoważenia płynności	52 165	52 165	52 165	52 165
Wpływy	10 984	2 148	3 164	15 068
Wpływy skumulowane	10 984	13 132	16 296	31 364
Wpływy	10 077	4 539	8 012	17 049
Wpływy skumulowane	10 077	14 616	22 628	39 678
Luka płynności	51 258	2 391	4 848	1 981
Luka płynności skumulowana	51 258	53 650	58 498	60 479

Urealniona luka płynności (PLN mln)	31.12.2023 Do 6M	31.12.2023 Do 1Y	31.12.2023 Do 2Y	31.12.2023 Do 5Y
Zdolność równoważenia płynności	40 671	40 671	40 671	40 671
Wyptywy	11 999	1 726	2 761	9 174
Wyptywy skumulowane	11 999	13 725	16 487	25 661
Wpływy	13 194	4 282	7 999	13 299
Wpływy skumulowane	13 194	17 476	25 475	38 775
Luka płynności	41 866	2 556	5 238	4 125
Luka płynności skumulowana	41 866	44 422	49 660	53 785

Narzędzie do zarządzania ryzykiem płynności strukturalnej Grupy, obejmuje analizę wrażliwości oraz scenariusze warunków skrajnych (idiosynkratyczne, systemowe i stanowiące ich kombinację). Na cele testów warunków skrajnych, luki płynności są urealniane przy założeniu konserwatywnego podejścia do oceny prawdopodobieństwa wystąpienia przepływów środków pieniężnych (m.in. biorąc pod uwagę wzrost odpływu depozytów, spadek lub opóźnienie wpływów z tytułu spłat kredytów, gorszą płynność rynku wtórnego papierów wartościowych, najwyższe koszty finansowania - założenie najgorszych zaobserwowanych w Banku marż na depozytach, równoległe przesunięcia krzywej dochodowości czy deprecjację złotego).

Testy warunków skrajnych płynności są przeprowadzane, co najmniej kwartalnie, aby ustalić profil ryzyka płynności Grupy oraz zapewnić zdolność Grupy do wywiązania się ze zobowiązań w przypadku kryzysu płynności i aby przyczynić się do opracowania awaryjnego planu płynności oraz decyzji zarządczych. Dodatkowo, wyniki testów warunków skrajnych wykorzystywane są do określenia progów ostrzegawczych dla wskaźników wczesnego ostrzegania, których to zadaniem jest identyfikacja zbliżających się problemów płynnościowych i wskazanie Zarządowi na ewentualną konieczność uruchomienia Awaryjnego Planu Płynności.

Założenia dla wewnętrznej luki płynności oraz testów warunków skrajnych są aktualizowane rocznie. Ostatnia rewizja miała miejsce w grudniu 2024. Podejście bazuje na raporcie niedopasowania terminów zapadalności w ramach dodatkowych miar monitorowania płynności dla nadzorczego raportowania płynności, jednakże włączając wewnętrzne dostosowania, zgodnie z założeniami behawioralnymi dotyczącymi bilansowych oraz pozabilansowych wpływów i wypływów. Ze względu na fakt, że raport niedopasowania terminów zapadalności przedstawia lukę kontraktową płynności, która opiera się na założeniu statycznego bilansu, wewnętrzne założenia dotyczące rolowania finansowania oraz przyszłych przepływów odsetkowych zostały dostosowane i tym samym wyeliminowane. W grudniu 2024 skumulowana luka płynności była dodatnia i znacząco wyższa niż w grudniu 2023, głównie ze względu na wzrost depozytów od Klientów detalicznych, co zostało odzwierciedlone w portfelu aktywów płynnych (zdolność równoważenia płynności). Wewnętrznie zdefiniowany limit 12% aktywów łącznie nie został przekroczony, a pozycja płynnościowa została potwierdzona jako solidna. W grudniu 2024 także wyniki testów warunków skrajnych pokazywały, że pozycja płynnościowa nie jest zagrożona, gdyż nawet w najbardziej dotkliwym scenariuszu okres przeżycia pozostawał znacząco powyżej limitu 3 miesięcy.

Informacje odnośnie zarządzania ryzykiem płynności w tym informacje na temat wykorzystania limitów wewnętrznych i zewnętrznych są przekazywane w cyklu miesięcznym do Komitetu Kapitałów, Aktywów i Pasywów, a kwartalnie raportowane do Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Proces planowania i budżetowania realizowany przez Grupę obejmuje przygotowanie Planu Płynności co ma na celu zapewnienie, że wzrost biznesu będzie wspierany przez adekwatną strukturę finansowania płynności oraz przestrzeganie nadzorczych miar płynności.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności (plan awaryjny w przypadku pogorszenia się płynności finansowej Banku). Plan Awaryjny Płynności ustala koncepcje, priorytety, obowiązki i konkretne środki do podjęcia na wypadek kryzysu płynności. Awaryjny Plan Płynności jest aktualizowany co najmniej raz do roku.

W 2024 roku, Awaryjny Plan Płynności był testowany i zaktualizowany w celu zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny. W Planie potwierdzono również progi ostrzegawcze dla wskaźników wczesnego ostrzegania biorąc pod uwagę scenariusze i wyniki testów warunków skrajnych. Zaktualizowany Plan został zatwierdzony przez Radę Nadzorczą w listopadzie 2024 r.

8.6. RYZYKO OPERACYJNE

Ryzyko operacyjne jest zdefiniowane jako ryzyko straty wynikające z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, działań ludzi lub systemów bądź też ze zdarzeń zewnętrznych. W tej definicji mieści się ryzyko prawne, natomiast ryzyko strategiczne oraz ryzyko utraty reputacji traktowane są jako oddzielne kategorie ryzyka. Ryzyko operacyjne objawia się w każdym aspekcie działalności organizacji i jest jej nieodłączną częścią.

Rok 2024 był kolejnym rokiem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe. Przyjęte rozwiązania sprawdziły się również w sytuacji związanej z Pandemią COVID-19 i wojną na terenie Ukrainy. Przyjęta struktura zarządzania ryzykiem określa poszczególne szczeble zarządzania, zakresy ich obowiązków i odpowiedzialności.

Kluczową rolę w codziennej działalności Grupy odgrywają właściciele zdefiniowanych procesów biznesowych i wspomagających. Na podstawie dogłębnej wiedzy o procesie właściciel procesu najtrafniej identyfikuje i ogranicza występujące zagrożenia, stanowiąc pierwszą linię obrony. Drugą linią obrony jest poziom wyspecjalizowanych jednostek zajmujących się organizacją procesów zarządzania i kontrolą akceptowalnego poziomu ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem takich obszarów jak: zgodność z przepisami, zapobieganie praniu brudnych pieniędzy, nadużycia, bezpieczeństwo i zapewnienie ciągłości działania oraz ubezpieczenia i powierzanie czynności podmiotom zewnętrznym. Trzecią linią obrony jest jednostka niezależnego audytu wewnętrznego.

Każdą decyzję, dotyczącą kroków mających na celu optymalizację ryzyka operacyjnego, poprzedza analiza związanych z tym kosztów i korzyści.

Wyższym szczeblem zarządzania ryzykiem jest Komitet Procesów i Ryzyka Operacyjnego, którego obszar działania dotyczy zagrożeń zidentyfikowanych w więcej niż jednym procesie. Wszelkie działania dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Ryzyka, Zarząd i Radę Nadzorczą.

Zgodnie z przyjętym modelem zarządzania ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, ograniczania i raportowania poprzez:

- gromadzenie zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- samoocenę ryzyka operacyjnego w poszczególnych procesach,
- analizę i monitorowanie wskaźników ryzyka.

Zdarzenia ryzyka operacyjnego Grupa gromadzi w narzędziu informatycznym, wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym. Zdarzenia te poddawane są analizie odnośnie przyczyn powstania i możliwości zmniejszenia skutków, oraz zastosowania działania prewencyjnego. W systemie informatycznym zdarzenia przypisywane są do konkretnej kategorii ryzyka i konkretnego procesu, co następnie jest m.in. elementem raportowania oraz walidacji samooceny ryzyka. Wewnętrzna baza zdarzeń ryzyka spełnia również wymogi jakościowe i ilościowe stosowania metod zaawansowanych wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego.

Badanie samooceny ryzyka operacyjnego zostało przeprowadzone łącznie z przeglądem procesów, polegającym na ocenie skuteczności przyjętych rozwiązań do spełniania wymogów Klientów i partnerów biznesowych w zakresie jakości obsługi oraz optymalizacji kosztowej. Przyjęta metodologia odnośnie samooceny ryzyka i kontroli pozwoliła ocenić poziom ryzyka w danym procesie, przy uwzględnieniu istniejących kontroli, w oparciu o przyjęte scenariusze. Dla oceny poziomów ryzyka powyżej przyjętego progu tolerancji zostały zaproponowane, wdrożone i są monitorowane działania zapobiegawcze.

W trakcie badania samooceny ryzyka i kontroli poddane zostały analizie również wskaźniki wydajności, a w tym również wskaźniki ryzyka zdefiniowane dla każdego procesu. Kluczowe osoby odpowiedzialne za kształtowanie i realizację zadań w poszczególnych procesach tak zdefiniowały i dostosowały wskaźniki, aby były one najlepszymi predyktorami zbliżających się zagrożeń. Bieżące monitorowanie wskaźników służy zwiększeniu efektywności i wydajności przebiegu procesów oraz skutecznej kontroli ryzyka na poziomie poszczególnych działań w procesach.

Informacja na temat ryzyka operacyjnego jest włączona w sprawozdawczość zarządczą wysokiego szczebla konsolidującą informacje o działaniu poszczególnych procesów.

Biorąc pod uwagę stopień rozwoju zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz skalę i profil swojej działalności, Grupa wylicza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne przy zastosowaniu Metody Standardowej.

8.7. RYZYKO NEGATYWNEGO WPLYWU NA ŚRODOWISKO NATURALNE

Ryzyko dotyczące wpływu na środowisko naturalne wiąże się głównie z możliwym negatywnym wpływem Grupy na środowisko i klimat poprzez własną działalność operacyjną, oferowane produkty i usługi bankowe, w tym finansowanie projektów oraz zarządzanie zagrożeniami klimatycznymi, transformacyjnymi i fizycznymi dla Grupy. Grupa zapobiega tym ryzykom stosując się do przepisów prawnych, monitorując własny wpływ na środowisko, wdrażając działania prośrodowiskowe oraz stosując się do „Polityki Środowiskowej Grupy Banku Millennium”, „ESG - Zasad zarządzania i kontroli” i „Zasad odpowiedzialnego finansowania”. Grupa uwzględnia ryzyka środowiskowe i społeczne w procesach oceny klientów, udzielania kredytów i finansowania projektów czy oferowania produktów inwestycyjnych (w tym Millennium TFI), biorąc pod uwagę nie tylko ryzyka związane z sektorami działalności, w których klienci prowadzą swoją działalność, ale także ich funkcjonowanie w kontekście kwestii środowiskowych, społecznych i zarządczych (związanych z łańcem korporacyjnym).

Więcej informacji na ten temat zarządzaniem wpływem Grupy na środowisko i klimat przedstawiono w raporcie ESG Banku i Grupy (Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Millennium S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za 2024 rok).

9. Segmenty operacyjne

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany. Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych oraz fundusze zagraniczne.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innemu segmentowi.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem z tytułu: udziału w zyskach netto jednostek stowarzyszonych i obciążenia podatkiem bankowym. Pozycje te oraz obciążenie podatkiem dochodowym zostały zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Na ostatnie wyniki finansowe Banku Millennium istotny wpływ mają koszty związane z zarządzaniem portfelem kredytów hipotecznych w walutach obcych. W celu wyizolowania tych kosztów i innych wyników finansowych związanych z tym portfelem Bank zdecydował się na wyodrębnienie począwszy od roku 2021 nowego segmentu z Bankowości Detalicznej i zaprezentowanie go w sprawozdaniu finansowym jako „Walutowe kredyty hipoteczne”. Taka zmiana wpływa jedynie na prezentację wyników i nie powoduje zmian organizacyjnych w Banku. Nowy segment obejmuje kredyty wydzielone w oparciu o aktywne walutowe umowy hipoteczne na dany okres i dotyczy portfeli detalicznych kredytów hipotecznych Banku Millennium i Eurobanku w walutach obcych. Oczekuje się, że portfel ten będzie się zmniejszał wraz ze spłatami kredytów walutowych, konwersją na kredyty złotowe, realizacją wyroków sądowych i odpisów. W ramach wyników finansowych nowego segmentu prezentowane są następujące kategorie rachunku zysków i strat:

1. Przychody odsetkowe netto: marża na kredytach walutowych (wyniki odsetkowe, pomniejszony o cenę transferową).
2. Wynik z wymiany walut (głównie koszty negocjacji polubownych).
3. Koszt rezerw na ryzyko prawne portfela walutowych kredytów hipotecznych częściowo skompensowany wyceną SG Indemnity w linii pozostałych przychodów operacyjnych dotyczących portfela ex-EB.
4. Koszt ryzyka kredytowego związany z bieżącym portfelem walutowym.
5. Wynik z tytułu modyfikacji wynikający z rozliczeń z kredytobiorcami.
6. Koszty bezpośrednio związane z hipotekami walutowymi, w tym między innymi:
 - (i) Koszty kancelarii prawnych (koszty administracyjne)
 - (ii) Koszty sądowe związane ze sprawami hipotecznymi w CHF (pozostałe koszty operacyjne).

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2024 - 31.12.2024

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	4 789 715	756 938	(9 407)	5 537 246	(7 302)	5 529 944
Wynik z tytułu opłat i prowizji	595 949	171 675	2 941	770 565	6 133	776 698
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	135 094	86 721	1 452	223 267	(406 153)	(182 886)
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	745	0	18 389	19 134	0	19 134
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(8 534)	3 023	46 341	40 830	(186 959)	(146 129)
Przychody operacyjne razem	5 512 969	1 018 357	59 716	6 591 042	(594 281)	5 996 761
Koszty osobowe	(965 299)	(202 287)	(29 306)	(1 196 892)	0	(1 196 892)
Koszty administracyjne, w tym:	(504 789)	(93 897)	(92 997)	(691 683)	(137 869)	(829 552)
- Koszty BFG	0	0	(60 850)	(60 850)	0	(60 850)
Amortyzacja	(194 917)	(27 129)	(4 145)	(226 191)	0	(226 191)
Koszty operacyjne razem	(1 665 005)	(323 313)	(126 448)	(2 114 766)	(137 869)	(2 252 635)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(230 004)	(100 480)	(4 274)	(334 758)	59 402	(275 356)
Wynik z tytułu modyfikacji	(33 121)	906	0	(32 215)	(150 042)	(182 257)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	0	0	0	0	(2 179 070)	(2 179 070)
Wynik operacyjny razem	3 584 839	595 470	(71 006)	4 109 303	(3 001 860)	1 107 443
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						(232 419)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						875 024
Podatek dochodowy						(155 815)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						719 209

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2024

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 131 842	14 535 380	0	73 667 223	1 313 993	74 981 215
Dłużne papiery wartościowe (portfele AC oraz HTCFS)	0	0	53 600 222	53 600 222	0	53 600 222
Zobowiązania wobec klientów	93 246 311	24 010 902	0	117 257 213	0	117 257 213

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2023 - 31.12.2023

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	4 684 190	776 653	(226 859)	5 233 984	19 505	5 253 489
Wynik z tytułu opłat i prowizji	590 751	175 569	4 457	770 777	11 608	782 385
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	132 701	85 157	571 697	789 555	(273 590)	515 965
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(958)	0	13 317	12 359	0	12 359
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(20 764)	7 426	72 738	59 400	97 968	157 368
Przychody operacyjne razem	5 385 920	1 044 805	435 350	6 866 075	(144 509)	6 721 566
Koszty osobowe	(829 290)	(179 012)	(26 336)	(1 034 638)	0	(1 034 638)
Koszty administracyjne, w tym:	(461 201)	(91 388)	(90 194)	(642 783)	(104 018)	(746 801)
- Koszty BFG i systemu ochrony	0	0	(60 039)	(60 039)	0	(60 039)
Amortyzacja	(181 810)	(25 749)	(3 958)	(211 517)	0	(211 517)
Koszty operacyjne razem	(1 472 301)	(296 149)	(120 488)	(1 888 938)	(104 018)	(1 992 956)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(280 495)	(14 989)	(84)	(295 568)	33 009	(262 559)
Wynik z tytułu modyfikacji	(32 881)	(3 076)	0	(35 957)	(52 227)	(88 184)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	0	0	0	0	(3 065 380)	(3 065 380)
Wynik operacyjny razem	3 600 243	730 591	314 778	4 645 612	(3 333 125)	1 312 487
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych						0
Podatek bankowy						0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym						1 312 487
Podatek dochodowy						(736 770)
Wynik finansowy po opodatkowaniu						575 717

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2023

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Segmenty z wyłączeniem hipotek walutowych	Hipoteki walutowe	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 154 036	13 499 640	0	70 653 676	2 989 384	73 643 060
Dłużne papiery wartościowe (portfele AC oraz HTCFS)	0	0	40 817 314	40 817 314	0	40 817 314
Zobowiązania wobec klientów	81 043 632	26 202 795	0	107 246 428	0	107 246 428

10. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanymi w 2024 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

10.1. TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 788	2 097	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	121	719	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	234	215	14	8

	Z podmiotem dominującym	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
	2024	2023	2024	2023
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	5 398	2 676	0	0
Prowizji	209	120	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	1 224	28	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	46	2	0	0
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0	0
Działania	185	431	6	94

	Z podmiotem dominującym	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania warunkowe	24 680	25 513	0	0
udzielone	0	0	0	0
otrzymane	24 680	25 513	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	0	0	0	0

10.2. TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2024 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	261,0	108,0
w tym limit niewykorzystany	178,9	72,6

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Grupy, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

Dane o zaangażowaniu wykazywanym w stosunku do Osób Zarządzających i Nadzorujących Bank, wg stanu na dzień 31.12.2023 (w tys. PLN):

	Osoby Zarządzające	Osoby Nadzorujące
Limity zadłużenia ogółem,	258,0	111,0
w tym limit niewykorzystany	193,0	105,6

10.3. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Rachunek Zysków i Strat Grupy został obciążony kosztami z tytułu wynagrodzeń (z uwzględnieniem salda utworzonych i rozwiązanych rezerw na wypłatę premii) i korzyści na rzecz osób zarządzających wg poniższego zestawienia (w tys. PLN):

Rok	Wynagrodzenia i nagrody	Korzyści	RAZEM
2024	24 075,0	2 344,8	26 419,8
2023	18 801,7	2 112,2	20 914,0

Korzyści stanowią głównie koszty akomodacji zagranicznych Członków Zarządu. Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli zawierają pozycje zaliczane do kategorii świadczeń krótkoterminowych oraz rezerwy na zmienne składniki wynagrodzeń.

W 2024 i 2023 r. Członkowie Zarządu nie otrzymali wynagrodzenia ani żadnych świadczeń dodatkowych od Spółek Zależnych.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (w tys. PLN):

Rok	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
2024	2 250,9
2023	2 125,5

W 2024 członkowie Rady Nadzorczej otrzymali wynagrodzenie od Spółek Zależnych z tytułu pełnionych funkcji w kwocie 140,0 tys. zł (w roku 2023 - 140,0 tys. zł).

11. Wartość godziwa

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczane zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Dłużne papiery wartościowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (głównie obligacji emitowanych przez Skarby Państwa: krajowy i zagraniczne, w portfelu Held to Collect) została wyliczona na podstawie kwotowań rynkowych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania podporządkowane, z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe, a w przypadku obligacji z kuponem stałoprocentowym poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i pierwotnej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2024 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	23	24 381 485	24 490 907
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	23	434 517	434 304
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	22	74 979 390	74 404 090
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	316 824	316 824
Zobowiązania wobec klientów	33	117 257 213	117 251 765
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	6 124 775	6 127 207
Zobowiązania podporządkowane	36	1 562 330	1 563 653

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu, dla których są dostępne notowania rynkowe, wyznaczana jest na ich podstawie i w konsekwencji te aktywa zaliczane są do pierwszej kategorii wyceny. Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej pozostałych instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31.12.2023 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	23	18 749 907	19 104 300
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	23	793 436	793 433
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	22	73 623 711	72 628 747
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	32	563 512	563 512
Zobowiązania wobec klientów	33	107 246 427	107 283 572
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	35	3 317 849	3 330 998
Zobowiązania podporządkowane	36	1 565 045	1 563 479

Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2024

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку Poziom 1	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku Poziom 2	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
Wycena instrumentów pochodnych			73 321	182 524
Instrumenty kapitałowe		115		
Instrumenty dłużne		555 364		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20			
Instrumenty kapitałowe				66 609
Instrumenty dłużne				51 790
Kredyty i pożyczki	22			1 825
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21			
Instrumenty kapitałowe		481		36 231
Instrumenty dłużne		20 526 513	8 692 224	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		112 365	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31			
Wycena instrumentów pochodnych			40 312	185 991
Pozycje krótkie		190 769		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		107 439	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2023

		Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z ryнку
	Nota	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19			
Wycena instrumentów pochodnych			81 491	416 758
Instrumenty kapitałowe		121		
Instrumenty dłużne		110 554		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20			
Instrumenty kapitałowe			0	66 609
Instrumenty dłużne				81 014
Kredyty i pożyczki	22			19 349
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	21			
Instrumenty kapitałowe		247		28 545
Instrumenty dłużne		12 270 330	9 797 077	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		74 213	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31			
Wycena instrumentów pochodnych			151 487	425 346
Pozycje krótkie		2 720		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	24		193 664	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 31.12.2024 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając, że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmieniłaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje VISA Incorporation: sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, oraz okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA.
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2023	405 612	(414 200)	95 154	81 014	19 349
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(248 040)	251 045	(46 959)		(21 554)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym			7 847		
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze					3 285
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	20 623	(18 507)			
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy			46 803	(29 224)	745
Wynik z pozycji wymiany			(5)		
Stan na 31.12.2024	178 195	(181 662)	102 840	51 790	1 825

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2022	247 414	(250 400)	90 758	72 057	97 982
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	94 879	(96 807)	0	0	(87 670)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym			4 422	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze			0	0	9 995
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	63 319	(66 993)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	8 957	(958)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(26)	0	0
Stan na 31.12.2023	405 612	(414 200)	95 154	81 014	19 349

12. Zobowiązania i Aktywa warunkowe

12.1. SPRAWY SĄDOWE I ISTOTNE POSTĘPOWANIA

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 14. nota (16) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 31.12.2024 r., w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 4 166,8 mln zł. Wzrost wartości przedmiotów sporu w sprawach z powództwa Banku Millennium ('Bank') w stosunku do okresów poprzednich wynika z faktu składania pozwów przeciwko klientom z portfela walutowych kredytów hipotecznych.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3.01.2018 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przesłania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 mln PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7.01.2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Sąd II instancji wyrokiem z dnia 24.02.2022 r. uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. Prezes UOKiK wniósł 31.07.2022 r. skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. 3.07.2024 r. Sąd Najwyższy wydał postanowienie o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy przed Sądem Najwyższym są pozytywne.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29.12.2006 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 mln PLN. Bank, wraz z innymi bankami, złożył odwołanie od decyzji.

W związku z wyrokiem Sądu Najwyższego i wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23.11.2020 r., sprawa obecnie toczy się przed sądem I instancji - Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22.09.2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalane przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane. W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje rozwiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie.

W dniu 31.03.2022 r. sąd I instancji uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. W dniu 23.05.2022 r. Prezes UOKiK złożył apelację. W dniu 26.10.2022 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok sądu I instancji i podzielił stanowisko Prezesa UOKiK co do abuzywności postanowień dotyczących ustalania kursów walut w aneksach zawieranych z kredytobiorcami walutowymi. W dniu 21.11.2022 roku Sąd Apelacyjny na wniosek Banku wstrzymał wykonanie wyroku do czasu zakończenia postępowania kasacyjnego. Bank w dniu 30.01.2023 r. wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. Postanowieniem z dnia 20.03.2024 r. skarga kasacyjna przyjęta została do rozpoznania. Termin posiedzenia nie został jeszcze wyznaczony. Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanej na dzień 31.12.2024 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w dwóch postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach to 729,2 mln PLN. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635,7 mln PLN. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W tej sprawie Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. W sprawie z powództwa LPP S.A. zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. W tej sprawie Bank jest pozwany solidarnie z innym bankiem. Sprawa została rozstrzygnięta pozytywnie dla Banku przez Sądy obu instancji, obecnie jest na etapie skargi kasacyjnej złożonej przez LPP S.A. Sąd Najwyższy nie wydał postanowienia w przedmiocie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zgodnie z aktualnymi

szacunkami ryzyka przegrania sporu oraz w związku z prawomocnymi wygranymi w innych sprawach, Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w trzech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.

- Sprawa z powództwa akcjonariusza PCZ S.A. w upadłości (PHM, następnie Europejska Fundacja Współpracy Polsko-Belgijskiej - EFWP-B, aktualnie nosząca nazwę The European Foundation for Polish-Kenyan Cooperation) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty. Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ S.A. przeciwko Bankowi. W dniu 10.05.2023 r. Sąd I instancji ogłosił wyrok oddalający powództwo w całości. Wyrok nie jest prawomocny, powód wniósł apelację. 6.05.2024 pełnomocnik Banku złożył odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie w całości jako bezzasadnej. 17.12.2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał korzystny dla Banku wyrok, w którym oddalił apelację Powoda. Wyrok jest prawomocny. Z uwagi na złożenie przez Powoda wniosku o pisemne uzasadnienie ww. wyroku Sądu Apelacyjnego z 17.12.2024 r. możliwe jest złożenie przez Fundację skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1.10.2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozwem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN. Postanowieniem z 1.04.2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda oraz zdecydował o przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadków na piśmie. W dniu 18.10.2024 r. Sąd odroczył rozprawę bez wskazania nowego terminu. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranę sprawy są pozytywne.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. toczyły się również 92 indywidualne sprawy sądowe dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13.08.2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji gdy konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych. Sprawa jest na etapie rozpoznawania przed sądem I instancji. Termin pierwszej rozprawy został wyznaczony na dzień 25.03.2025 roku. W ocenie Banku aktualnie nie zachodzą przesłanki tworzenia rezerw w sprawie.

Sprawy sądowe dotyczące art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim

Do dnia 31.12.2024 r. Bank otrzymał 1332 pozwy, w których powodowie (zarówno klienci, jak i firmy kupujące roszczenia), zarzucając naruszenie obowiązków informacyjnych przewidzianych w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim, domagają się zwrotu odsetek i innych kosztów poniesionych w związku z zaciągnięciem kredytu (sankcja kredytu darmowego w rozumieniu art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim).

W oparciu o informacje powszechnie dostępne można założyć, że nastąpi wzrost liczby pozwów dotyczących art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim. Zjawisko to dotyczy cały sektor usług bankowych. Prawdopodobne jest tworzenie się w obszarze kancelarii prawnych „nowego modelu biznesowego”, który polega na kwestionowaniu umów kredytów konsumenckich.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. zakończonych zostało prawomocnie 124 sprawy, w 106 sprawach Bank wygrał spór, w 18 przegrał. Spory w powyższym zakresie powinny być przedmiotem stałej obserwacji i analizy. W przedmiotowych sprawach Bank dokonuje indywidualnej oceny szans procesowych w każdej ze spraw sądowych co uzasadnione jest brakiem jednolitej linii orzeczniczej. Aktualnie szanse procesowe Banku w przedmiotowych sprawach oceniane są pozytywnie.

W dniu 13 lutego 2025 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-472/23 skutkiem wniosku złożonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy. W wyroku TSUE dokonując interpretacji przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki, stwierdził:

(i) okoliczność, iż w umowie o kredyt wskazano rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która okazuje się zawyżona ze względu na to, że niektóre warunki tej umowy zostały następnie uznane za nieuczciwe w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a tym samym za niewiążące dla konsumenta, nie stanowi sama w sobie naruszenia obowiązku informacyjnego ustanowionego w tym przepisie dyrektywy 2008/48.

(ii) fakt, iż umowa o kredyt wymienia pewną liczbę okoliczności uzasadniających zwiększenie opłat związanych z wykonaniem umowy, przy czym właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny konsument nie jest w stanie zweryfikować ich wystąpienia ani ich wpływu na te opłaty, stanowi naruszenie obowiązku informacyjnego ustanowionego w tym przepisie, o ile wskazanie to może podważyć możliwość dokonania przez tego konsumenta oceny zakresu jego zobowiązania.

(iii) dyrektywa 2008/48 nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu, które przewiduje - w przypadku naruszenia obowiązku informacyjnego nałożonego na kredytodawcę zgodnie z art. 10 ust. 2 tej dyrektywy - jednolitą sankcję polegającą na pozbawieniu kredytodawcy prawa do odsetek i opłat, niezależnie od indywidualnego stopnia wagi takiego naruszenia, o ile naruszenie to może podważyć możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania.

Po wyroku Trybunału, do oceny sądów krajowych w dalszym ciągu należy ocena możliwości kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz ocena dochowania obowiązku informacyjnego w zakresie możliwości zmiany opłat. TSUE zaznaczył również, że samo uprawnienie do skorzystania z sankcji kredytu darmowego aktualizuje się wyłącznie w sytuacji, jeśli potencjalne naruszenie banku może podważyć możliwość dokonania oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania. Kancelarie skupujące wierzytelności klientów nagłaśniają wyrok, jako orzeczenie z korzystnym rozstrzygnięciem dla konsumentów (przeciwnie do stanowiska Banku), co może przełożyć się na wzrost ilości nowych spraw.

Sprawy sądowe dotyczące kredytów hipotecznych w PLN

Do dnia 31.12.2024 r. Bank odnotował wpływ 135 pozwów kredytobiorców kredytów hipotecznych w PLN o zwrot świadczeń spełnionych w wykonaniu umowy kredytu. Wydano 3 prawomocne korzystne orzeczenia. Zarzuty kredytobiorców koncentrują się wokół wskaźnika WIBOR jako niezrozumiałego, niemożliwego do zweryfikowania elementu mającego wpływ na zobowiązanie konsumenta, jak również kwestii niewystarczającego zakresu informacji o skutkach zmiennego oprocentowania przekazywanych konsumentowi przez bank przed zawarciem umowy.

W oparciu o informacje powszechnie dostępne można założyć, że nastąpi wzrost liczby pozwów dotyczących kredytów hipotecznych w PLN. Zjawisko to dotyczy cały sektor usług bankowych. Prawdopodobne jest tworzenie się w obszarze kancelarii prawnych „nowego modelu biznesowego”, który polega na kwestionowaniu umów hipotecznych, zawierających klauzulę zmiennego oprocentowania opartego o wskaźnik referencyjny WIBOR.

W dniu 29.06.2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) poinformowała o przeprowadzeniu przez nią oceny zdolności wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych. KNF stwierdził, że wskaźnik referencyjny stopy procentowej WIBOR posiada zdolność do pomiaru rynku oraz realiów gospodarczych, do których pomiaru został on powołany. Zgodnie z oceną Komisji, wskaźnik WIBOR we właściwy sposób reaguje na zmianę uwarunkowań płynnościowych, zmiany stóp banku centralnego oraz realiów gospodarczych (https://www.knf.gov.pl/komunikacja/komunikaty?articleId=82924&p_id=18).

W dniu 26.07.2023 r. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF) przedstawił stanowisko dotyczące zagadnień prawnych i ekonomicznych związanych z umowami o kredyt hipoteczny w walucie polskiej, w których stosowany jest wskaźnik referencyjny stopy procentowej WIBOR. Stanowisko to może zostać wykorzystane w postępowaniach sądowych i wówczas można traktować je jako opinię ‘Amicus Curiae’. UKNF stwierdził, że wskaźnik referencyjny WIBOR spełnia wszystkie wymogi przepisane prawem. W ocenie UKNF nie ma żadnych podstaw do podważania wiarygodności i legalności WIBOR, w szczególności w kontekście zastosowania tego wskaźnika w umowach o kredyt hipoteczny w walucie polskiej.

(Stanowisko_UKNF_dot_zagadnien_prawnych_i_ekonomicznych_zw_ze_wskaznikiem_referencyjnym_WIBOR_83233.pdf).

Postępowanie dotyczące nieautoryzowanych transakcji

Aktualnie w związku z działalnością Banku Millennium - podobnie jak ma to miejsce w związku z działalnością innych banków w Polsce - Prezes Urzędu Kontroli konkurencji i Konsumentów prowadzi postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie tzw. „nieautoryzowanych transakcji”. Zdaniem Prezesa UOKiK w przypadku Banku Millennium taki charakter mają działania polegające na (i) niedokonywaniu - nie później niż do końca dnia roboczego następującego po dniu otrzymania od konsumenta stosownego zgłoszenia dotyczącego wystąpienia nieautoryzowanej transakcji płatniczej - zwrotu kwoty nieautoryzowanej transakcji płatniczej lub przywrócenia obciążonego rachunku płatniczego do stanu, jaki istniałby gdyby nie miała miejsca nieautoryzowana transakcja płatnicza, pomimo braku uzasadnionych oraz należycie udokumentowanych podstaw, aby podejrzewać oszustwo ze strony konsumenta i poinformowania o tym podejrzeniu w formie pisemnej organów powołanych do ścigania przestępstw, a także (ii) przekazywaniu konsumentom - w odpowiedziach udzielanych na ich zgłoszenia dotyczące wystąpienia nieautoryzowanych transakcji płatniczych - informacji o weryfikacji przez dostawcę usługi płatniczej prawidłowego użycia instrumentu płatniczego poprzez posłużenie się indywidualnymi danymi uwierzytelniającymi w sposób sugerujący, że wykazanie przez bank wyłącznie, iż kwestionowane transakcje płatnicze zostały poprawnie uwierzytelnione stanowi jednocześnie wykazanie autoryzacji takiej transakcji i wyłącza jego obowiązek zwrotu kwoty

nieautoryzowanej transakcji oraz (iii) przekazywaniu konsumentom - w odpowiedziach udzielanych na ich zgłoszenia dotyczące wystąpienia nieautoryzowanych transakcji płatniczych - nieprawdziwych informacji o autoryzacji kwestionowanych przez konsumentów transakcji przy jednoczesnym przedstawianiu informacji wskazujących, że do transakcji doszło w wyniku umyślnego lub będącego skutkiem rażącego niedbalstwa naruszenia przez konsumentów co najmniej jednego z obowiązków o których mowa w art. 42 ustawy o usługach płatniczych oraz w łączącej konsumenta i bank umowie przez co ponoszą oni odpowiedzialność za kwestionowane transakcje płatnicze.

Bank w toku postępowania składał stosowne wyjaśnienia, a także merytorycznie odniósł się do zarzutów sformułowanych przez Prezesa UOKiK. Postępowanie zostało przedłużone do 30 czerwca 2025. Bank nie utworzył rezerwy na to postępowanie, ponieważ na tym etapie trwania postępowania, nie jest możliwe rzetelne przewidywanie rozstrzygnięcia postępowania.

Na dzień 31.12. 2024 roku Bank był stroną 197 postępowań sądowych w których klienci zakwestionowali fakt ich autoryzacji dokonanej transakcji. W przedmiotowych sprawach Bank dokonuje indywidualnej oceny szans procesowych. W sprawach w których w ocenie Banku istnieje większe prawdopodobieństwo przegrania sporu niż jego wygrania tworzone są rezerwy we właściwej wysokości.

Postępowania administracyjne Komisji Nadzoru Finansowego w przedmiocie nałożenia kary

W dniu 22.12.2023 r. Komisja Nadzoru Finansowego wszczęła przeciwko Bank Millennium S.A. postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia kary na podstawie art. 176i ust. 1 pkt 4 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. W dniu 16.09.2024 r. doręczone zostało Bankowi Postanowienie z 13.09.2024 r. wydane przez KNF („Postanowienie”) na podstawie przepisów rozdziału 2b ustawy z dnia 21.07.2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym dotyczące: możliwości zawarcia układu w sprawie warunków nadzwyczajnego złagodzenia sankcji oraz wyznaczenia terminu 3 miesięcy na zawarcie układu. W odpowiedzi na przedmiotowe Postanowienie, w dniu 27.09.2024 po rozważeniu okoliczności sprawy, Bank zdecydował o nieprzystąpieniu do procedury zawarcia układu.

W toku dalszego postępowania do Banku wpłynęły następujące pisma:

1. Pismo KNF o możliwości przedstawienia wyjaśnień przed wydaniem decyzji (18.11.2024) dotyczące możliwości wypowiedzenia się w sprawie zebranych w toku postępowania materiałów i dowodów. W odpowiedzi Bank w dniu 19.12.2024 r. przekazał stanowisko strony postępowania, w którym podtrzymuje argumentację prawną zawartą w pismach złożonych w postępowaniu oraz wskazanie, że w ocenie Banku okoliczności faktyczne znajdujące się w aktach sprawy opisane w pismach Banku i niniejszym stanowisku nie uzasadniają zastosowania wobec Banku jako podmiotu nadzorowanego przekazującego dane wejściowe do wskaźnika referencyjnego WIRON sankcji administracyjnej.

2. Pismo KNF o przedłużeniu trwania postępowania do 02.2025 (19.12.2024).

W dniu 31.05.2024 r. Komisja Nadzoru Finansowego wszczęła przeciwko Bank Millennium S.A. postępowanie administracyjne w przedmiocie nałożenia na Bank kary pieniężnej na podstawie art. 73 ust. 1 pkt 11 w zw. z ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 5.07.2018 r. ustawy o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa (UKSC) w związku z niezapewnieniem przeprowadzenia w ustawowym terminie audytu bezpieczeństwa systemu informacyjnego. W dniu 23.08.2024 r. KNF nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 150 000,00 zł. Bank złożył odwołanie od kary, składając skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 31.12.2024 r., wynosiła 6 186,4 mln PLN (z wyłączeniem opisanych w **Rozdziale 13.** pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych.

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych zostało opisane w **Rozdziale 13. “Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”.**

12.2. POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	31.12.2024	31.12.2023
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	16 171 952	16 101 465
Zobowiązania udzielone:	13 441 260	13 385 540
finansowe	11 754 380	11 709 292
gwarancyjne	1 686 880	1 676 248
Zobowiązania otrzymane:	2 730 692	2 715 925
finansowe	346	0
gwarancyjne	2 730 346	2 715 925

Na udzielone zobowiązania warunkowe ujęte w powyższej tabeli składają się zobowiązania do udzielenia kredytów (takie jak: niewykorzystane limity na kartach kredytowych, niewykorzystane limity zadłużenia w rachunku bieżącym, niewykorzystane transze kredytów inwestycyjnych) oraz wystawione gwarancje i akredytywy (stanowiące zabezpieczenie wywiązania się klientów Grupy z zobowiązań wobec podmiotów trzecich). Wartość zobowiązań gwarancyjnych prezentowanych powyżej przedstawia maksymalną wartość możliwej do poniesienia przez Grupę straty w przypadku gdyby klienci nie wywiązali się ze swoich zobowiązań. Grupa tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe ujmowane w pozycji „rezerwy” w pasywach bilansu. Wartość rezerwy wyznacza się jako różnicę pomiędzy oszacowaną kwotą wykorzystanego zaangażowania warunkowego a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji kredytowej. W związku z tym, Grupa uznaje, że wartości ujęte w powyższej tabeli są jednocześnie zbliżone do wartości godziwej prezentowanych zobowiązań warunkowych.

Struktura podmiotowa wszystkich zobowiązań gwarancyjnych netto, wykazanych w pozycjach pozabilansowych:

Klient - sektor, w tys. zł	31.12. 2024	31.12. 2023
sektor finansowy	122 080	144 734
sektor niefinansowy (firmy)	1 564 785	1 524 214
sektor budżetowy	15	7 300
Razem	1 686 880	1 676 248

Gwarancje i poręczenia udzielone Klientom

Zobowiązania udzielone - gwarancyjne, w tys. zł	31.12. 2024	31.12.2023
Czynne gwarancje i poręczenia	1 025 597	1 073 531
Linie na gwarancje i poręczenia	664 855	606 335
Razem	1 690 452	1 679 866
Rezerwy utworzone	(3 572)	(3 617)
Zobowiązania udzielone - gwarancyjne po uwzględnieniu rezerw	1 686 880	1 676 248

Struktura zobowiązań udzielonych z tytułu czynnych gwarancji i poręczeń wg poszczególnych kryteriów (w tys. zł.):

Według walut	31.12. 2024	31.12.2023
PLN	750 189	716 748
Waluty obce	275 408	356 783
Razem	1 025 597	1 073 531

Według rodzaju zobowiązania	31.12. 2024	31.12. 2024	31.12.2023	31.12.2023
	Ilość sztuk	Wartość	Ilość sztuk	Wartość
Gwarancja	3 238	1 006 219	3 290	1 057 228
Poręczenie	0	0	0	0
Regwarancja	77	19 378	65	16 303
Razem	3 315	1 025 597	3 355	1 073 531

Według przedmiotu zobowiązania	31.12. 2024	31.12. 2024	31.12. 2024	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości	Ilość sztuk	Wartość	Udział % wartości
dobrego wykonania kontraktu	2 745	542 008	52,85%	2 755	572 549	53,33%
terminowej zapłaty za towar lub usługę	223	257 016	25,06%	249	295 486	27,52%
przetargowa	92	21 484	2,09%	78	14 290	1,33%
zapłaty czynszu	151	87 388	8,53%	155	80 787	7,53%
zwrotu zaliczki	43	60 039	5,85%	42	42 591	3,97%
celna	23	17 731	1,73%	29	19 481	1,81%
inne	25	32 915	3,21%	31	40 758	3,80%
splaty kredytu bankowego lub pożyczki	13	7 017	0,68%	16	7 589	0,71%
Razem	3 315	1 025 597	100,00%	3 355	1 073 531	100,00%

13. Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

Na dzień 31 grudnia 2024 r. Bank miał 21 854 umowy kredytowe i dodatkowo 2 223 umowy kredytowe z byłego Euro Banku będące przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez Bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (52% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 48% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 4 576,0 mln PLN oraz 331,1 mln CHF (portfel Banku Millennium: 4 111,2 mln PLN i 320,1 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 464,7 mln PLN i 11,0 mln CHF). Pierwotna wartość portfela udzielonych umów CHF (suma wypłaconych klientom transz) z uwzględnieniem kursu z dnia wypłaty poszczególnych transz kredytów, wyniosła 19,4 mld PLN dla 109,0 tys. umów kredytowych (portfel Banku Millennium: 18,3 mld PLN dla 103,8 tys. umów oraz portfel byłego Euro Banku: 1,1 mld PLN dla 5,2 tys. umów). Spośród 21 854 umów kredytowych w indywidualnych trwających obecnie sprawach 431 jest również przedmiotem sporu zbiorowego. Z ogólnej liczby indywidualnych postępowań przeciwko Bankowi około 3 600, czyli 16%, zostało wniesionych przez kredytobiorców, którzy już w sposób naturalny lub przedterminowy całkowicie spłacili kredyt lub posiadali kredyt przeliczony na złote w momencie wniesienia pozwu i nie posiadali ugody. Kolejne około 880 spraw dotyczy kredytów, które zostały w pełni spłacone w trakcie trwania postępowania (postępowania sądowe są długotrwałe).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależnego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. Spośród 3 273 umów kredytowych objętych postępowaniem zbiorowym 431 jest również przedmiotem indywidualnych trwających obecnie spraw sądowych, zawarto 1 563 ugody oraz zapadło 29 wyroków prawomocnych (unieważnienie umowy kredytowej). W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r. Dnia 25 czerwca 2024 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, na której Bank wniósł wniosek o zmianę składu grupy i wyłączenie tych członków grupy, którzy zawarli z Bankiem porozumienie. Sąd zobowiązał pełnomocników powoda, do zajęcia na piśmie stanowiska w przedmiocie aktualnego składu grupy. Termin rozprawy sąd wyznaczy z urzędu.

Intensywna kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 984 indywidualne roszczenia (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 005 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 157 (423), w 2022 r. wzrosła o 5 758 (408), w 2023 r. wzrosła o 6 879 (646), natomiast w 2024 r. wzrosła o 5 902 (672).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została prawomocnie rozstrzygnięta niekorzystnie dla banków. Jeśli chodzi o Bank Millennium (włącznie z portfelem byłego Euro Banku), w okresie od roku 2015 do końca 2024 r. ostatecznie rozstrzygnięto 8 557 spraw (8 450 w roszczeniach klientów wobec Banku i 107 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 2 561 ugód, 88 spraw umorzono, 75 zostało rozstrzygniętych korzystnie dla Banku, a 5 833 zakończyły się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank podejmuje odpowiednie działania prawne celem zabezpieczenia zwrotu kwot udostępnionych na podstawie umów kredytu.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi (włącznie z portfelem byłego Euro Banku) na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 1 189 mln CHF (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 86 mln CHF).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez żadnego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 7 087 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie oraz uwzględnienia dodatkowych kosztów w orzeczeniach sądowych.

W okresie 12 miesięcy 2024 r. Bank utworzył 1 979,2 mln zł rezerw na portfel Banku Millennium oraz 199,9 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec grudnia 2024 r. ukształtowała się na poziomie 7 724,1 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 739,6 mln zł.

Opracowana przez Bank metodyka liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach wynikających z obserwacji historycznych lub założeń eksperckich:

- (i) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych;
- (ii) jeśli chodzi o liczbę przyszłych spraw sądowych, Bank monitoruje zachowania klientów analizuje ich skłonność pozwania Banku, w tym z uwagi na czynniki ekonomiczne i przyjmuje następujące założenia:
 - a. w zakresie kredytów aktywnych (tj. kredytów z niespłaconym saldem) Bank (uwzględniając oczekiwaną liczbę ugód) szacuje odsetek klientów objętych metodologią w tej grupie klientów na 88% ogólnej liczby aktywnych kredytów.
 - b. w przypadku kredytów już w pełni spłaconych lub przeliczonych na złote, Bank przypisuje znacznie mniejsze prawdopodobieństwo, że staną się przedmiotem sprawy sądowej (Bank zakłada, że około 24% spłaconych posiadających ekonomiczne uzasadnienie pozwania Banku, ale jednocześnie nieobjętych wcześniejszą ugodą kredytów pozwało lub zdecyduje się pozwać Bank w przyszłości).
- (iii) wysokości potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądu (w tym szacunkowe odsetki ustawowe);
- (iv) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń w sprawach, w których Bank jest stroną;
- (v) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
 - a. Bank zakłada 12% prawdopodobieństwo powodzenia zawarcia ugody w ramach negocjacji prowadzonych z klientami w toku postępowania sądowego,
 - b. negocjacje prowadzone są indywidualnie i mogą zostać w każdej chwili przerwane przez Bank,
 - c. w związku ze znaczącymi wysiłkami negocjacyjnymi podjętymi już w przeszłości, prawdopodobieństwo powodzenia tych negocjacji w przyszłości maleje, a jednocześnie większość klientów kontaktowała się już z Bankiem w sprawie ewentualnej przewalutowania kredytów na złote, dlatego na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście, biorąc pod uwagę potencjalny wpływ tego czynnika.

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium zmniejszyła się o 25 883. Na koniec 2024 roku Bank posiadał 24 573 aktywne walutowe kredyty hipoteczne. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 2 217,0 mln zł. Przedmiotowe koszty są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” oraz „Wynik z tytułu modyfikacji” w Rachunku zysków i strat (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych ugód zaprezentowano w **nocie (14) w Rozdziale 14. Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.**

Biorąc pod uwagę powyższe informacje dotyczące spraw sądowych (aktywnych i już zakończonych po wydaniu wyroków), zrealizowanych ugód i założeń dotyczących przyszłej liczby spraw sądowych i ugód, a także historyczną liczbę i pierwotną kwotę udzielonych pożyczek, można stwierdzić, że ryzyko już zmaterializowane (odzwierciedlone w rezerwach i stratach już zaksięgowanych w rachunku zysków i strat) stanowi 60% historycznej liczby udzielonych pożyczek i 73% pierwotnie wypłaconego kapitału.

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość wysokości rezerwy na zmianę poszczególnych parametrów metodologii:

Parametr	Scenariusz	Wpływ na stratę
Zmiana w liczbie przyjmowanych w założeniach spraw sądowych	Dodatkowo 1 000 nowych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi	188 mln zł
Zmiana ponoszonych kosztów w związku z wyrokiem lub ugodą	Zmiana poziomu kosztów o 1% w porównaniu do założonego	77 mln zł

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu. Decyzja o powszechnym wdrożeniu tego rozwiązania mogłaby wiązać się z koniecznością utworzenia z góry rezerw na straty wynikające z przewalutowania kredytów hipotecznych w CHF. Bank w praktyce wykorzystuje elementy propozycji powyższego rozwiązania systemowego przy wielu indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które wyklucza dochodzenie przez banki roszczeń wykraczających poza zwrot udostępnionego kapitału, możliwość wdrożenia rozwiązania KNF jest niska.

Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów oraz TSUE, co może doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które będą istotne dla oceny ryzyka związanego z przedmiotowymi postępowaniami.

Obszarem, który może podlegać dalszej analizie w orzecznictwie sądów polskich pozostają zagadnienia związane z okresem przedawnienia roszczeń restytucyjnych Banku oraz klienta będących następstwem nieważności umowy kredytowej. Interpretacje prawne w tych sprawach mogą mieć wpływ na wysokość rezerw w przyszłości.

Istnieje potrzeba stałej analizy spraw spornych. Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze tworzenie rezerw na ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, biorąc pod uwagę nie tylko wyżej wymienione aspekty, ale także negatywne wyroki sądów w sprawie kredytów hipotecznych w walutach obcych oraz ważne parametry, takie jak liczba nowych roszczeń klientów, w tym tych związanych ze spleconymi umowami kredytowymi.

Na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów opublikowane zostały założenia do projektu ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania spraw dotyczących zawartych z konsumentami umów kredytu denominowanego lub indeksowanego do franka szwajcarskiego (link: <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-szczegolnych-rozwiazaniach-w-zakresie-rozpoznawania-spraw-dotyczacych-zawartych-z-konsumentami-umow-kredytu-denominowanego-lub-indeksowanego-do-franka-szwajcarskiego>).

Zgodnie z zawartą informacją jako planowany termin przyjęcia projektu przez radę Ministrów wskazano II kwartał 2025. Zgodnie z trybem legislacyjnym po przyjęciu, projekt ustawy powinien zostać skierowany do Polskiego Parlamentu, a następnie w przypadku jego uchwalenia skierowany do Prezydenta w celu jego podpisania po czym opublikowany w Dzienniku Ustaw.

Uchwalenie ustawy w kształcie realizującym ogłoszone założenia znacząco może przyspieszyć czas rozpatrywania sporów sądowych dotyczących ważności mieszkaniowych umów kredytowych indeksowanych do CHF.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowny ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowny może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

- (i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek;
- (ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty;
- (iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów;
- (iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontryktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

- (i) treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę;
- (ii) sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

- (i) sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego;
- (ii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego;
- (iii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je;
- (iv) dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

W dniu 16 marca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-6/22 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w wypadku nieważnienia umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą ze względu na nieuczciwy charakter jednego z jej warunków do państw członkowskich należy uregulowanie, w drodze ich prawa krajowego, skutków tego nieważnienia, z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez Dyrektywę, w szczególności poprzez zagwarantowanie przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej konsument ten znajdowałby się w braku takiego nieuczciwego warunku;
- (ii) sąd krajowy nie może:
 - a. badać z urzędu, z pominięciem zakresu uprawnień przyznanych mu w tym względzie przez prawo krajowe, sytuację majątkową konsumenta, który zażądał unieważnienia umowy wiążącej go z przedsiębiorcą ze względu na istnienie nieuczciwego warunku, bez którego umowa nie może nadal być prawnie wiążąca, nawet jeśli owo unieważnienie może narazić konsumenta na szczególnie szkodliwe konsekwencje;
 - b. odmówić stwierdzenia unieważnienia umowy, w sytuacji gdy konsument wyraźnie o to się zwrócił i został poinformowany w sposób obiektywny i wyczerpujący o konsekwencjach prawnych i szczególnie szkodliwych dla niego skutkach gospodarczych;
- (iii) sąd krajowy nie może po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisu prawa krajowego niemającego charakteru przepisu dyspozytywnego. Jednakże do sądu krajowego należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby dla niego mieć unieważnienie umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-570/21 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w pojęciu „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13 mieści się osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy;
- (ii) w celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd odsyłający jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dnia 15 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-287/22 na skutek pytania prejudycjalnego skierowanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może oddalić złożonego przez konsumenta wniosku o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu zawieszenie, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia zawartej przez tego konsumenta umowy kredytu ze względu na to, że owa umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, spłaty rat miesięcznych należnych na podstawie wspomnianej umowy kredytu, w sytuacji gdy zastosowanie takich środków tymczasowych jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności tego orzeczenia.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. C-520/21, w następstwie pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Bankowi Millennium, w którym wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje wyraźnie skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu zawartych w niej nieuczciwych warunków. Jednocześnie stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

W dniu 21 września 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-139/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 nie stoją na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że postanowienie umowy, które ze względu na warunki wykonania niektórych przewidzianych w nim zobowiązań danego konsumenta należy uznać za nieuczciwe, nie może utracić takiego charakteru z powodu innego postanowienia tej umowy, które przewiduje możliwość wykonania przez tego konsumenta tych zobowiązań na innych warunkach;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy ów konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy.

W dniu 7 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt C-140/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania nieważności w całości umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać:

- (i) stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej - konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną;
- (ii) stoją na przeszkodzie temu, aby rekompensata żądana przez danego konsumenta z tytułu zwrotu kwot, które zapłacił on w wykonaniu rozpatrywanej umowy, została pomniejszona o równowartość odsetek, które ta instytucja bankowa otrzymałaby, gdyby umowa ta pozostała w mocy.

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygnaturą C-756/22 zainicjowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa Banku Millennium i orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty.

W dniu 14 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-28/22 skierowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy wynikających z nieważności rzeczony umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą na przedsiębiorcy, który zawarł umowę kredytu hipotecznego z konsumentem, nie spoczywa obowiązek sprawdzenia, czy konsument ten ma wiedzę o skutkach usunięcia nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie lub o niemożności zachowania mocy wiążącej owej umowy w przypadku usunięcia tych warunków;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczony konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

Postanowieniem z 15 stycznia 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-488/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że prawo instytucji finansowej do żądania waloryzacji udostępnionego kapitału po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu zostało wykluczone w wyroku z 15 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie C-520/21.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 18 stycznia 2024 r. wydał wyrok w sprawie C-531/22 na skutek pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Rejonowy Warszawa-Śródmieście w sprawie byłego Getin Noble Banku. Trybunał stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 stoją na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym, iż sąd krajowy nie może zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji, w sytuacji gdy sprawuje on nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie prawomocnego orzeczenia w sprawie wydania nakazu zapłaty, któremu przysługuje powaga rzeczy osądzonej:
 - a. jeśli przepisy te nie przewidują takiego badania na etapie wydawania nakazu zapłaty, lub
 - b. jeśli takie badanie jest przewidziane wyłącznie na etapie sprzeciwu od danego nakazu zapłaty, o ile istnieje znaczne ryzyko, że dany konsument nie wniesie wymaganego sprzeciwu albo ze względu na to, że określony w tym celu termin jest bardzo krótki, albo z uwagi na koszty postępowania przed sądem w stosunku do kwoty kwestionowanego długu, albo też ze względu na to, że przepisy krajowe nie przewidują obowiązku dostarczenia temu konsumentowi wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia przez niego zakresu swoich praw;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym wpis warunku umowy do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także wobec przedsiębiorcy innego niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis rzeczonych warunków do tego rejestru krajowego, i gdy ów warunek nie ma takiego samego brzmienia jak warunek wpisany do wspomnianego rejestru, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec danego konsumenta.

Postanowieniem z 3 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-348/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie uznaniu że skutki prawne wiążące się ze stwierdzeniem nieważności umowy są uzależnione od spełnienia przez tego konsumenta warunku zawieszającego, by ów konsument przed sądem krajowym złożył oświadczenie, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy warunku umownego oraz że jest świadomy, iż nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą stwierdzenie nieważności umowy kredytu i jego skutków i że wyraża zgodę na stwierdzenie nieważności umowy.

Postanowieniem z 8 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-424/22 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Krakowie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu przez instytucję finansową prawa zatrzymania które uzależnienia uzyskanie przez konsumenta przyznanych mu przez sąd kwot od równoczesnego zaoferowania przez niego zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej instytucji finansowej.

Orzecznictwo Polskiego Sądu Najwyższego

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

- (i) niedozwolone postanowienie umowne (art. 385(1) § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną;
- (ii) jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358(1) k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353(1) k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem oraz w innych okolicznościach, w których takie ryzyko może istnieć, pozwy o zapłatę. Żądanie pozwu obejmuje roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom 16 040 pozwów.

W dniu 25 kwietnia 2024 r. odbyło się posiedzenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem odpowiedzi na pytania sformułowane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, opublikowane w dniu 29 stycznia 2021 r., dotyczące kluczowych kwestii z zakresu umów walutowych kredytów hipotecznych. Sąd Najwyższy, w składzie całej Izby Cywilnej podjął uchwałę mającą moc zasady prawnej, w której stwierdził, iż:

- (i) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
- (ii) W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
- (iii) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
- (iv) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
- (v) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

W dniu 19 czerwca 2024r Sąd Najwyższy wydał uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (III CZP 31/23), w której stwierdził, iż:

Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które dokonało interpretacji przyczyn i skutków nieważności umów hipotecznych kredytów walutowych oraz wyżej wskazaną uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, obszar wykładni przepisów przez sądy polskie w tym zakresie wydaje się być ograniczony. Dalsza praktyka orzecznicza sądów polskich odgrywać będzie jednak pewną rolę w praktycznej realizacji wskazań Trybunału i Sądu Najwyższego.

14. Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego

Wartości prezentowane w notach do skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyrażone są w tysiącach zł.

1. PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 351 000	879 957
Instrumenty dłużne	1 351 000	879 957
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	7 370 740	7 446 886
Środki w Banku Centralnym	223 301	222 277
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	6 074 423	6 562 351
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(112 709)	(9 228)
Instrumenty dłużne	1 002 220	559 642
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	26 433	34 788
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	44 363	67 828
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	0
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	101 387	108 930
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 285	9 995
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty pochodne	82 139	94 069
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	15 963	4 866
Razem	8 823 127	8 435 773

Przychody odsetkowe za 2024 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 193 477 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za rok 2023 kwota tych odsetek wynosiła 229 818 tys. zł).

Przychody odsetkowe od instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu za rok 2024 zawierają korektę z tytułu wakacji kredytowych (pomniejszająca przychody) w kwocie 112,7 miliona zł (odpowiednio dla danych porównawczych za rok 2023 kwota tej korekty wynosiła 9,2 miliona zł), więcej informacji na ten temat przedstawiono w **Rozdziale 7.3 Przyjęte zasady rachunkowości**.

2. KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Koszty odsetkowe od Zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu:	(3 293 183)	(3 182 284)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(14 120)	(15 003)
Zobowiązania wobec klientów	(2 657 076)	(2 823 259)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(37 513)	(35 178)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(433 712)	(140 285)
Zobowiązania podporządkowane	(125 557)	(141 686)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(11 520)	(9 863)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	(13 685)	(17 010)
Inne	0	0
Razem	(3 293 183)	(3 182 284)

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w **notcie (24)**.

3. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI

3A. PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Prowizje za prowadzenie rachunków	112 750	117 331
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	102 097	94 976
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	202 855	208 248
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	13 698	14 393
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	317 104	293 979
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	128 757	164 769
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	28 251	25 669
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	13 375	11 373
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	89 769	64 235
Pozostałe prowizje	49 663	42 162
Razem	1 058 319	1 037 135

3B. KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Prowizje za prowadzenie rachunków	(45 665)	(44 337)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(4 548)	(4 930)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(35 574)	(23 287)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(117 815)	(111 310)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(2 595)	(2 233)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(13 435)	(11 114)
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	(8 280)	(9 518)
Pozostałe prowizje	(53 709)	(48 021)
Razem	(281 621)	(254 750)

4. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	545	630
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	3 081	2 801
Razem	3 626	3 431

5. WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Wynik na transakcji bancassurance	0	553 912
Operacje instrumentami dłużnymi	143	(12 415)
Koszty operacji finansowych	(2 125)	(2 575)
Razem	(1 982)	538 922

Transakcja bancassurance

W dniu 13 lutego 2023 r. Zarząd Banku poinformował, że po uzyskaniu niezbędnych zgód korporacyjnych, w dniu 13 lutego 2023 r., Bank zawarł umowę ("Umowa") sprzedaży 80% udziałów w spółce Millennium Financial Services sp. z o.o. (obecnie Europa Millennium Financial Services sp. z o.o.; dalej "Spółka") na rzecz Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie Europa S.A., które nabywa 72% udziałów Spółki oraz Towarzystwa Ubezpieczeń Europa S.A., które nabywa 8% udziałów Spółki (łącznie "Kupujący").

Bank zawarł również z Kupującymi oraz Spółką umowy dotyczące wyłącznego modelu dystrybucji ubezpieczeń, w tym umowę o współpracy, umowy dystrybucyjne oraz umowy agencyjne. Strategiczna współpraca ubezpieczeniowa przewiduje długoterminową (10 lat) współpracę w zakresie bancassurance w odniesieniu do określonych ubezpieczeń powiązanych z produktami kredytowymi oferowanymi przez Bank.

Istotą transakcji przewidzianej w Umowie było bezpośrednie nabycie Udziałów przez Kupujących od Banku za zdefiniowaną cenę początkową, która może podlegać mechanizmowi korekty ceny po zamknięciu Transakcji.

W dniu 29 marca 2023 roku nastąpiło przeniesienie 80% udziałów w spółce na rzecz kupujących a ostateczne rozliczenie transakcji, wraz z korektą ceny, miało miejsce w grudniu 2023 r.

Ponieważ w ramach transakcji oprócz Umowy sprzedaży udziałów Spółki Bank zawarł z Kupującymi i Spółką również inne umowy, Bank dokonał analizy poszczególnych umów i ich skutków ekonomicznych zgodnie z wymogami MSSF 10, MSSF 15 i MSSF 9. W konsekwencji Bank zidentyfikował zobowiązania umowne oraz ocenił przypisanie umownych wynagrodzeń do poszczególnych elementów transakcji ustalając odpowiedni sposób rozpoznawania przychodów z poszczególnych zobowiązań umownych.

W efekcie Bank rozpoznał w roku 2024 w Rachunku Zysków i Strat łączny wynik w kwocie 652,4 milionów złotych (brutto), na który składał się:

- 1) wynik zrealizowany na sprzedaży: zapłata ceny pomniejszona o wartość godziwą udziałów na moment utraty kontroli w kwocie 553,9 miliona złotych (brutto) został ujęty w pozycji „Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy”;
- 2) wpływ w wysokości 46,0 milionów złotych (brutto) jako wycenę instrumentu pochodnego w momencie ostatecznego rozliczenia transakcji w grudniu 2023 r. wynikającego z ustalonych potencjalnych przyszłych wypłat wynagrodzeń, został ujęty jako „Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu”;
- 3) Jednocześnie, w związku z utratą kontroli nad Spółką, Bank dokonał wyceny pozostałego udziału niekontrolującego w Spółce w wartości godziwej wynoszącej 52,5 miliona złotych (brutto), kwota ta została ujęta w „Pozostałych przychodach operacyjnych”.

Począwszy od momentu utraty kontroli inwestycja w Spółkę traktowana jest jako zaangażowanie w podmiot stowarzyszony (Bank posiada 20% udziałów w Spółce) i jest wyceniana na poziomie Grupy metodą praw własności, natomiast w sprawozdaniu finansowym Banku model wyceny to wartość godziwa ze skutkiem wyceny odnoszonym do Rachunku Zysków i strat.

6. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Wynik na instrumentach dłużnych	(1 475)	6 003
Wynik na instrumentach pochodnych	(5 731)	42 393
Wynik z pozostałych operacji finansowych	0	24
Razem	(7 206)	48 420

7. WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	745	(958)
Wynik na instrumentach kapitałowych	47 614	4 360
Wynik na instrumentach dłużnych	(29 225)	8 957
Razem	19 134	12 359

8. WYNIK Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (w tym zaniechanie)	18 323	42 413
Zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikające z zabezpieczonego ryzyka	(16 558)	(43 499)
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(221)	2 246
Nieefektywność wynikająca z zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkach działających za granicą	0	0
Razem	1 544	1 160

9. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Zysk ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	41 811	36 388
Odszkodowania, kary i grzywny - otrzymane	6 967	9 656
Przychody ze sprzedaży pozostałych usług	42 371	36 952
Przychody związane z działalnością windykacyjną	26 014	11 745
Przychody leasingu	9 373	7 320
Rozwiązanie rezerw na roszczenia sporne	4 547	11 936
Wycena umowy gwarancji i zabezpieczenia zawartej z Société Générale S.A.*	223 086	259 921
Wycena pozostałego udziału niekontrolującego w Europa MFS Sp. z o.o.	0	52 487
Pozostałe	20 027	32 577
Razem	374 196	458 982

* - Realizując umowę zakupu akcji Euro Banku, która ostatecznie doprowadziła do zakupu Euro Banku przez Bank Millennium i późniejszego połączenia prawnego, w celu ograniczenia ryzyka związanego z portfelem kredytów hipotecznych Euro Banku denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank i Société Générale S.A. zawarły 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie „Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF”, na mocy której straty wynikające z ryzyka prawnego pokrywa Société Générale S.A.

10. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Strata ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	(11 771)	(16 438)
Odszkodowania, kary i grzywny - zapłacone	(91 215)	(42 614)
Koszty rezerw na roszczenia sporne	(8 914)	(30 208)
Koszty operacji 'Cashback'	(17 770)	(14 805)
Koszty związane z działalnością leasingową	(4 950)	(4 419)
Przekazane darowizny	(2 039)	(1 086)
Koszty związane z windykacją	(299 527)	(148 575)
Koszty zastępstwa procesowego	(72 072)	(26 568)
Pozostałe	(12 067)	(16 901)
Razem	(520 325)	(301 614)

W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten wyrok, Bank tworzy rezerwę na potencjalne zwroty, której wartość według stanu na 31.12.2024 wyniosła 70,6 mln złotych.

11. KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Koszty pracownicze	(1 196 892)	(1 034 638)
Wynagrodzenia	(979 160)	(848 372)
Narzuty na wynagrodzenia	(169 286)	(145 999)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(48 446)	(40 267)
rezerwy na odprawy emerytalne	(6 227)	(4 937)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(2 461)	(3 367)
pozostałe	(39 758)	(31 963)
Pozostałe koszty administracyjne	(829 552)	(746 801)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(78 304)	(72 282)
Koszty informatyki i łączności	(171 333)	(158 561)
Koszty wynajmu	(57 330)	(63 759)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(55 001)	(48 505)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(35 407)	(34 793)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(181 031)	(148 839)
Podatki i opłaty różne	(45 207)	(43 723)
Koszty KIR	(14 814)	(12 855)
Koszty PFRON	(9 512)	(8 548)
Koszty BFG	(60 850)	(60 039)
Koszty Nadzoru Finansowego	(16 591)	(14 216)
Koszty składek na rzecz IPS	0	0
Pozostałe	(104 172)	(80 681)
Razem	(2 026 444)	(1 781 439)

12. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(259 784)	(259 509)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 566 942)	(1 580 006)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	1 123 323	1 200 558
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	64 451	42 015
Sprzedaż wierzytelności	119 388	77 926
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	(4)	(2)
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(2)	1
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(2)	(2)
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	0	3
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(11 296)	(2 967)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(52 289)	(40 884)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	40 993	37 917
Razem	(271 082)	(262 475)

13. KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Majątku trwałego	0	0
Pozostałe aktywa	(4 274)	(84)
Razem	(4 274)	(84)

14. KOSZTY REZERW NA RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

W przypadku portfela walutowych kredytów hipotecznych, roszczenia zgłaszane przez klientów dotyczące przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych, jak również oferowane kredytobiorcom przez Bank ugody, mają istotny wpływ na wysokość jak i terminy spłat szacowanych przez Bank oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy kredytowej. Biorąc pod uwagę powyższe Bank stoi na stanowisku, że właściwym sposobem odzwierciedlenia ryzyka prawnego związanego z portfelem aktywnych walutowych kredytów hipotecznych jest zastosowanie zapisów MSSF 9 paragraf B5.4.6, co w praktyce oznacza zmniejszenie wartości bilansowej brutto tych kredytów w celu odzwierciedlenia aktualnych szacunków przepływów pieniężnych z tych umów.

W kwestiach dotyczących:

- (i) spłaconych walutowych kredytów hipotecznych;
- (ii) kredytów aktywnych, w przypadku których tworzona rezerwa z tytułu ryzyka prawnego przekracza bieżącą wartością bilansową (dla tej nadwyżki);
- (iii) dla ryzyk dotyczących praw do odsetek ustawowych (za opóźnianie roszczeń restytucyjnych)

mają zastosowanie zapisy MSR 37 zgodnie z którymi Bank tworzy rezerwę na sprawy sądowe rozpoznając ją w bilansie jako składową rezerw na sprawy sporne.

W roku 2024 Bank dostosował sposób prezentacji informacji o zmianie stanu rezerw na portfel walutowych kredytów hipotecznych. Uprzednio przyjęta uproszczona metodologia polegała na prezentowaniu utworzenia całej kwoty rezerwy zgodnie z MSR37 i późniejszym dokonywaniu bilansowej alokacji części rezerwy pomniejszającej wartość brutto kredytów zgodnie z MSSF9. Aktualnie stosowany sposób prezentacji zakłada podział zmian stanu rezerwy na dwa odrębne strumienie (MSSF9 i MSR37). Przedmiotowa zmiana nie miała wpływu na prezentację danych w 'Sprawozdaniu ze skonsolidowanej sytuacji finansowej' oraz 'Skonsolidowanym sprawozdaniu z zysków i strat'; zmianie podlegał jedynie sposób przedstawienia informacji w notach dotyczących ruchu na rezerwach a dostosowanie miało na celu poprawienie czytelności sprawozdania finansowego. W efekcie zmiany sposobu prezentacji dokonano stosownych korekt danych porównywalnych za rok 2023 w notach 14 i 37.

01.01.2024 - 31.12.2024	RAZEM	Rezerwy zmniejszające wartość bilansową brutto kredytów	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	7 871 789	6 516 460	1 355 329
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(1 386 008)	(972 009)	(413 999)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 179 070	321 928	1 857 142
Zmiana rezerw z tytułu różnic kursowych	(201 155)	(201 155)	0
Stan na koniec okresu	8 463 696	5 665 224	2 798 472

01.01.2023 - 31.12.2023	RAZEM	Rezerwy zmniejszające wartość bilansową brutto kredytów	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(521 769)	(521 769)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	3 065 380	2 532 494	532 886
Zmiana rezerw z tytułu różnic kursowych	(67 166)	(67 166)	0
Stan na koniec okresu	7 871 789	6 516 460	1 355 329

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(550 004)	(326 018)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(403 405)	(273 791)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(146 599)	(52 227)
Koszty poniesione w związku negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	(348 097)	(90 169)

15. AMORTYZACJA

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Rzeczowych aktywów trwałych	(161 190)	(156 440)
Wartości niematerialnych	(65 001)	(55 077)
Razem	(226 191)	(211 517)

16. PODATEK DOCHODOWY

16A. PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Bieżący podatek	(418 439)	(612 654)
Bieżący rok	(426 175)	(614 924)
Korekta lat ubiegłych	7 736	2 270
Podatek odroczony:	262 624	(124 116)
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	292 110	(112 435)
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(29 486)	(11 681)
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(155 815)	(736 770)

16B. EFEKTYWNA STAWKA PODATKOWA

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Wynik finansowy brutto	875 024	1 312 487
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(166 255)	(249 373)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(14 829)	(495 311)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	95 280	49 215
Przychody z tytułu dywidend	2 200	532
Rozwiązanie pozostałych rezerw	40 929	48 570
Korekta przychodów z tytułu unieważnień kredytów w CHF	50 845	0
Pozostałe	1 306	113
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(110 109)	(544 526)
Składka PFRON	(1 807)	(1 624)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(11 562)	(11 408)
Podatek bankowy	(44 160)	(604)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(25 129)	(15 151)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(204 234)	(514 848)
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	186 862	0
Pozostałe	(10 079)	(892)
Odliczenie podatku zapłaconego za granicą	96	112
Inne różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym (w tym ulga B+R)	25 173	7 802
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(155 815)	(736 770)
Efektywna stawka podatkowa	18%	56%

16C. PODATEK ODROZCZONY UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM

	31.12.2024	31.12.2023
Wycena aktywów inwestycyjnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	9 760	40 752
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	4 704	10 297
Zyski /(straty) aktuarialne	(396)	(30)
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	14 068	51 019

Zmiany podatku odroczonego ujętego bezpośrednio w kapitale własnym zostały zaprezentowane w **Nocie (39b)**.

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-17

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych (WHT) odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB (MBF) z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007 r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). 11 czerwca 2021 r. Bank otrzymał decyzje ZUCS w ramach II instancji zmniejszające zaległość w WHT za lata 2015-16 z 6,6 do 5,3 mln zł. Kwota ta wraz z odsetkami została zapłacona przez Bank w dniu 18 czerwca 2021 r. Bank wniósł skargi od tych decyzji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie (WSA). WSA wyrokami z dnia 13 i 27 października 2021 r. uchylił w całości decyzje ZUCS. ZUCS złożył skargi kasacyjne od niekorzystnych dla siebie wyroków do Naczelniemu Sądowi Administracyjnemu (NSA).

13 kwietnia 2021 r. wszczęta została przez Naczelnika ZUCS kontrola w WHT za 2017 r. Zgodnie z przewidywaniami w wyniku kontroli z dnia 29 września 2021 r. ZUCS również zakwestionował zwolnienie z WHT odsetek wypłaconych do MBF w tym roku (kwota spornego WHT wynosi za ten rok ok. 2,2 mln zł). Bank również nie zgadza się z tymi ustaleniami i będzie kontynuował spór z ZUCS. 21 marca 2022 r. Bank otrzymał postanowienie ZUCS o przekształceniu zakończonej kontroli w postępowanie podatkowe. 30 czerwca 2022 r. Bank otrzymał decyzję ZUCS określającą zaległość podatkową w WHT w wysokości 2,2 mln zł. Bank zapłacił podatek wraz z odsetkami i złożył odwołanie od tej decyzji. Postanowieniem z dnia 23 lutego 2023 r. WSA w Szczecinie zawiesił postępowanie sądowo-administracyjne w sprawie WHT za 2017 r. do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia przez NSA sporu dotyczącego WHT za lata 2015-16.

Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS w toczonym sporze zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

W dniu 21 stycznia 2025 r. NSA wydał niekorzystny dla Banku wyrok, uchylając oba wyroki WSA w Szczecinie w sprawie WHT za lata 2015-16. W związku z tym istnieje prawdopodobieństwo, że WSA zawiesi postępowanie sądowo-administracyjne w zakresie WHT za 2017 r. i podąży tą samą linią orzecniczą NSA.

Wyrok Naczelnego Sadu Administracyjnego

Dnia 6 grudnia 2023 r. Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) wydał wyrok w sprawie skargi Banku na interpretację indywidualną Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej w sprawie zasad ujmowania skutków w podatku CIT orzekanych przez sądy powszechne unieważnień kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych oraz pożyczek walutowych, w szczególności we franku szwajcarskim (Kredyty CHF). Zgodnie z wyrokiem skutki podatkowe Bank powinien ujmować nie poprzez zaliczanie powstałych strat do kosztów uzyskania przychodów tylko poprzez korektę uprzednio opodatkowanych podatkiem CIT przychodów z tytułu wskazanych wyżej kredytów i pożyczek (dodatnich różnic kursowych, odsetek, prowizji i opłat) z uwzględnieniem zasad przedawnienia zobowiązań podatkowych. Do czasu wydania powyższego wyroku, wyjaśnienia pozostałych kwestii interpretacyjnych oraz opracowania metodyki kalkulacji, Bank, ostrożnościowo, z uwagi na wątpliwości co do szczegółowych zasad korekty przychodów i brak możliwości wiarygodnego oszacowania, nie rozpoznawał dla celów podatku CIT i odroczonego strat z tytułu unieważnień kredytów CHF.

W 2024 roku, po opracowaniu przez Bank metodyki oraz wyjaśnieniu kwestii interpretacyjnych, w konsekwencji wydanego wyroku NSA, Bank dokonał korekt deklaracji CIT za lata 2020-22 a w maju br. Bank uzyskał z Urzędu Skarbowego zwrot podatku CIT w łącznej wysokości 7,7 mln PLN w związku z unieważnieniami kredytów CHF w tych latach. Kierując się opracowaną metodyką zastosowaną do powyższych korekt Bank:

1) rozpoznał w pierwszym półroczu 2024 roku aktywo w podatku odroczonym w łącznej wysokości 222,6 mln PLN (z czego 171,0 w drugim kwartale) z tytułu przyszłych korekt przychodów odsetkowych i dodatnich różnic kursowych od kredytów CHF będących przedmiotem sporów sądowych o ich unieważnienie;

2) ujmuje od początku roku w podatku bieżącym CIT korekty odsetek i dodatnich różnic kursowych od sądowych unieważnień kredytów CHF.

Powyższe zdarzenia pozytywnie wpłynęły na wynik netto zmniejszając obciążenie podatkiem dochodowym. Na dzień 31 grudnia 2024 r. saldo aktywa w podatku odroczonym z tytułu unieważnień kredytów CHF wyniosło 186,8 mln zł.

Kalkulacja aktywa z tytułu podatku odroczonego oprócz bieżącego kursu CHF/PLN uzależniona jest również od wolumenów nowych spraw sądowych i prawomocnych unieważnień kredytów CHF, a także ugód zawieranych z kredytobiorcami, w związku z czym będzie podlegać zmianom w zależności od zmian powyższych parametrów.

17. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Zysk/(Strata) po opodatkowaniu	719 209	575 177
Średnia ważona liczba akcji własnych w okresie	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk/(Strata) na jedną akcję - podstawowy i rozwodniony (PLN)	0,59	0,47

Zysk na jedną akcję został wyliczony poprzez podzielenie zysku netto za okres przez średnią ważoną liczbę akcji. Jednocześnie nie zaistniała konieczność dokonania odrębnej kalkulacji rozwodnionego zysku na akcję (metodologia liczenia w przypadku braku instrumentów rozwadniających jest analogiczna jak w przypadku zysku na akcję; w następstwie czego rozwodniony zysk na jedną akcję jest równy podstawowemu zyskowi na jedną akcję).

18. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

18A. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

	31.12.2024	31.12.2023
Gotówka	1 065 998	919 265
Środki pieniężne na rachunkach w Banku Centralnym	4 112 986	4 175 719
Inne środki pieniężne	0	0
Razem	5 178 984	5 094 984

Bank był zobowiązany do utrzymywania w okresie od 31 grudnia 2024 do 9 lutego 2025 w NBP na rachunku bieżącym Banku salda o wartości 3 974 623 tys. zł.

18B. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM - WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
W walucie polskiej	4 309 067	4 399 501
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	869 917	695 483
- waluta: USD	78 400	69 123
- waluta: EUR	745 984	582 187
- waluta: CHF	16 063	17 089
- waluta: GBP	22 372	18 251
- pozostałe waluty	7 098	8 833
Razem	5 178 984	5 094 984

19. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

19A. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	31.12.2024	31.12.2023
Dłużne papiery wartościowe	555 364	110 554
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	555 364	110 554
a) bony	0	0
b) obligacje	555 364	110 554
Pozostałe papiery wartościowe	0	0
a) notowane	0	0
b) nienotowane	0	0
Instrumenty kapitałowe	115	121
Kwotowane na aktywnym rynku	115	121
a) podmiotów finansowych	35	31
b) podmiotów niefinansowych	80	90
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	255 845	498 249
Razem	811 324	608 924

Informacja na temat aktywów finansowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została przedstawiona w **Rozdziale 15. punkt 2)**.

19B. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU WG WARTOŚCI BILANSOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
o stałej stopie procentowej	108 141	48 243
o zmiennej stopie procentowej	447 223	62 311
Razem	555 364	110 554

19C. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
do 1 miesiąca	0	2 790
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	2 372	1 657
powyżej 1 roku do 5 lat	472 055	75 307
powyżej 5 lat	80 937	30 800
Razem	555 364	110 554

19D. ZMIANA STANU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I INSTRUMENTÓW KAPITAŁOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	110 675	24 323
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	17 003 282	10 685 599
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(16 556 021)	(10 599 136)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	(2 457)	(111)
Stan na koniec okresu	555 479	110 675

19E. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU - WYCENA POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ POZYCJE KRÓTKIE WG STANU NA:

31.12.2024	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartości godziwe	Wartości godziwe	Wartości godziwe
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	899 208	1 372 822	9 088 667	516 687	(3 475)	9 971	13 446
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	899 208	1 137 324	8 447 889	516 687	(3 475)	2 909	6 384
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	235 498	640 778	0	0	7 062	7 062
2. Walutowe instrumenty pochodne*	8 298 159	1 816 443	979 954	0	36 483	63 350	26 867
Kontrakty walutowe	1 288 858	980 304	92 927	0	(14 922)	2 061	16 983
Swapy walutowe	7 009 301	836 139	31 427	0	50 222	59 128	8 906
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	855 600	0	1 183	2 161	978
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	307 203	534 393	700 523	0	(181 662)	0	181 662
Opcje wbudowane w depozyty	307 203	534 393	700 523	0	(181 662)	0	181 662
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	331 314	561 328	713 218	0	178 195	182 524	4 329
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	9 835 884	4 284 986	11 482 362	516 687	29 541	255 845	226 304
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych					-	-	190 769

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

31.12.2023	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartości godziwe	Wartości godziwe	Wartości godziwe
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	2 317 330	2 514 918	7 480 956	383 670	(9 710)	12 060	21 770
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	2 197 874	2 255 207	6 825 505	363 000	(9 710)	538	10 248
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	119 456	259 711	655 451	20 670	0	11 522	11 522
2. Walutowe instrumenty pochodne*	7 726 792	3 413 391	122 070	0	(60 286)	69 431	129 717
Kontrakty walutowe	1 414 090	737 568	61 066	0	(28 415)	9 665	38 080
Swapy walutowe	6 312 702	2 675 823	61 004	0	(31 871)	59 766	91 637
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	0	0	0	0	0	0	0
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	472 247	2 018 329	858 866	0	(414 200)	0	414 200
Opcje wbudowane w depozyty	472 247	2 018 329	858 866	0	(414 200)	0	414 200
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0
4. Opcje na indeksy	549 165	2 172 086	875 462	0	405 612	416 758	11 146
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	11 065 533	10 118 723	9 337 354	383 670	(78 584)	498 249	576 833
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych					-	-	2 720

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

20. AKTYWA FINANSOWE NIEPRZEZNACZONE DO OBROTU OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT, INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	31.12.2024	31.12.2023
Instrumenty kapitałowe	66 609	66 609
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	66 609	66 609
Dłużne papiery wartościowe	51 790	81 014
Instytucje kredytowe	0	0
Pozostałe podmioty	51 790	81 014
Razem	118 399	147 623

21. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

21A. AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG RODZAJU

	31.12.2024	31.12.2023
Dłużne papiery wartościowe	29 218 737	22 067 407
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	20 090 261	11 825 424
a) bony	0	0
b) obligacje	20 090 261	11 825 424
Papiery wartościowe banku centralnego	8 692 224	9 797 077
a) bony	8 692 224	9 797 077
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	436 252	444 906
a) notowane	436 252	444 906
b) nienotowane	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	36 712	28 793
Inne instrumenty finansowe	0	0
Razem	29 255 449	22 096 200
W tym:		
Instrumenty notowane na aktywnym rynku	20 526 994	12 270 577
Instrumenty nienotowane na aktywnym rynku	8 728 455	9 825 623

21B. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG STOPY PROCENTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
o stałej stopie procentowej	19 407 135	18 234 682
o zmiennej stopie procentowej	9 811 602	3 832 725
Razem	29 218 737	22 067 407

21C. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY - WG TERMINU ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
do 1 miesiąca	8 692 224	10 080 554
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	22 012
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	5 681 089	2 177 193
powyżej 1 roku do 5 lat	13 278 341	9 450 824
powyżej 5 lat	1 567 083	336 824
Razem	29 218 737	22 067 407

21D. ZMIANA STANU AKTYWÓW FINANSOWYCH WYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	22 096 200	16 505 606
Zwiększenia (zakup i naliczenie odsetek i dyskonta)	559 812 810	473 407 836
Zmniejszenia (sprzedaż i umorzenie)	(552 816 751)	(468 494 658)
Różnice z wyceny do wartości godziwej	163 196	677 441
Odpisy z tytułu utraty wartości	0	0
Inne	(6)	(25)
Stan na koniec okresu	29 255 449	22 096 200

22. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

22A. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wartość bilansowa:	31.12.2024	31.12.2023
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 825	19 349
- Przedsiębiorstwa	70	69
- Osoby prywatne	1 755	19 280
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0

W momencie wdrożenia MSSF9 Grupa wyodrębniła ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik które ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, pomimo iż sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartości godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu. W 2021 r. w wyniku zmiany zapisów umownych (eliminacja cechy mnożnika) część z tych ekspozycji zaczęła być ponownie wyceniana według zamortyzowanego kosztu. Zmiana dotyczyła kredytów w przypadkach których klienci całkowicie spłacili swoje zaangażowanie, od którego odsetki naliczane były w oparciu o starą formułę zawierającą mnożnik. Ekspozycje zaciągnięte po tym czasie na nowych warunkach umownych (bez mnożnika), są wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

22B. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

31.12.2024	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	67 813 446	6 230 694	3 438 697	(337 808)	(305 667)	(1 859 971)	74 979 390
- Przedsiębiorstwa	16 085 006	1 473 418	937 199	(142 967)	(55 758)	(306 352)	17 990 546
- Osoby prywatne	51 672 955	4 757 275	2 501 498	(194 544)	(249 909)	(1 553 619)	56 933 656
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	55 485	1	0	(297)	0	0	55 189

31.12.2023	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	66 610 808	6 050 620	3 458 837	(427 418)	(322 955)	(1 746 181)	73 623 711
- Przedsiębiorstwa	15 453 270	1 303 085	730 805	(103 386)	(42 529)	(245 469)	17 095 776
- Osoby prywatne	50 994 741	4 747 531	2 728 032	(322 601)	(280 426)	(1 500 712)	56 366 565
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	162 797	4	0	(1 431)	0	0	161 370

Bank dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisań częściowych Bank przeniósł do ewidencji pozabilansowej (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 498 milionów złotych według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

22C. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2023
	Wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej	Wyceniane wg zamortyzowanego o kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej
Kredyty i pożyczki udzielone	68 145 409	0	67 292 473	10 527
▪ podmiotom gospodarczym	11 196 153	0	10 654 494	0
▪ klientom indywidualnym	56 903 904	0	56 586 451	10 527
▪ jednostkom budżetowym	45 352	0	51 528	0
Należności z tytułu kart płatniczych	1 281 389	1 825	1 209 584	8 822
▪ od podmiotów gospodarczych	12 911	70	13 541	69
▪ od klientów indywidualnych	1 268 478	1 755	1 196 043	8 753
Skupione wierzytelności	148 514		143 844	
▪ podmiotów gospodarczych	148 514		143 844	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	321		560	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	0		0	
Należności z tytułu leasingu finansowego	7 095 187		6 738 380	
Inne	104 033		104 560	
Odsetki	707 983		630 864	
Razem	77 482 836	1 825	76 120 265	19 349
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 503 446)	-	(2 496 554)	-
Razem wartość bilansowa	74 979 390	1 825	73 623 711	19 349

22D. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	31.12.2024	31.12.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	77 482 836	76 120 265
z rozpoznaną utratą wartości	3 438 697	3 458 837
bez rozpoznanej utraty wartości	74 044 139	72 661 428
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 503 446)	(2 496 554)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 859 971)	(1 746 181)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(643 475)	(750 373)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 979 390	73 623 711

22E. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA METODĘ SZACUNKU UTRATY WARTOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	77 482 836	76 120 265
wyceniane indywidualnie	642 481	493 162
wyceniane portfelowo	76 840 355	75 627 103
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 503 446)	(2 496 554)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(212 925)	(150 724)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(2 290 521)	(2 345 830)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 979 390	73 623 711

22F. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA RODZAJ KLIENTÓW

	31.12.2024	31.12.2023
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	77 482 836	76 120 265
korporacyjnym	18 551 109	17 649 961
indywidualnym	58 931 727	58 470 304
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 503 446)	(2 496 554)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(505 374)	(392 815)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 998 072)	(2 103 739)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	74 979 390	73 623 711

22G. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	2 496 554	2 420 809
Zmiana w wartości rezerw:	6 892	75 745
Odpisy dokonane w okresie	1 566 924	1 579 846
Wartości spisane w ciężar odpisów	(247 871)	(191 115)
Odwrócenie odpisów w okresie	(1 123 163)	(1 200 277)
Sprzedaż wierzytelności	(255 131)	(175 477)
Utworzenie KOIM*	69 359	71 261
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(5 662)	(10 192)
Inne	2 436	1 699
Stan na koniec okresu	2 503 446	2 496 554

* Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI głównie w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
31.12.2024			
- Przedsiębiorstwa	12 566	(868)	11 698
- Osoby prywatne	69 669	(32 758)	36 911
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2023			
- Przedsiębiorstwa	23 106	1 200	24 306
- Osoby prywatne	93 690	(25 136)	68 554
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

22H. ZMIANA ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI I WARTOŚCI BILANSOWEJ BRUTTO KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU W PODZIALE NA KOSZYKI I KLASY

Przedsiębiorstwa: odpisy z tytułu utraty wartości za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	103 386	42 805	246 392	(1 199)	391 384
Transfery między koszykami	812	(29 278)	28 465	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	81 118	0	0	0	81 118
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(32 387)	45 719	103 668	2 557	119 556
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(10 742)	(3 056)	(28 881)	(52)	(42 731)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(15 649)	0	(15 649)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(33 081)	0	(33 081)
KOIM	0	0	5 627	25	5 652
Inne (w tym różnice kursowe)	780	(151)	(1 339)	(463)	(1 173)
Razem	142 967	56 040	305 203	868	505 077

Przedsiębiorstwa: odpisy z tytułu utraty wartości, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	115 976	59 368	238 799	26	414 169
Transfery między koszykami	5 560	(36 758)	31 198	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	67 103	0	0	0	67 103
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(70 734)	25 420	64 045	170	18 902
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(13 252)	(4 299)	(41 357)	0	(58 909)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(20 815)	0	(20 815)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(28 648)	0	(28 648)
KOIM	0	0	7 822	25	7 847
Inne (w tym różnice kursowe)	(1 267)	(925)	(4 652)	(1 420)	(8 264)
Razem	103 386	42 805	246 392	(1 199)	391 384

Przedsiębiorstwa: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	15 453 270	1 303 056	707 728	23 106	17 487 159
Transfery między koszykami	(1 060 033)	614 225	445 808	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	6 958 991	0	0	0	6 958 991
Splacone kredyty i pożyczki	(5 119 698)	(439 911)	(279 170)	(9 807)	(5 848 585)
Sprzedaż	0	0	(17 417)	0	(17 417)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(33 080)	0	(33 080)
Inne (w tym różnice kursowe)	(147 524)	(3 981)	100 794	(734)	(51 445)
Razem	16 085 006	1 473 389	924 662	12 566	18 495 623

Przedsiębiorstwa: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	16 775 372	1 508 622	622 465	15 216	18 921 676
Transfery między koszykami	(683 947)	339 728	344 219	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	12 550 552	0	0	0	12 550 552
Splacone kredyty i pożyczki	(12 792 270)	(517 312)	(188 292)	(2 291)	(13 500 165)
Sprzedaż	0	0	(29 487)	0	(29 487)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(30 097)	0	(30 097)
Inne (w tym różnice kursowe)	(396 438)	(27 982)	(11 079)	10 180	(425 319)
Razem	15 453 270	1 303 056	707 728	23 106	17 487 159

Osoby prywatne: odpisy z tytułu utraty wartości, za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	322 601	321 598	1 434 404	25 136	2 103 739
Transfery między koszykami	273 347	(424 040)	150 693	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	186 922	0	0	0	186 922
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(516 116)	412 288	406 306	33 021	335 500
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(71 537)	(27 901)	(128 807)	(7 242)	(235 488)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(229 466)	(10 016)	(239 482)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(205 782)	(9 008)	(214 791)
KOIM	0	0	62 804	903	63 707
Inne (w tym różnice kursowe)	(673)	684	(2 010)	(35)	(2 035)
Razem	194 544	282 628	1 488 142	32 758	1 998 072

Osoby prywatne: odpisy z tytułu utraty wartości, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	254 737	356 124	1 381 076	13 150	2 005 087
Transfery między koszykami	297 854	(452 812)	154 958	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	181 421	0	0	0	181 421
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(363 095)	451 222	230 921	43 311	362 360
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(48 147)	(30 358)	(106 397)	(6 289)	(191 192)
Sprzedaż kredytów i pożyczek	0	0	(140 294)	(14 368)	(154 662)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(150 680)	(11 787)	(162 467)
KOIM	0	0	62 356	1 058	63 414
Inne (w tym różnice kursowe)	(171)	(2 578)	2 465	61	(222)
Razem	322 601	321 598	1 434 404	25 136	2 103 739

Osoby prywatne: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	50 994 740	4 736 329	2 645 545	93 690	58 470 304
Transfery między koszykami	(1 181 324)	797 478	383 846	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	13 318 479	0	0	0	13 318 479
Splacone kredyty i pożyczki	(11 786 651)	(814 393)	(338 442)	(26 277)	(12 965 762)
Alokacja korekty z tytułu wakacji kredytowych	0	0	0	0	0
Zmiana wartości brutto z tytułu rezerw na ryzyko prawne portfela kredytów hipotecznych indeksowanych w walutach obcych	803 437	11 997	35 802	0	851 236
Sprzedaż	0	0	(264 873)	(181)	(265 053)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(214 706)	(85)	(214 791)
Inne (w tym różnice kursowe)	(475 727)	16 606	193 913	2 521	(262 687)
Razem	51 672 954	4 748 018	2 441 086	69 669	58 931 726

Osoby prywatne: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	51 722 402	5 199 033	2 707 885	137 235	59 766 554
Transfery między koszykami	(842 943)	294 368	548 575	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	11 750 930	3 708	(2 233)	0	11 752 405
Splacone kredyty i pożyczki	(9 547 953)	(711 604)	(222 552)	(13 771)	(10 495 880)
Alokacja korekty z tytułu wakacji kredytowych	503 437	40 468	4 963	0	548 868
Zmiana wartości brutto z tytułu rezerw na ryzyko prawne portfela kredytów hipotecznych indeksowanych w walutach obcych	(2 402 463)	(81 448)	(48 583)	0	(2 532 494)
Sprzedaż	0	0	(187 711)	(14 887)	(202 599)
Spisanie w ciężar odpisów	0	0	(149 430)	(11 588)	(161 018)
Inne (w tym różnice kursowe)	(188 669)	(8 197)	(5 368)	(3 298)	(205 532)
Razem	50 994 740	4 736 329	2 645 545	93 690	58 470 304

Sektor publiczny: odpisy z tytułu utraty wartości, za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	1 431	0	0	0	1 431
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	45	0	0	0	45
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	6	0	0	0	6
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(1 166)	0	0	0	(1 166)
Inne (w tym różnice kursowe)	(19)	0	0	0	(19)
Razem	297	0	0	0	297

Sektor publiczny: odpisy z tytułu utraty wartości, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	1 553	0	0	0	1 553
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Wzrost w wyniku udzielenia lub nabycia	24	0	0	0	24
Zmiany z tytułu ryzyka kredytowego	(95)	0	0	0	(95)
Zmiany z tytułu zaprzestania ujmowania (za wyjątkiem sprzedaży i spisań)	(46)	0	0	0	(46)
Inne (w tym różnice kursowe)	(5)	0	0	0	(5)
Razem	1 431	0	0	0	1 431

Sektor publiczny: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2024	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	162 797	4	0	0	162 801
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	8 884	0	0	0	8 884
Splątane kredyty i pożyczki	(116 196)	(3)	0	0	(116 198)
Inne (w tym różnice kursowe)	0	0	0	0	0
Razem	55 485	1	0	0	55 486

Sektor publiczny: kredyty i pożyczki wartość bilansowa brutto, za rok 2023	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	POCI	Razem
Stan na początek okresu	198 718	1 043	0	0	199 761
Transfery między koszykami	0	0	0	0	0
Udzielone lub zakupione kredyty i pożyczki	158 809	1	0	0	158 810
Splątane kredyty i pożyczki	(194 730)	(1 040)	0	0	(195 770)
Inne (w tym różnice kursowe)	0	0	0	0	0
Razem	162 797	4	0	0	162 801

22I. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
rachunki bieżące	3 676 289	3 549 229
do 1 miesiąca	2 397 478	2 441 333
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 681 221	2 697 873
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	8 076 902	7 743 639
powyżej 1 roku do 5 lat	24 815 055	23 785 493
powyżej 5 lat	33 215 856	33 274 610
dla których termin zapadalności upłynął	1 912 052	1 997 224
Odsetki	707 983	630 864
Razem brutto	77 482 836	76 120 265

22J. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Wartość bilansowa brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość bilansowa	Wartość bilansowa brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość bilansowa
W walucie polskiej	71 899 041	(2 286 964)	69 612 077	69 016 046	(2 265 635)	66 750 411
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	5 583 795	(216 482)	5 367 313	7 104 219	(230 918)	6 873 301
waluta: USD	61 794	(629)	61 165	55 055	(1 333)	53 722
waluta: EUR	4 137 732	(161 589)	3 976 143	3 906 098	(88 298)	3 817 800
waluta: CHF*	1 360 546	(53 852)	1 306 694	3 121 979	(141 014)	2 980 965
waluta: GBP	23 723	(412)	23 311	21 087	(273)	20 814
Razem	77 482 836	(2 503 446)	74 979 390	76 120 265	(2 496 554)	73 623 711

* Wartość bilansowa brutto kredytów hipotecznych po pomniejszeniu o zmianę oczekiwanych przepływów pieniężnych wynikającą z kwestii ryzyka prawnego kredytów hipotecznych CHF, która to korekta przedstawiona jest w nocie (14).

22K. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	31.12.2024	31.12.2023
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego	8 010 864	7 575 218
Niezrealizowane przychody finansowe	(915 677)	(836 838)
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego	7 095 187	6 738 380
Należności (brutto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	2 930 958	2 875 358
powyżej 1 roku do 2 lat	2 155 715	2 035 976
powyżej 2 lat do 3 lat	1 440 469	1 410 076
powyżej 3 lat do 4 lat	819 131	750 939
powyżej 4 lat do 5 lat	365 283	361 206
powyżej 5 lat	299 309	141 663
Razem	8 010 865	7 575 218
Należności (netto) z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności		
do 1 roku	2 536 687	2 493 267
powyżej 1 roku do 2 lat	1 906 512	1 798 519
powyżej 2 lat do 3 lat	1 303 172	1 280 937
powyżej 3 lat do 4 lat	752 011	693 224
powyżej 4 lat do 5 lat	334 949	341 098
powyżej 5 lat	261 856	131 335
Razem	7 095 187	6 738 380

Głównymi grupami przedmiotów finansowanych w formie leasingu są środki transportu (ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, samochody ciężarowe, dostawcze, osobowe oraz inne), maszyny i urządzenia przemysłowe, sprzęt komputerowy jak również nieruchomości przemysłowe i komercyjne. W portfelu leasingowym Grupy znajdują się umowy, w których opłaty ustalone są w PLN lub w EUR, oparte na zmiennych lub stałych stopach procentowych.

Umowy z Klientami zawierane są na okresy od 1 roku do 10 lat. Umowy leasingowe przewidują zróżnicowany udział własny Klienta oraz wartość końcową przedmiotu, jak również zróżnicowaną wysokość rat leasingowych np. w zależności od sezonowości. Po zakończeniu umowy leasingu, Klient zobowiązany jest wykupić przedmiot za określoną w momencie jej zawierania cenę końcową. Przedmiot ten przez cały okres leasingu pozostaje własnością Grupy i stanowi główne zabezpieczenie spłat należności leasingowych.

23. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

23A. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

31.12.2024	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	24 381 493	0	0	(8)	0	0	24 381 485
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	434 535	0	0	(18)	0	0	434 517
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	194 218	0	0	0	0	0	194 218

31.12.2023	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Wartość bilansowa brutto	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Skumulowa na utratę wartości	Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	18 749 913	0	0	(6)	0	0	18 749 907
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	793 596	0	0	(160)	0	0	793 436
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	1 163 242	0	0	0	0	0	1 163 242

23B. INSTRUMENTY DŁUŻNE

	31.12.2024	31.12.2023
banki i inne instytucje finansowe	2 305 192	1 716 205
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0
sektor budżetowy - jednostki samorządowe	37 736	35 273
sektor budżetowy - papiery wartościowe emitowane przez rządy:	22 038 557	16 998 429
Polska	13 348 939	9 525 492
Austria	2 162 028	855 857
Belgia	2 213 612	1 630 811
Francja	1 883 292	1 586 555
Unia Europejska	1 703 876	1 487 906
Holandia	726 810	0
Niemcy	0	1 911 808
Razem	24 381 485	18 749 907

23C. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	31.12.2024	31.12.2023
Rachunki bieżące	278 629	571 479
Lokaty	154 662	219 804
Odsetki	1 244	2 313
Razem należności brutto	434 535	793 596
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(18)	(160)
Razem należności netto	434 517	793 436

23D. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
rachunki bieżące	278 629	571 479
do 1 miesiąca	144 662	199 804
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	10 000	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	20 000
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
powyżej 5 lat	0	0
dla których termin zapadalności upłynął	0	0
Odsetki	1 244	2 313
Razem brutto	434 535	793 596

23E. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
W walucie polskiej	11 580	104 680
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	422 955	688 916
waluta: USD	93 834	426 214
waluta: EUR	173 372	127 401
waluta: CNY	13 648	22 741
waluta: GBP	21 944	17 951
waluta: CHF	22 450	18 203
waluta: JPY	4 307	2 792
pozostałe waluty	93 400	73 614
Razem brutto	434 535	793 596

23F. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI DLA LOKAT ORAZ KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	(160)	(281)
Odpisy dokonane w okresie	(18)	(160)
Odwrocenie odpisów w okresie	160	281
Stan na koniec okresu	(18)	(160)

23G. TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	31.12.2024	31.12.2023
banki i inne instytucje monetarne	194 162	1 146 305
pozostałe przedsiębiorstwa	0	11 553
odsetki	56	5 384
Razem	194 218	1 163 242

24. INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

Począwszy od 1 stycznia 2006 Grupa ustanowiła pierwsze formalne powiązanie zabezpieczające przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych.

Zatwierdzona w Grupie Strategia Ryzyka określa ogólne zasady zabezpieczenia ryzyka rynkowego generowanego przez działalność komercyjną. Transakcje zewnętrzne kwalifikujące się do rachunkowości zabezpieczeń są wskazane w Strategii tuż po naturalnym zabezpieczeniu ekonomicznym.

Grupa zastosowała (wg stanu na 31.12.2024 r.) rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu wyeliminowania zmienności przepływów pieniężnych:

- od kredytów hipotecznych denominowanych w walutach obcych oraz finansujących je depozytów w PLN,
 - od aktywów finansowych denominowanych w PLN,
 - z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych,
- które można przypisać do ryzyka stopy procentowej i ryzyka walutowego w horyzoncie czasowym ograniczonym do terminu zapadalności instrumentów zabezpieczających, zaprezentowanych w **nocie (24b)**.

Ponadto Grupa nadal stosowała zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej, a w trakcie roku 2024 ustanowiono nowe relacje zabezpieczające:

- wartość godziwą przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych,
- wartość godziwą profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących - odrębnie złotych oraz w walutach obcych (zabezpieczenie portfelowe).

Pozycje zabezpieczane i zabezpieczające są ekonomicznie powiązane w taki sposób, że reagują one w sposób podobny na zabezpieczane ryzyko, ich wycena zostanie skompensowana w odpowiedzi na zmiany stóp rynkowych i kursu walutowego.

Grupa przeprowadza comiesięczne testy efektywności, oblicza i porównuje zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających. Efektywność zabezpieczenia jest mierzona metodą derywatu hipotetycznego, która zakłada prezentację pozycji zabezpieczanej jako hipotetyczny derywat, dla którego zmiany wartości godziwej są porównywane ze zmianami wartości godziwej instrumenty zabezpieczającego. Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z różnic w terminach przeszacowania pozycji zabezpieczanych i zabezpieczających lub z wyznaczenia jako pozycji zabezpieczającej istniejącego instrumentu pochodnego. Grupa desygnuje instrumenty zabezpieczające w dacie zawarcia transakcji i w ten sposób eliminuje to źródło nieefektywności. Raportowana przez Grupę nieefektywność zabezpieczenia obejmuje również amortyzację skumulowanych do daty likwidacji zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych w dniu ich likwidacji jako zabezpieczające.

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 31.12.2024 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote aktywa finansowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych aktywów finansowych	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenie wartości godziwej przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenia wartości godziwej profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych (zabezpieczenie portfelowe)
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.	Przepływy pieniężne z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych.	Profil ryzyka przypisany do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.	Transakcje IRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczającej ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej przepływów z pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej wyznaczony dla pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

24A. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

31.12.2024	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartości godziwe	Wartości godziwe	Wartości godziwe
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS	802 830	0	0	0	(100 751)	0	100 751
Kontrakty IRS	0	75 000	400 000	0	(6 688)	0	6 688
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	505 060	6 128 180	0	112 365	112 365	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	802 830	580 060	6 528 180	0	4 926	112 365	107 439

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

31.12.2023	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji	Wartości godziwe	Wartości godziwe	Wartości godziwe
	poniżej 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym *							
Kontrakty CIRS	3 083 034	203 445	817 400	0	(150 631)	15 069	165 700
Kontrakty IRS	2 170 000	0	475 000	0	(27 964)	0	27 964
Kontrakty FXS	0	0	0	0	0	0	0
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową							
Kontrakty IRS	0	0	2 264 000	0	59 144	59 144	0
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	5 253 034	203 445	3 556 400	0	(119 451)	74 213	193 664

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

24B. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ Z TYTUŁU ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Relacja zabezpieczająca	Maksymalny termin wystąpienia przepływów pieniężnych, których wartość jest zabezpieczana
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych aktywów finansowych	2026-05-11
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	2025-01-07
Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	2027-07-25
Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	2030-04-30
Zabezpieczenie wartości godziwej przepływów z wyemitowanych zobowiązań o stałej stopie procentowej denominowanych w walutach obcych	2028-09-25
Zabezpieczenia wartości godziwej profilu ryzyka przypisanego do portfeli jednorodnych, nieoprocentowanych rachunków bieżących odrębnie złotych oraz w walutach obcych (zabezpieczenie portfelowe)	2028-06-26

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat w 2024 roku wyniosła 1 544 tys. zł. (w 2023 roku było to odpowiednio 1 160 tys. zł).

Nieefektywna część zmian wyceny instrumentów zabezpieczających ujęta w Rachunku zysków i strat została zaprezentowana w **nocie (8)**.

24C. ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - INSTRUMENTY ZABEZPIECZANE

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Wartość kapitałów z tytułu czynnych relacji zabezpieczających	Wartość kapitałów do rozliczenia z tytułu zakończonych relacji zabezpieczających
▪ CIRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(4 489)	(40)	0
▪ IRS	Instrumenty dłużne	(12 350)	(24 054)	0
▪ FX spot	Przyszłe przychody i koszty odsetkowe	(4 312)	(667)	0
▪ IRS	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(8 282)	0	0
Razem		(29 433)	(24 760)	0

24D. ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - INSTRUMENTY ZABEZPIEZAJĄCE

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat	Reklasyfikacja z kapitału do Rachunku zysków i Strat
- CIRS	4 268	(221)	0
- IRS	12 350	0	0
- FX spot	4 312	0	0
- IRS	8 282	0	0
Razem	29 212	(221)	0

24E. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI GODZIWEJ - INSTRUMENTY ZABEZPIECZANE

Transakcje	Pozycja w bilansie	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie
IRS	Instrumenty dłużne wyceniane przez inne całkowite dochody	(9 826)
IRS	wyemitowane zobowiązania	(4 009)
IRS	zobowiązania wobec klientów	(2 723)
Razem		(16 558)

24F. ZABEZPIECZENIE WARTOŚCI GODZIWEJ - INSTRUMENTY ZABEZPIECZAJĄCE

Transakcje	Zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przyjęte do wyznaczenia kwoty nieefektywnej w okresie	Nieefektywność rozpoznana w Rachunku zysków i strat
IRS	9 466	(359)
IRS	5 121	1 112
IRS	3 735	1 013
Razem	18 323	1 765

25. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH ZALEŻNYCH, WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

25A. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH

	31.12.2024	31.12.2023
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	44 012	52 509

25B. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	52 509	0
Wycena 20% udziału w Europa MFS	0	52 509
Zmniejszenie wartości udziałów z tytułu otrzymanych dywidend	(8 497)	0
Stan na koniec okresu	44 012	52 509

26. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

26A. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

	31.12.2024	31.12.2023
Grunty	2 339	2 339
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	106 039	95 212
Urządzenia techniczne i maszyny	99 465	98 765
Środki transportu	24 331	25 851
Inne środki trwałe	22 632	23 121
Środki trwałe w budowie	91 697	66 328
Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	242 238	254 014
Razem	588 741	565 630

26B. ZMIANA STANU RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2024 - 31.12.2024

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 339	332 536	310 398	50 587	93 333	66 328	569 763	1 425 284
b) zwiększenia (z tytułu)	0	24 649	36 701	10 736	7 834	94 536	82 879	257 335
zakup	0	0	85	10 736	0	38 345	0	49 166
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	24 649	36 616	0	7 834	0	0	69 099
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	56 191	0	56 191
ujęcie prawa do użytkowania w okresie	0	0	0	0	0	0	82 879	82 879
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	2 892	6 604	11 331	2 250	69 167	25 542	117 786
sprzedaż	0	339	257	11 331	470	0	0	12 397
likwidacja	0	2 553	6 347	0	1 780	0	25 542	36 222
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	69 099	0	69 099
inne	0	0	0	0	0	68	0	68
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 339	354 293	340 495	49 992	98 917	91 697	627 100	1 564 833
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	236 509	211 633	24 736	70 211	0	315 749	858 838
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	11 267	29 397	925	6 073	0	69 113	116 775
odpis bieżący (RZiS)	0	13 926	35 624	10 678	8 274	0	92 688	161 190
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(339)	(240)	(9 756)	(468)	0	0	(10 803)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(2 320)	(5 987)	0	(1 733)	0	(23 575)	(33 615)
przeniesienie z odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	3	0	0	0	3
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	247 776	241 030	25 661	76 284	0	384 862	975 613
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	815	0	0	1	0	0	816
utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości	0	(337)	0	0	0	0	0	(337)
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	478	0	0	1	0	0	479
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 339	106 039	99 465	24 331	22 632	91 697	242 238	588 741

26C. ZMIANA STANU RZECZOWYCH AKTYWÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2023 - 31.12.2023

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	środki trwałe w budowie i zaliczki	Prawa do użytkowania powierzchni biurowej	RAZEM
a) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 369	310 504	295 764	44 942	91 267	74 030	554 483	1 373 359
b) zwiększenia (z tytułu)	0	37 970	27 893	18 241	8 014	68 136	81 112	241 366
zakup	0	0	0	18 241	0	33 194	0	51 435
przyjęcie ze środków trwałych w budowie	0	37 970	27 893	0	8 014	0	0	73 877
inwestycje nieopłacone	0	0	0	0	0	34 942	0	34 942
ujęcie prawa do użytkowania w okresie	0	0	0	0	0	0	81 112	81 112
c) zmniejszenia (z tytułu)	30	15 938	13 259	12 596	5 948	75 838	65 832	189 441
sprzedaż	30	3 050	93	3 431	693	0	0	7 297
likwidacja	0	12 888	13 166	9 165	5 255	0	65 832	106 306
rozliczenie środków trwałych w budowie	0	0	0	0	0	73 910	0	73 910
inne	0	0	0	0	0	1 928	0	1 928
d) wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 339	332 536	310 398	50 587	93 333	66 328	569 763	1 425 284
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	0	238 329	190 377	27 123	67 413	0	276 491	799 733
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	0	(1 820)	21 256	(2 387)	2 798	0	39 258	59 105
odpis bieżący (RZiS)	0	12 023	34 096	8 983	8 270	0	93 068	156 440
zmniejszenia z tytułu sprzedaży	0	(1 702)	(108)	(11 370)	(705)	0	0	(13 885)
zmniejszenia z tytułu likwidacji	0	(12 141)	(12 732)	0	(4 767)	0	(53 810)	(83 450)
przeniesienie z odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	0	236 509	211 633	24 736	70 211	0	315 749	858 838
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	815	0	0	1	0	0	816
utworzenie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
rozwiązanie odpisów z tytułu utraty wartości	0	0	0	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	815	0	0	1	0	0	816
j) wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 339	95 212	98 765	25 851	23 121	66 328	254 014	565 630

27. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

27A. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

	31.12.2024	31.12.2023
Wartość firmy - połączenie z Euro Bank S.A.	192 126	192 126
Pozostałe wartości niematerialne:	365 183	289 505
prawa autorskie, patenty i podobne wartości	68 226	24 157
oprogramowanie komputerowe (licencje)	68 746	79 397
inne	5 576	7 296
zaliczki na wartości niematerialne	222 635	178 655
Razem	557 309	481 631

W wyniku zakupu przez Bank Millennium 99,787% akcji Euro Bank S.A. od SG Financial Services Holdings spółki w 100% zależnej od Société Générale S.A., a następnie połączenia z wymienionym podmiotem w roku 2019, ustalono różnicę wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia do ceny nabycia, i zgodnie z zapisami MSSF 3.32, ujęto jako wartość firmy w wartościach niematerialnych (przypisaną do działalności detalicznej).

W odniesieniu do wartości firmy test na utratę wartości jest przeprowadzany przynajmniej raz w roku bez względu na stwierdzenie jakichkolwiek przesłanek wskazujących na to, że możliwość utraty wartości mogła nastąpić.

Dane wejściowe dla potrzeb testu wartości firmy obejmują wynik z aktywów i pasywów detalicznych zaalokowanych do działalności powiązanej. Do wyznaczenia wysokości kapitału użyto szacunku aktywów ważonych ryzykiem i współczynnika adekwatności kapitałowej spełniającego minima regulacyjne dla prowadzonej działalności. Test jest wykonywany poprzez porównanie wartości bieżącej przepływów pieniężnych generowanych przez wymienione składniki majątku z szacowaną wielkością kapitałów. Prognozy dotyczące przepływów pieniężnych przygotowano w oparciu o założenia kierownictwa odnośnie całokształtu warunków, które wystąpią podczas pozostałego okresu użytkowania aktywów. Są one zgodne z przyjętym w Banku średnioterminowym planem finansowym na lata 2025-2028 oraz Strategią Banku. Dane dotyczące kolejnych lat po 2028 roku są wynikiem ekstrapolacji prognoz, zakładających kontynuację zmian w bilansie i rachunku wyników. Do dyskontowania przepływów użyto wskaźnika kosztu kapitału składającego się z sumy stopy rynkowej oraz premii za ryzyko.

Przeprowadzony na koniec roku 2024 test wykazał nadwyżkę bieżącej wartości przepływów pieniężnych nad wartością księgową netto ośrodka wypracowującego przepływy pieniężne i w związku z tym nie stwierdzono dla tego ośrodka utraty wartości.

27B. ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2024 - 31.12.2024

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	102 863	362 324	27 126	178 655	670 968
b) zwiększenia (z tytułu)	72 858	25 981	0	143 758	242 597
nakłady na wartości niematerialne	0	0	0	121 804	121 804
inwestycje nieopłacone	0	0	0	21 954	21 954
przejęcie z inwestycji i zaliczek	72 858	25 981	0	0	98 839
inne	0	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	2 140	0	99 778	101 918
likwidacja	0	2 140	0	1	2 141
rozliczenie zaliczek do wartości niematerialnych	0	0	0	98 839	98 839
inne	0	0	0	938	938
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	175 721	386 165	27 126	222 635	811 647
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	78 706	278 931	19 830	0	377 467
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	28 789	34 492	1 720	0	65 001
odpis bieżący (RZiS)	28 789	34 492	1 720	0	65 001
likwidacja	0	0	0	0	0
inne	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	107 495	313 423	21 550	0	442 468
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 996	0	0	3 996
inne	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 996	0	0	3 996
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	68 226	68 746	5 576	222 635	365 183

27c. ZMIANA STANU WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) ZA OKRES 01.01.2023 - 31.12.2023

	prawa autorskie, patenty i podobne wartości	oprogramowanie komputerowe (licencje)	inne wartości niematerialne	zaliczki na wartości niematerialne	RAZEM
a) wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	90 704	345 278	27 126	107 917	571 025
b) zwiększenia (z tytułu)	12 159	18 648	0	102 109	132 916
nakłady na wartości niematerialne	0	0	0	92 156	92 156
inwestycje nieopłacone	0	0	0	9 953	9 953
przejęcie z inwestycji i zaliczek	12 159	18 648	0	0	30 807
inne	0	0	0	0	0
c) zmniejszenia (z tytułu)	0	1 602	0	31 371	32 973
likwidacja	0	1 602	0	358	1 960
rozliczenie zaliczek do wartości niematerialnych	0	0	0	30 774	30 774
inne	0	0	0	239	239
d) wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	102 863	362 324	27 126	178 655	670 968
e) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	55 945	248 986	17 602	0	322 533
f) amortyzacja za okres (z tytułu)	22 761	29 945	2 228	0	54 934
odpis bieżący (RZiS)	22 761	30 088	2 228	0	55 077
likwidacja	0	(143)	0	0	(143)
inne	0	0	0	0	0
g) skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	78 706	278 931	19 830	0	377 467
h) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	3 996	0	0	3 996
inne	0	0	0	0	0
i) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	3 996	0	0	3 996
j) wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	24 157	79 397	7 296	178 655	289 505

28. AKTYWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

28A. AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2023	31.12.2023
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	38 031	(19 336)	18 695	(3 854)	13 021	9 167
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	37 287	(48 155)	(10 868)	(16 627)	(36 476)	(53 103)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	55 499	(63 179)	(7 680)	67 024	(67 597)	(573)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	87 284	(330 105)	(242 821)	127 301	(323 617)	(196 316)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(134 756)	(134 756)	0	(113 818)	(113 818)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(37 147)	(37 147)	60 214	(801)	59 413
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	603 644	0	603 644	547 553	0	547 553
Świadczenia pracownicze	28 398	0	28 398	23 055	0	23 055
Prawa do użytkowania	4 291	(5)	4 286	4 201	0	4 201
Rezerwy na koszty	308 344	0	308 344	142 172	0	142 172
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	186 862	0	186 862	0	0	0
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	21 632	(7 521)	14 111	76 462	(25 410)	51 052
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(27 556)	(26 283)	1 273	(33 300)	(32 027)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	16 319	0	16 319	45 805	0	45 805
Pozostałe	(3 230)	(4 440)	(7 670)	141	(1 729)	(1 588)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 385 634	(672 200)	713 434	1 074 721	(589 728)	484 993
w tym długoterminowe aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto			234 403			86 368
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(22)	0	(22)	0	0	0
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(111)	0	(111)	0	0	0
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	0	(1 679)	(1 679)	0	(1 172)	(1 172)
Świadczenia pracownicze	246	0	246	213	0	213
Prawa do użytkowania	38	0	38	3	0	3
Rezerwy na koszty	(1 518)	0	(1 518)	763	0	763
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	1	(44)	(43)	0	(31)	(31)
Pozostałe	10	(29)	(19)	16	(32)	(16)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, netto	(1 356)	(1 752)	(3 108)	995	(1 235)	(240)

28B. ZMIANY NETTO Z TYTUŁU RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH

	31.12.2023	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2024
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	9 167	0	9 506	0	18 673
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(53 103)	0	42 235	0	(10 868)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(572)	0	(7 108)	0	(7 680)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(196 315)	0	(46 617)	0	(242 932)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(113 819)	0	(20 937)	0	(134 756)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	58 242	0	(97 068)	0	(38 826)
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	547 552	0	56 092	0	603 644
Świadczenia pracownicze	23 268	0	5 376	0	28 644
Prawa do użytkowania	4 204	0	120	0	4 324
Rezerwy na przyszłe koszty	142 935	0	163 891	0	306 826
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF		0	186 862	0	186 862
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	51 022	0	0	(36 954)	14 068
Wycena udziałów (akcji)	(32 027)	0	5 744	0	(26 283)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	45 805	0	(29 486)	0	16 319
Pozostałe	(1 605)	(98)	(5 986)	0	(7 689)
Razem	484 753	(98)	262 624	(36 954)	710 326

28C. ZMIANY NETTO Z TYTUŁU RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH

	31.12.2022	Korekty za lata ubiegłe	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitały	31.12.2023
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	(23 229)		32 396		9 167
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	(14 073)		(39 030)		(53 103)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	13 602		(14 174)		(572)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(210 663)		14 348		(196 315)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(109 345)		(4 474)		(113 819)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy proc.	238 033		(179 791)		58 242
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	516 489		31 063		547 552
Świadczenia pracownicze	20 807		2 461		23 268
Prawa do użytkowania	4 756		(552)		4 204
Rezerwy na przyszłe koszty	84 037		58 898		142 935
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	244 486			(193 464)	51 022
Wycena udziałów (akcji)	(18 147)		(13 880)		(32 027)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	57 486		(11 681)		45 805
Pozostałe	(2 847)	942	300		(1 605)
Razem	801 392	942	(124 117)	(193 464)	484 753

28D. ZMIANY PODATKU ODROZONEGO

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	9 506	32 396
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	42 235	(39 030)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	(7 108)	(14 174)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	(46 617)	14 348
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	(20 937)	(4 474)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	(97 068)	(179 791)
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	56 092	31 063
Świadczenia pracownicze	5 376	2 461
Prawa do użytkowania	120	(552)
Rezerwy na przyszłe koszty	163 891	58 898
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	186 862	0
Wycena udziałów (akcji)	5 744	(13 880)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	(29 486)	(11 681)
Pozostałe	(5 986)	300
Zmiany z tytułu podatku odrozonego odniesione na wynik	262 624	(124 117)
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	(36 954)	(193 464)

28E. KWOTA UJEMNYCH RÓŻNIC PRZEJŚCIOWYCH, W ZWIĄZKU Z KTÓRYMI NIE UJĘTO W BILANSIE SKŁADNIKA AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

Rok wygaśnięcia różnic przejściowych	31.12.2024	31.12.2023
Bezterminowo	10 009	10 009
Razem	10 009	10 009

Wartość ujemnych różnic przejściowych prezentowana w powyższej tabeli została przeliczona obowiązującą stopą podatkową.

Bazując na zapisach MSR 12 jednostki Grupy dokonały kompensaty aktywa z tytułu podatku odrozonego z rezerwami z tytułu podatku odrozonego.

	31.12.2024	31.12.2023
Aktywa netto z tytułu odrozonego podatku dochodowego	713 434	484 993
Rezerwa netto z tytułu odrozonego podatku dochodowego	(3 108)	(240)
Razem	710 326	484 753

29. INNE AKTYWA

	31.12.2024	31.12.2023
Koszty do rozliczenia w czasie	86 825	136 982
Dochody do otrzymania	61 298	42 861
Rozliczenia międzybankowe	6 924	4 349
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	19 881	44
Należności od dłużników różnych, w tym:	1 476 018	1 192 881
- należności od Société Générale S.A. z tytułu umowy w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF *	797 262	625 100
- należności z tytułu unieważnionych sądownie hipotecznych kredytów walutowych	267 507	325 700
Rozrachunki publiczno-prawne	16 284	19 664
Rozrachunki z tytułu działalności maklerskiej	17 168	16 123
Pozostałe	106 831	161 703
Razem pozostałe aktywa, brutto	1 791 229	1 574 607
Odpisy aktualizujące	(26 041)	(30 279)
Razem pozostałe aktywa, netto	1 765 188	1 544 328
w tym pozostałe aktywa finansowe **	1 555 248	1 225 979
w tym pozostałe aktywa długoterminowe	0	0

* Realizując umowę zakupu akcji Euro Banku, która ostatecznie doprowadziła do zakupu Euro Banku przez Bank Millennium i późniejszego połączenia prawnego, w celu ograniczenia ryzyka związanego z portfelem kredytów hipotecznych Euro Banku denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank i Société Générale S.A. zawarły 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie „Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF”, na mocy której straty wynikające z ryzyka prawnego pokrywa Société Générale S.A.

** w pozostałych aktywach finansowych ujęto całość pozostałych aktywów netto z wyłączeniem Kosztów do rozliczenia w czasie, Rozrachunków publiczno-prawnych oraz pozycji Pozostałe

30. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA

30A. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA ZA OKRES 01.01.2024 - 31.12.2024

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	0	0	0	0	17 514	17 514
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	0	0	0	0	0	0
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	0	0	0	0	17 514	17 514
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	(2 966)	(2 966)
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
e) wartość na koniec okresu	0	0	0	0	14 549	14 549
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	0	0	0	0	0	0
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	0	0	0	0	14 549	14 549

30B. AKTYWA TRWAŁE DO ZBYCIA ZA OKRES 01.01.2023 - 31.12.2023

	grunty	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	RAZEM
a) wartość na początek okresu	70	67	27	6	11 358	11 528
b) odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu	(64)	(40)	(27)	(6)	0	(137)
c) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na początek okresu	6	28	0	0	11 358	11 392
d) zmiany wartości w okresie, w tym:	(70)	(67)	(27)	(6)	6 156	5 986
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
e) wartość na koniec okresu	0	0	0	0	17 514	17 514
f) zmiana odpisów z tytułu utraty wartości w okresie, w tym:	64	40	27	6	0	137
sprzedaż aktywów trwałych do zbycia	0	0	0	0	0	0
g) odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu	0	0	0	0	0	0
h) wartość aktywów trwałych do zbycia netto na koniec okresu	0	0	0	0	17 514	17 514

31. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	31.12.2024	31.12.2023
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	226 304	576 833
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	190 769	2 720
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	417 073	579 553

Podział ujemnej wyceny instrumentów pochodnych na poszczególne typy instrumentów został zaprezentowany w **nocie (19)**.

32. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

32A. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

	31.12.2024	31.12.2023
W rachunku bieżącym	31 840	25 424
Depozyty terminowe	284 422	536 152
Otrzymane kredyty i pożyczki	0	0
Odsetki	562	1 936
Razem	316 824	563 512

32B. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
rachunki bieżące	31 840	25 424
do 1 miesiąca	281 830	530 573
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 592	3 103
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	0	2 476
powyżej 1 roku do 5 lat	0	0
powyżej 5 lat	0	0
Odsetki	562	1 936
Razem	316 824	563 512

32C. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
W walucie polskiej	58 251	259 177
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	258 573	304 335
waluta: USD	2 997	3
waluta: EUR	255 576	304 332
waluta: CHF	0	0
pozostałe waluty	0	0
Razem	316 824	563 512

33. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

33A. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG STRUKTURY RODZAJOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	87 566 756	76 599 831
Rachunki bieżące	57 540 848	50 242 523
Depozyty terminowe	29 463 221	25 771 736
Inne	293 855	278 997
Naliczone odsetki	268 832	306 575
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	24 967 949	26 346 440
Rachunki bieżące	14 896 746	14 675 577
Depozyty terminowe	9 725 173	11 162 998
Inne	301 393	462 439
Naliczone odsetki	44 637	45 426
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	4 722 508	4 300 156
Rachunki bieżące	4 281 851	3 318 533
Depozyty terminowe	434 813	974 507
Inne	1 683	1 677
Naliczone odsetki	4 161	5 439
Razem	117 257 213	107 246 427

33B. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
rachunki bieżące	76 719 445	68 236 633
do 1 miesiąca	14 732 871	13 610 001
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	14 661 027	11 948 566
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	9 530 615	11 291 505
powyżej 1 roku do 5 lat	1 246 980	1 766 561
powyżej 5 lat	48 645	35 721
Odsetki	317 630	357 440
Razem	117 257 213	107 246 427

33C. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	31.12.2024	31.12.2023
W walucie polskiej	106 405 468	96 001 431
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	10 851 745	11 244 996
waluta: USD	2 498 267	2 549 971
waluta: EUR	7 618 804	8 021 679
waluta: GBP	383 020	382 962
waluta: CHF	231 448	242 240
pozostałe waluty	120 206	48 144
Razem	117 257 213	107 246 427

34. TRANSAKCJE Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu:

	31.12.2024	31.12.2023
a) wobec Banku Centralnego	194 162	0
b) wobec pozostałych banków	0	0
c) wobec klientów	0	0
d) odsetki	61	0
Razem	194 223	0

35. WYEMITOWANE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

35A. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	31.12.2024	31.12.2023
Obligacje	5 153 379	3 183 111
Listy zastawne	798 461	0
Wycena obligacji Banku w relacji zabezpieczenia wartości godziwej	52 463	49 305
Odsetki	120 472	85 433
Razem	6 124 775	3 317 849

35B. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH, WG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

	31.12.2024	31.12.2023
do 1 miesiąca	0	0
powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
powyżej 3 miesięcy do 1 roku	52 463	0
powyżej 1 roku do 5 lat	5 069 071	2 220 916
powyżej 5 lat	882 769	1 011 500
Odsetki	120 472	85 433
Razem	6 124 775	3 317 849

35C. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	3 317 849	243 753
Zwiększenia, z tytułu:	3 368 571	3 130 201
emisja obligacji Banku	2 131 700	2 660 611
emisja listów zastawnych Millennium Banku Hipotecznego	800 000	0
emisja obligacji Millennium Leasing	0	280 000
wycena obligacji Banku w relacji zabezpieczenia wartości godziwej	3 159	49 305
naliczenie odsetek	433 712	140 285
Zmniejszenia, z tytułu:	(561 645)	(56 105)
wykup obligacji Banku	(128 731)	0
inne zmiany - w tym różnice kursowe	(34 240)	0
wypłata odsetek	(398 674)	(56 105)
Stan na koniec okresu	6 124 775	3 317 849

35D. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE WG RODZAJU

Wg stanu na 31.12.2024	Wartość bilansowa	w tym odsetki	Termin wykupu (maksymalny umowny termin wymagalności)	Rynek notowań
Bank Millennium - BMCN_012040	117 955	4 186	2040-01-25	Vienna MTF
Bank Millennium - BMCN_082036	497 997	8 997	2036-08-25	Vienna MTF
Bank Millennium - MILP-2027/09	2 238 911	60 693	2027-09-18	Luxembourg SE
Bank Millennium - MILP-2029/09	2 175 303	30 449	2029-09-25	Luxembourg SE
Millennium Bank Hipoteczny - PLMLNBH00014	300 536	1 101	2027-06-11	Warszawa - Catalyst
Millennium Bank Hipoteczny - PLMLNBH00022	504 217	5 190	2029-11-05	Warszawa - Catalyst
Millennium Leasing - CLN 23-38	289 856	9 856	2038-10-20	Vienna MTF
Razem	6 124 775	120 472		

Wg stanu na 31.12.2023	Wartość bilansowa	w tym odsetki	Termin wykupu (maksymalny umowny termin wymagalności)	Rynek notowań
Bank Millennium - BMCN_012040	251 341	8 841	2040-01-25	Vienna MTF
Bank Millennium - BMCN_082036	494 107	5 107	2036-08-25	Vienna MTF
Bank Millennium - MILP-2027/09	2 282 505	61 589	2027-09-18	Luxembourg SE
Millennium Leasing - CLN 23-38	289 896	9 896	2038-10-20	Vienna MTF
Razem	3 317 849	85 433		

36. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

36A. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	31.12.2024	31.12.2023
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_071227R	700 000	700 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	8,08%	8,12%
Termin wymagalności	2027-12-07	2027-12-07
Odsetki	3 719	3 738
Wartość obligacji podporządkowanych w PLN - BKMO_300129W	830 000	830 000
Waluta	PLN	PLN
Warunki oprocentowania	8,17%	8,94%
Termin wymagalności	2029-01-30	2029-01-30
Odsetki	28 611	31 307
Stan bilansowy zobowiązań podporządkowanych	1 562 330	1 565 045

36B. ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	1 565 045	1 568 083
Zwiększenia, z tytułu:	125 557	141 686
naliczenie odsetek	125 557	141 686
Zmniejszenia, z tytułu:	(128 272)	(144 724)
spłata odsetek	(128 272)	(144 724)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 562 330	1 565 045

W latach 2024 i 2023 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

37. REZERWY

37A. REZERWY

	31.12.2024	31.12.2023
Udzielone zobowiązania i gwarancje	53 583	42 367
Nierozstrzygnięte sprawy sporne, w tym:	2 847 003	1 403 105
rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	2 798 472	1 355 329
Razem	2 900 586	1 445 472

37B. ZMIANA STANU REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA I GWARANCJE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	42 367	39 617
Utworzenie rezerw	52 289	40 884
Rozwiązanie rezerw	(40 993)	(37 917)
Różnice kursowe	(80)	(217)
Stan na koniec okresu	53 583	42 367

37C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEROZSTRZYgniĘTE SPRAWY SPORNE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	1 403 105	976 552
Utworzenie rezerw	13 553	30 208
Rozwiązanie rezerw	(9 186)	(11 936)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(420 111)	(112 313)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych*	1 857 142	532 886
Reklasyfikacja rezerw	2 500	(12 292)
Stan na koniec okresu	2 847 003	1 403 105

* Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych zostało szerzej opisane w Rozdziale 13. „Ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych”.

38. INNE ZOBOWIĄZANIA

38A. INNE ZOBOWIĄZANIA

	31.12.2024	31.12.2023
Krótkoterminowe	1 789 093	2 768 141
Koszty do zapłacenia - premie, wynagrodzenia	77 425	52 196
Koszty do zapłacenia - pozostałe	246 303	206 827
Rezerwa na zwroty na ubezpieczenia	98 921	186 661
Rozliczenia międzybankowe	482 843	745 986
Rezerwa na potencjalne zwroty opłat w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu	70 600	76 400
Rozliczenia z tytułu transakcji na instrumentach finansowych	0	0
Wierzyciele różni, w tym:	524 413	1 126 179
- zobowiązania z tytułu unieważnionych sądownie hipotecznych kredytów walutowych	244 094	288 253
- rozliczenia z tytułu transakcji kartowych	7	192 141
- wpłaty na poczet rat leasingowych	102 797	104 713
- rozliczenia z tytułu ubezpieczeń	16 342	59 775
Zobowiązania wobec budżetu	42 747	63 574
Przychody przyszłych okresów	25 764	61 824
Zobowiązania z tytułu leasingu	80 973	80 792
Rezerwy na niewykorzystane urlopy	20 122	17 445
Rezerwy na odprawy emerytalne	4 408	3 388
Rozrachunki z tytułu działalności maklerskiej	2 585	1 861
Pozostałe	111 989	145 008

	31.12.2024	31.12.2023
Długoterminowe	486 575	483 989
Rezerwy na odprawy emerytalne	46 758	44 940
Zobowiązania z tytułu leasingu	183 465	197 829
Koszty do zapłacenia	0	4 196
Zobowiązanie do zapłaty - BFG*	227 409	209 209
Pozostałe	28 943	27 815

* Bank korzysta z możliwości wnoszenia części składek do BFG w formie zobowiązania do zapłaty co polega na rozpoznaniu zobowiązania do zapłaty przy jednoczesnym utrzymywaniu aktywów obciążonych w formie dłużnych papierów wartościowych przechowywanych na odrębnym, utworzonym w tym celu rachunku

	31.12.2024	31.12.2023
Razem Inne zobowiązania	2 275 668	3 252 130
- w tym pozostałe zobowiązania finansowe**	1 669 295	2 481 639

** do pozostałych zobowiązań finansowych zalicza się całość Innych zobowiązań z wyłączeniem Przychodów przyszłych okresów, Rezerw na zwroty, Zobowiązań wobec budżetu, Zobowiązań do zapłaty składki dla BFG oraz pozycji Pozostałe.

38B. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU

	31.12.2024	31.12.2023
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu	285 424	295 402
Niezrealizowane koszty finansowe	(20 987)	(16 780)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	264 437	278 622
Zobowiązania (brutto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	89 931	87 749
powyżej 1 roku do 5 lat	187 258	178 312
powyżej 5 lat	8 235	29 340
Razem	285 424	295 401
Zobowiązania (netto) z tytułu leasingu wg terminów zapadalności		
do 1 roku	80 973	80 792
powyżej 1 roku do 5 lat	175 414	168 812
powyżej 5 lat	8 051	29 017
Razem	264 438	278 621

38C. ZMIANA STANU REZERW NA NIEWYKORZYSTANE URLOPY

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	17 445	14 113
Utworzenie/Odwrocenie rezerw	2 461	3 367
Wykorzystanie rezerw	(26)	(35)
Inne	242	0
Stan na koniec okresu	20 122	17 445

38D. ZMIANA STANU REZERW NA ODPRawy EMERYTALNE

	01.01.2024 - 31.12.2024	01.01.2023 - 31.12.2023
Stan na początek okresu	48 328	33 817
Utworzenie / Odwrocenie rezerw	6 227	4 937
Wykorzystanie rezerw	(1 456)	(1 497)
(Zyski) / straty aktuarialne	(1 928)	11 071
Inne	(5)	0
Stan na koniec okresu	51 166	48 328

39. KAPITAŁ WŁASNY

39A. KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Kapitał podstawowy Banku Millennium S.A. wynosi 1 213 116 777 zł i dzieli się na 1 213 116 777 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda, co prezentuje poniższa tabela.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY			Wartość nominalna jednej akcji = 1 zł.				
Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania	Liczba akcji	Wartość serii/emisji (w zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy
A	imienne założycielskie	x2 co do głosu	106 850	106 850	gotówka	30.06.1989	30.06.1989
B1	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.06.1990	01.01.1990
B2	imienne zwykłe		150 000	150 000	gotówka	13.12.1990	01.01.1990
C	na okaziciela zwykłe		4 693 150	4 693 150	gotówka	17.05.1991	01.01.1991
D1	na okaziciela zwykłe		1 700 002	1 700 002	gotówka	31.12.1991	01.01.1992
D2	na okaziciela zwykłe		2 611 366	2 611 366	gotówka	31.01.1992	01.01.1992
D3	na okaziciela zwykłe		1 001 500	1 001 500	gotówka	10.03.1992	01.01.1992
E	na okaziciela zwykłe		6 000 000	6 000 000	gotówka	28.05.1993	01.01.1992
F	na okaziciela zwykłe		9 372 721	9 372 721	gotówka	10.12.1993	01.01.1993
G	na okaziciela zwykłe		8 000 000	8 000 000	gotówka	30.05.1994	01.10.1993
H	na okaziciela zwykłe		7 082 129	7 082 129	gotówka	24.10.1994	01.10.1994
Podwyższenie wart. nominalnej akcji z 1 do 4 PLN				122 603 154	kapitał zapasowy	24.11.1994	
Split akcji w stosunku 1:4			122 603 154			05.12.1994	
I	na okaziciela zwykłe		65 000 000	65 000 000	gotówka	12.08.1997	01.10.1996
J	na okaziciela zwykłe		196 120 000	196 120 000	kapitały Banku Gdańskiego S.A.	12.09.1997	01.10.1996
K	na okaziciela zwykłe		424 590 872	424 590 872	gotówka	31.12.2001	01.01.2001
L	na okaziciela zwykłe		363 935 033	363 935 033	gotówka	26.02.2010	01.01.2009
Liczba akcji razem			1 213 116 777				
Kapitał akcyjny razem				1 213 116 777			

w okresie sprawozdawczym dokonana została konwersja 8 000 akcji imiennych zwykłych na akcje na okaziciela. W związku z powyższym liczba akcji imiennych wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiła 99 480, z czego 61 600 akcji to akcje założycielskie, uprzywilejowane w ten sposób, że jedna akcja daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Według dostępnych Bankowi informacji, w odniesieniu do akcjonariuszy posiadających ponad 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu, akcjonariuszami Banku są następujące podmioty:

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2024	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	112 638 286	9,29	112 638 286	9,29
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny	108 832 510	8,97	108 832 510	8,97
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	65 599 757	5,41	65 599 757	5,41

Dane zawarte w tabeli ustalone zostały według zasad opisanych poniżej. W zakresie dotyczącym Banco Comercial Portugues S.A. są to dane zebrane w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy zwołanym na dzień 27 marca 2024 r. W zakresie dotyczącym Nationale-Nederlanden Otwartego Funduszu Emerytalnego, Allianz Polska Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz Otwartego Funduszu Emerytalnego PZU „Złota Jesień”, liczba akcji i ich udział w kapitale zakładowym Banku zostały obliczone na podstawie rocznej struktury aktywów wyżej wskazanych Funduszy według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. (ogłoszonej na stronach internetowych odpowiednio: www.nn.pl, www.allianz.pl i www.pzu.pl).

W zakresie kalkulacji dokonanych na podstawie rocznych struktur ww. Funduszy, założono średni kurs ważony wolumenem (VWAP) akcji Banku w wysokości 8,9290 zł.

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2023	Liczba akcji	% udział w kapitale zakładowym	Liczba głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	107 970 039	8,90	107 970 039	8,90
Allianz Polska Otwarty Fundusz Emerytalny	100 990 351	8,32	100 990 351	8,32
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	65 492 207	5,40	65 492 207	5,40

39B. SKUMULOWANE INNE CAŁKOWITE DOCHODY

Skumulowane inne całkowite dochody powstają w rezultacie rozpoznania:

- efektu wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. Wyksięgowanie niniejszych wartości, dla instrumentów dłużnych, z kapitału z aktualizacji wyceny następuje w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat). Efekt wyceny instrumentów kapitałowych nie podlega przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.
- efektu wyceny (według wartości godziwej) instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowana jest część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym przepływy pieniężne, która stanowi efektywne zabezpieczenie natomiast nieefektywna część zysków lub strat związanych z tym instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku zysków i strat,
- zysków / (strat) aktuarialnych w kwocie netto, to jest po uwzględnieniu podatku odroczonego. W kapitale z aktualizacji wyceny, ujmowane są zyski lub straty powstałe z wyceny zobowiązań wynikających z utworzonej rezerwy na odprawy emerytalne. Wycena jest sporządzona przy zastosowaniu metody prognozowanego kosztu jednostkowego, a parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości bieżącej tych zobowiązań są: stopa mobilności (rotacja) pracowników, stopa dyskontowa, stopa wzrostu płac. Niniejsze wartości nie podlegają przeksięgowaniu do rachunku zysków i strat.

Kapitał z aktualizacji wyceny

	31.12.2024	31.12.2023
Efekt wyceny (brutto)	(74 052)	(268 531)
Podatek odroczony	14 068	51 019
Efekt wyceny netto	(59 984)	(217 512)

Źródła zmian kapitału z aktualizacji wyceny przedstawiają się następująco (dane w tys. zł):
Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2024 - 31.12.2024

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(214 495)	40 752	(173 743)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	(143)	27	(116)
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	0	0	0
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	155 414	(29 529)	125 885
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	7 847	(1 491)	6 356
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(51 377)	9 759	(41 618)

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody 1.01.2023 - 31.12.2023

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(891 937)	169 467	(722 470)
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu w efekcie sprzedaży	12 353	(2 347)	10 006
Zmiana w związku z zapadalnością papierów wartościowych	70 973	(13 485)	57 488
Zyski/straty z rewaluacji papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	589 694	(112 043)	477 651
Zyski/straty z rewaluacji akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody odniesione na kapitał własny	4 422	(840)	3 582
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(214 495)	40 752	(173 743)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2024 - 31.12.2024

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(54 193)	10 297	(43 896)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	29 212	(5 550)	23 662
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	221	(42)	179
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(24 760)	4 705	(20 055)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne 1.01.2023 - 31.12.2023

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	(406 060)	77 151	(328 909)
Zyski lub straty z tytułu wyceny instrumentów finansowych odnoszone na kapitał własny	354 113	(67 281)	286 832
Przeniesienie do rachunku zysków i strat okresu	(2 246)	427	(1 819)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	(54 193)	10 297	(43 896)

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2024 - 31.12.2024

	Wartość brutto	Podatek odroczony	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	157	(30)	127
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	1 928	(366)	1 562
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	2 085	(396)	1 689

Kapitał z aktualizacji wyceny - zyski lub (straty) aktuarialne 1.01.2023 - 31.12.2023

	Wartość brutto	Podatek odroczone	Razem
Kapitał z aktualizacji wyceny na początek okresu	11 228	(2 133)	9 095
Zmiana zobowiązań wynikających z rezerwy na odprawy emerytalne	(11 071)	2 103	(8 968)
Kapitał z aktualizacji wyceny na koniec okresu	157	(30)	127

39C. ZYSKI ZATRZYMANE

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2024	472 698	3 257 933	228 902	792 276	4 751 809
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowy/ pokrycie straty		557 592		(557 590)	2
obciążenie z tytułu wydania akcji własnych pracownikom		0		0	0
wynik netto bieżącego okresu				719 209	719 209
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2024	472 698	3 815 525	228 902	953 895	5 471 020

	kapitał zapasowy	kapitał rezerwowy	fundusz ogólnego ryzyka bankowego	niepodzielony wynik	RAZEM
Zyski zatrzymane na początek okresu 01.01.2023	472 698	4 299 365	228 902	(824 873)	4 176 092
podział zysku, w tym:					
przeniesienie na kapitał rezerwowy/ pokrycie straty		(1 041 432)		1 041 432	0
obciążenie z tytułu wydania akcji własnych pracownikom		0		0	0
wynik netto bieżącego okresu				575 717	575 717
Zyski zatrzymane na koniec bieżącego okresu 31.12.2023	472 698	3 257 933	228 902	792 276	4 751 809

40. ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WEDŁUG UMOWNYCH TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

31.12.2024	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	314 232	2 591	0	0	0	316 823
Zobowiązania wobec klientów	91 601 487	14 877 597	9 757 852	1 251 544	48 645	117 537 125
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	194 254	0	0	0	0	194 254
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	16 607	15 288	656 985	6 680 684	2 028 705	9 398 269
Zobowiązania podporządkowane	0	28 611	128 090	1 018 593	830 000	2 005 294
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	3 556 879	1 399 841	2 081 440	6 013 031	263 740	13 314 931
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	468 280	1 077 044	192 070	5 856 460	0	7 593 854
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	11 754 379	0	0	0	0	11 754 379
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	1 686 880	0	0	0	0	1 686 880
RAZEM	109 592 998	17 400 972	12 816 437	20 820 312	3 171 090	163 801 809

31.12.2023	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesiące do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Zobowiązania wobec banków	559 021	3 102	2 477	0	0	564 600
Zobowiązania wobec klientów	81 984 188	12 164 714	11 572 894	1 776 691	35 721	107 534 208
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	21 968	5 106	451 628	3 784 272	2 467 295	6 730 269
Zobowiązania podporządkowane	0	31 307	134 779	1 170 252	830 000	2 166 338
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu wg wartości nominalnej	2 755 171	2 737 730	5 093 097	4 773 421	173 335	15 532 754
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych zabezpieczających wg wartości nominalnej	1 708 280	1 945 044	117 070	3 117 280	0	6 887 674
Zobowiązania warunkowe udzielone - finansowe	11 709 292	0	0	0	0	11 709 292
Zobowiązania warunkowe udzielone - gwarancyjne	1 676 248	0	0	0	0	1 676 248
RAZEM	100 414 168	16 887 003	17 371 945	14 621 916	3 506 351	152 801 383

15. Informacje Uzupełniające

15.1. DYWIDENDA ZA ROK 2023

Bank Millennium posiada politykę dotyczącą wypłaty dywidendy na poziomie pomiędzy 35% a 50% zysku netto, z uwzględnieniem zaleceń nadzorczych.

Biorąc pod uwagę, iż w Planie Naprawy oraz Planie Ochrony Kapitału, Bank przyjął założenie o niewypłacie dywidendy z zysków roku 2023, a także uwzględniając sformułowane w piśmie z 22 lutego 2024 r. zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące niewypłacania dywidendy, Zarząd Banku przedstawił propozycję a Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku, które odbyło się w dniu 27 marca 2024 r., zdecydowało o przeznaczeniu całego zysku wypracowanego w roku 2023 w kwocie 510 259 398,40 złotych na kapitał rezerwowy.

15.2. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 31.12.2024 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DS0727	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	267 000	247 461
2.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	142 000	139 128
3.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	150 000	144 743
4.	Obligacje skarbowe PS0425	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	550 000	545 358
5.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	127 000	128 110
6.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy i rejestrowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	188 850	185 031
7.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	583 659	571 855
8.	Obligacje skarbowe WZ0126	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw na rachunku Millennium Leasing związany z transakcją sekurytyzacji	311 835	321 623
9.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	11 000	11 000
10.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	795	795
11.	Środki pieniężne	należności	właściwy depozyt zabezpieczający w KDPW CCP (MATS)	321	321
12.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	24 657	24 657
13.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	144 662	145 063
14.	Obligacje skarbowe WZ1127	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	15 000	14 960
15.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	5 000	5 044
16.	Obligacje skarbowe WZ1129	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	15 000	14 657
17.	Obligacje skarbowe WZ0126	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	5 000	5 152
18.	Obligacje skarbowe WZ0528	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	10 000	9 955
19.	Obligacje skarbowe WZ1128	utrzymywanie i sprzedaż	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego	10 000	9 880
20.	Kredyty hipoteczne	utrzymywanie do terminu wymagalności	listy zastawne Millennium Banku Hipotecznego *	1 673 857	1 707 557
RAZEM				4 235 636	4 232 351

* wartość bilansowa zabezpieczanych zobowiązań (wyemitowane listy zastawne) wyniosła według stanu na datę raportową 804 752 tys. zł.

Dodatkowo według stanu na 31.12.2024 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 194 088 tys. zł.

Na dzień 31.12.2023 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe DS0727	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	255 000	228 434
2.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	52 000	48 267
3.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	142 000	136 644
4.	Obligacje skarbowe DS0726	utrzymywanie do terminu wymagalności	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	135 000	125 307
5.	Obligacje skarbowe PS0425	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	572 500	544 527
6.	Obligacje skarbowe WZ0525	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	220 500	221 887
7.	Obligacje skarbowe WZ0524	utrzymywanie i sprzedaż	zastaw na rachunku Banku związany z transakcją sekurytyzacji	50 000	50 425
8.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy i rejestrowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	64 850	62 404
9.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	583 659	561 642
10.	Obligacje skarbowe PS0527	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw finansowy na rachunku Banku w biurze maklerskim	124 000	119 323
11.	Obligacje skarbowe PS1024	utrzymywanie do terminu wymagalności	zastaw na rachunku Millennium Leasing związany z transakcją sekurytyzacji	317 000	310 127
12.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MAGB)	11 000	11 000
13.	Środki pieniężne	należności	fundusz zabezpieczający ASO (PAGB)	1 927	1 927
14.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	47 909	47 909
15.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	159 804	160 135
RAZEM				2 737 149	2 629 958

Według stanu na 31.12.2023 r. Grupa nie posiadała zawartych transakcji sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu.

Bank jest również zobowiązany do utrzymywania rezerwy obowiązkowej na rachunku bieżącym w NBP której wysokość jest uzależniona od średniego stanu środków na rachunkach depozytowych klientów i wyznaczonej przez NBP stopy rezerwy. Z punktu widzenia Banku środki utrzymywane w ramach rezerwy obowiązkowej stanowią aktywa o ograniczonej możliwości dysponowania. Wartość rezerwy utrzymywanej na koniec roku finansowego zaprezentowano pod **notą (18)**.

15.3. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKЦИИ Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Na dzień 31.12.2024 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	193 346	194 088
RAZEM	193 346	194 088

Na dzień 31.12.2023 r.		
Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	0	0
RAZEM	0	0

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

15.4. KOMPENSOWANIE NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZAŃ NA BAZIE UMÓW RAMOWYCH

Większość portfela instrumentów pochodnych Grupy powstaje w wyniku zawierania przez Bank umów ramowych ISDA (z ang. International Swaps and Derivatives Agreements; Międzynarodowa umowa w sprawie transakcji swapowych i instrumentów pochodnych). Zapisy tego rodzaju umów określają kompleksowe postępowanie w następstwie wystąpienia przypadku naruszenia (głównie trudności w regulowaniu zobowiązań przez kontrahenta) i umożliwiają ich rozwiązanie oraz rozliczenie się z kontrahentem na bazie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań. Do chwili obecnej Bank nie korzystał z takiej możliwości, jednakże w ramach wypełnienia obowiązku informacyjnego wynikającego MSSF 7 w poniższej tabeli zaprezentowano odpowiednio kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu jak i dedykowanych do rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi ISDA wraz z maksymalną hipotetyczną kwotą wynikającą z rozliczenia na bazie kompensaty.

w tys. zł	Kwoty do otrzymania	Kwoty do zapłacenia
Wycena instrumentów pochodnych	366 724	208 941
Wartość przyjętych / udzielonych depozytów zabezpieczających	(266 489)	(145 063)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie	100 235	63 878
Maksymalna, hipotetyczna kwota kompensaty	(48 920)	(48 920)
Aktywa i Zobowiązania finansowe objęte porozumieniem ramowym umożliwiającym kompensowanie po uwzględnieniu hipotetycznej kwoty kompensacji	51 315	14 958

15.5. DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty Grupa sklasyfikowała następujące aktywa finansowe:

w tys. zł	31.12.2024	31.12.2023
Gotówka w kasie i środki na rachunkach w Banku Centralnym	5 178 984	5 094 984
Należności z tytułu lokat międzybankowych*	288 391	612 467
Dłużne papiery wyemitowane przez Skarb Państwa*	8 697 375	12 791 896
w tym: FVTOCI i HTC	8 697 375	12 789 106
w tym: przeznaczone do obrotu	0	2 790
Razem	14 164 750	18 499 347

* aktywa finansowe z terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Na potrzeby sprawozdania z przepływów środków pieniężnych przyjęto następującą klasyfikację rodzajów działalności:

1. działalność operacyjna - obejmuje podstawowy zakres działalności związany ze świadczeniem usług przez jednostki Grupy, obejmujący działania mające na celu wygospodarowanie zysku, a niebędące działalnością inwestycyjną lub finansową,
2. działalność inwestycyjna obejmuje czynności związane z nabywaniem i zbywaniem składników majątku trwałego w szczególności aktywów finansowych niesklasyfikowanych do kategorii przeznaczone do obrotu, akcji i udziałów w jednostkach podporządkowanych oraz rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych,
3. działalność finansowa obejmuje działania związane z pozyskiwaniem środków w formie kapitałów bądź zobowiązań jak również obsługę źródeł finansowania.

15.6. INFORMACJE O PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI POWIERNICZEJ

Na dzień 31.12.2024 r. Departament Powierniczy Banku Millennium S.A. prowadził 12 843 rachunków, na których zdeponowane były aktywa o łącznej wartości 69 mld PLN. Przychody netto na działalności powierniczej za rok 2024 wyniosły 4,9 mln PLN. Ponadto Departament Powierniczy pełnił funkcję Banku Depozytariusza dla 22 funduszy inwestycyjnych z czego 21 z grupy Millennium TFI S.A.

15.7. PŁATNOŚCI NA BAZIE AKCJI

W 2012 roku Grupa wdrożyła politykę określającą zasady wynagradzania osób mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Banku Millennium, z późniejszymi zmianami.

Zgodnie z polityką, pracownicy Grupy mający istotny wpływ na profil jego ryzyka otrzymują zmienne wynagrodzenie, którego część wypłacana jest w formie instrumentów finansowych.

Do 2018 roku instrument finansowy miał formę akcji fantomowych. Od roku 2019 Grupa, decyzją Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Banku z dnia 27 sierpnia 2019, wprowadziła 3-letni program motywacyjny służący wynagradzaniu osób uprawnionych, uprzednio zidentyfikowanych jako mających istotny wpływ na profil ryzyka (ang. Risk Taker). W jego ramach nabyte przez Bank Akcje Własne zostały, zgodnie z obowiązującą polityką wynagrodzeń Risk Takerów, przeznaczone jako instrument finansowy do nieodpłatnego nabycia w odpowiedniej liczbie przez wskazanych Risk Takerów w Okresie Trwania Programu.

W programach premiowych obowiązujących począwszy od 1 stycznia 2020 roku instrumenty finansowe były przyznawane tylko Risk Takers I - Członkom Zarządu Banku Millennium SA.

Za 2020 rok Risk Takers I - Członkom Zarządu Banku Millennium SA nie została przyznana premia.

W 2023 roku Komitet Personalny Rady Nadzorczej podjął decyzję o konwersji akcji własnych przyznanych Członkom Zarządu w programie za rok 2019 i 2021 w formie akcji własnych na akcje fantomowe. W ramach programów za 2022 i 2023 jako instrument finansowy przyznano akcje fantomowe.

Zmienne wynagrodzenia w instrumencie finansowym, za rok:	2019	2020	2021	2022	2023
Rodzaj transakcji w świecie MSSF 2	Transakcje płatności w formie akcji własnych	Transakcje płatności w formie akcji własnych	Transakcje płatności w formie akcji własnych	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych
Data rozpoczęcia okresu oceny	1 stycznia 2019	1 stycznia 2020	1 stycznia 2021	1 stycznia 2022	1 stycznia 2023
Data ogłoszenia programu	27 sierpnia 2019	27 sierpnia 2019	27 sierpnia 2019	1 stycznia 2022	1 stycznia 2023
Data uruchomienia programu zgodnie z definicją MSSF 2	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego	Data Komitetu Personalnego następującego po zakończeniu roku finansowego
Liczba instrumentów przyznanych	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2	Ustalana w dacie przyznania programu zgodnie z definicją MSSF 2
Data zapadalności	3 lata od daty przyznania programu	5 lat od daty przyznania programu	5 lat od daty przyznania programu	5 lat od daty przyznania programu	5 lat od daty przyznania programu
Data nabycia uprawnień *	31 grudnia 2019	31 grudnia 2020	31 grudnia 2021	31 grudnia 2022	31 grudnia 2023
Warunki nabycia uprawnień	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2019, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2020, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2021, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2022, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.	Spełnienie warunków dotyczących zatrudnienia w Banku w roku 2023, wyników Banku oraz indywidualnych wyników pracy.
Rozliczenie programu	Program 2023: W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej ceny akcji Banku na GPW na zamknięcie 20 kolejnych sesji poprzedzających dzień rozliczenia. Akcje fantomowe są rozliczane w 5 równych rocznych ratach poczynając od daty Komitetu Personalnego na którym zostały przydzielone. Programy 2019-2022: W dniu rozliczenia programu uczestnikowi zostały przyznane akcje własne; w 2024 roku odroczoną transzę programu				
Wycena programu	Wartość godziwa programu jest wyznaczana na każdą datę bilansową wg zasad przyjętych dla określenia wartości programu w dniu rozliczenia.				

* - Potwierdzona decyzjami Komitetów Personalnych Banku dokonujących oceny pracy uprawnionych pracowników.

Instrumenty finansowe Członków Zarządu Banku Millennium S.A. za rok:	2020	2021 akcje fantomowe	2022 akcje fantomowe	2023 akcje fantomowe
Data przydzielenia akcji	-	13.04.2022	03.11.2023	07.05.2024
Liczba akcji (szt.):	-	255 980	282 060	586 821
- przyznana	-	-	-	-
- odroczone	-	191 985	225 648	306 172
- w retencji	-	63 995	56 412	280 649
wartość na dzień przydzielenia (PLN):	-	1 680 000	1 968 750	5 588 336
- przyznana	-	-	-	-
- odroczone	-	1 260 000	1 575 000	2 915 698
- w retencji	-	420 000	393 750	2 672 638
Wartość godziwa na 31.12.2024 (PLN)	-	2 278 222	2 510 334	5 222 707

W retencji - liczba akcji fantomowych obejmuje drugą odroczone transzę za 2021, pierwszą transzę za 2022 oraz część przyznaną za 2023. Akcje te są przyznane Członkom Zarządu, ale podlegają retencji na 12 miesięcy tj. do 7 maja 2025 r.

Według stanu na dzień publikacji Raportu Roczego, Komitet Personalny przy Radzie Nadzorczej nie podjął decyzji o wysokości zmiennego wynagrodzenia dla Członków Zarządu za rok 2024.

15.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I INNE ISTOTNE WYDARZENIA POMIĘDZY DNIEM SPORZĄDZENIA RAPORTU A DATĄ JEGO PUBLIKACJI

REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych, BondSpot S.A. - oraz Związku Banków Polskich.

Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium.

Narodowa Grupa Robocza pierwotnie wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych oraz jako preferowany wskaźnik alternatywny dla WIBOR.

Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranzytacji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN, wg. stanu na 31 grudnia 2024):

- kredyty hipoteczne: **20 461,76** kredyty oparte na stawce WIBOR (z wyłączeniem kredytów hipotecznych o wartości **13 900,74** obecnie o okresowo stałym oprocentowaniu, w przypadku których klienci mają możliwość przejścia na zmienną stopę procentową indeksowaną do WIBOR po upływie obowiązywania okresowo stałej stopy procentowej);
- produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: **19 044,11**;
- instrumenty dłużne (**13 169,30**):
- Aktywa: 11 036,53
- Pasywa: 2 132,77
- instrumenty pochodne: **13 491,95**

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 24 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 14. „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

W marcu 2023, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje dotyczące nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych, jak i faktoringowych, a także wcześniej opublikowane dotyczące obligacji i instrumentów pochodnych.

W lipcu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej.

W sierpniu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zasad i sposobów konwersji emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR.

W kwietniu 2024, KS NGR przyjął dokument opisujący metody stosowania wskaźnika RFR oraz wybranych zasad obliczania składanych stóp procentowych.

W dniu 29 marca 2024 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych (dalej: Komitet Sterujący NGR), jednogłośnie podjął decyzję o rozpoczęciu procesu przeglądu i analizy wskaźników alternatywnych dla WIBOR typu Risk Free Rate (RFR). Przegląd obejmował zarówno WIRON, jak i inne potencjalne indeksy lub wskaźniki.

W czerwcu 2024, NGR rozpoczął publiczne konsultacje w sprawie przeglądu i oceny alternatywnych indeksów stopy procentowej, które miały stanowić podstawę do przeprowadzenia weryfikacji decyzji KS NGR z września 2022 roku w zakresie wyboru WIRON jako optymalnego zamiennika dla wskaźnika referencyjnego WIBOR. Przedmiotem konsultacji były indeksy: WIRON, WIRON+, WIRF, WIRF+ oraz WRR, które uczestnicy konsultacji mogli ocenić z perspektywy kryteriów dot. jakości indeksów, ich charakterystyki, potencjału dla rozwoju rynku finansowego i rynku produktów bankowych. Uczestnicy mieli również okazję wypowiedzieć się o obecnych uwarunkowaniach rynkowych i regulacyjnych oraz związanych z nimi inicjatywach, które mogłyby pomóc wzmocnić nowy wskaźnik, rynek który opisuje i instrumenty na nim oparte.

9 lipca 2024, Narodowa Grupa Robocza poinformowała o zakończeniu z dniem 1 lipca 2024 roku zbierania opinii w ramach procesu konsultacji publicznych.

W październiku 2024, Komitet Sterujący NGR poinformował o uruchomieniu dodatkowej rundy konsultacji publicznych do 31 października 2024 roku. Mając na uwadze dążenie do dotrzymania, określonego na koniec 2027 roku, finalnego momentu konwersji wskaźników referencyjnych w Polsce, Komitet Sterujący NGR zdecydował się ująć w dodatkowej rundzie konsultacji publicznych cztery indeksy i propozycje indeksów z rodziny indeksów WIRF.

W grudniu 2024 roku, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej podjął decyzję o wyborze propozycji indeksu o technicznej nazwie WIRF- bazującego na depozytach niezabezpieczonych Instytucji Kredytowych i Instytucji Finansowych, jako docelowego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, który miałby zastąpić wskaźnik referencyjny WIBOR. Kolejnym krokiem KS NGR będzie zaktualizowanie Mapy Drogowej w ramach dotychczasowego harmonogramu działań mających na celu zastąpienie wskaźnika referencyjnego WIBOR docelowym wskaźnikiem WIRF-, którego finalna nazwa będzie wybrana w toku dalszych prac. KS NGR zamierza także w najbliższym czasie zweryfikować i zaktualizować wydane dotychczas rekomendacje NGR, w szczególności standardy stosowania nowego docelowego wskaźnika RFR (risk-free-rate) w nowych produktach: bankowych, leasingowych i faktoringowych oraz instrumentach finansowych, jak również standardy dobrowolnej konwersji dla portfeli legacy umów i instrumentów finansowych, w których stosowany jest wskaźnik referencyjny WIBOR.

Docelowo WIRF- ma stać się kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR, który będzie mógł być stosowany w umowach finansowych (np. umowach kredytu), instrumentach finansowych (np. papierach dłużnych lub instrumentach pochodnych) oraz przez fundusze inwestycyjne (np. w ustalaniu opłat za zarządzanie).

W obecnej fazie projektu Bank na bieżąco monitoruje zmieniającą się sytuację, rozwój rynku, komunikację administratora a także konsultacje i decyzje Komitetu Sterującego Narodowej Grupy Roboczej i podejmuje odpowiednie decyzje w tym zakresie, w zależności od zmieniającej się sytuacji.

Ponadto, zgodnie z projektem zmian Mapy Drogowej ogłoszonym przez Komitet Sterujący Narodowej Grupy roboczej w październiku 2023 r. i co zostało potwierdzone przez NGR w kwietniu 2024 r., ostateczny moment konwersji miałby nastąpić do końca 2027 r. Aktualnie trwają prace nad aktualizacją Mapy Drogowej będącej odzwierciedleniem postanowień KS NGR w zakresie zmiany harmonogramu wskaźników referencyjnych. W związku z tym zdarzenie regulacyjne zostało odsunięte w czasie i powinno nastąpić w Q3/Q4 2026. Jednakże brak jest aktualnie a) informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR; b) projektu rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia i tym samym informacji: czy Minister Finansów wyznaczy jeden czy kilka zamienników WIBOR; c) wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu, d) czy wprowadzone zostaną ogólnie odpowiednie zmiany dostosowawcze dla istniejących umów z tym związane (a jeżeli tak, to jakie). Zatem biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i planowane odsunięcie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej, wskazując finalny moment konwersji na koniec 2027, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

Pomiędzy dniem, na który sporządzono raport a datą jego publikacji nie wystąpiły inne istotne zdarzenia mające wpływ na sprawozdanie finansowe i przyszłe wyniki Grupy.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
24.02.2025	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
24.02.2025	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym